

fužinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 13. maja 1983

Št. 5

DELATI BOLJE

Pogoji za delo in trženje so vedno težji. Dober poslovni rezultat je moč doseči samo z istočasnim, stalnim prizadevanjem vseh, od strokovnih služb in organizatorjev dela do delavcev.

Tega se nismo vsi enako zavedali v prvem trimesečju, zato so številke neusmiljeno pokazale, da nam skupna proizvodnja zastaja, da je produktivnost padla, neuspela proizvodnja pa narasla, da smo zelo povečali materialne stroške in smo precej pod zastavljenim načrtom izvoza.

Čas teče in že smo sredi drugega trimesečja. Če pogledamo naše usmeritve, sprejete decembra 1982, jim v bistvu ni kaj dodati, le uresničili jih še nismo, sicer ne bi bili pod četrtletne rezultate poslovanja zapisali ocene »slabo«. Marsikje smo drug drugemu obljubili boljše organiziranost, manj praznega teka, manj jalovih pričkanj (npr. o novem delovnem času), zato pa več zagrizenega dela in večjo disciplino. Zapisanemu zares ni več kaj dodati, vse velja samo še bolj dobesedno:

proizvodnjo moramo večati, dobavne roke upoštevati, dvigniti kakovost in produktivnost, manjšati pa neuspelo proizvodnjo in materialne stroške, varčevati moramo, kot da gre vse iz našega žepa.

Šele če bomo pri vsem naštetem občutno napredovali, bomo upravičili tudi rast osebnih dohodkov, sredstev za materialni razvoj in skupno porabo.

Iz dela sindikata

TEŽNJE DELAVCEV — USMERITEV KONFERENCE

Akcijska konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne je bila zadnjega marca v Domu železarjev na Ravnah, obiskana 82,75 %.

SINDIKAT SMO VSI DELAVCI, NE LE IZVRŠNI ODBOR KONFERENCE

Na poročilo o delu konference osnovnih organizacij sindikata od aprila 1982 do marca 1983 je dala obravnavo po osnovnih organizacijah nekaj pripomb, in predsednik konference Vladimir Mak je na akcijski konferenci najprej konkretiziral dileme, ki jih je nazkazalo članstvo sindikata.

Večina poglobljenih razprav je ugotovila, da je bilo lansko delo konference osnovnih organizacij zadovoljivo, manj dobro pa delo izvršnega odbora. Toda pokazalo se je, da slednja trditev ni upravičena, da gre le za nezadostno obveščenost o delu odbora, pa

čeprav o tem informirajo Informativni fužinar, Novice, oglasne deske, pomembno pa je tudi ustno obveščanje. Ker je torej lahko vsak, ki le čuti potrebo, dobro obveščen, je očitek neutemeljen. Ob tej kritiki so osnovne organizacije pozabile tudi na pretres svojega dela. Znano je namreč, da marsikje sloni celotna dejavnost sindikata le na njegovih organih, ponekod tudi samo na predsedniku.

Iz pripomb na poročilo izhaja tudi ugotovitev, da mnogo članov sindikata še nima celovitega vpogleda v delo svoje osnovne organizacije in da zato išče rešitve za probleme zunaj svojega delovnega okolja. Tako se marsikje slabša politično vzdušje, tisti, ki bi ga morali krepiti, pa stojijo ob strani in čakajo, da bo probleme reševal nekdo tretji.

Veliko pripomb se je nanašalo na doslednejše uresničevanje sklepov, stališč in usmeritev sindikata. Največkrat do uresničitve ne pride zaradi premajhne

vztrajnosti, mnogo pa je tudi sklepov, sprejetih v bistveno drugačnih pogojih gospodarjenja v preteklosti. V prihodnje je treba že pri pripravi vključiti tudi strokovne službe, ki vplivajo na izvajanje mnogih sklepov, o vzrokih za neuresničevanje pa podrobno obveščati.

Tudi reševanje socialne problematike ni v pristojnosti izvršnega odbora konference, tako kot mislijo mnogi, ampak socialne službe, ki pa še prepočasno uresničuje usmeritve sindikatov. Za pomoč socialno šibkim je treba najprej zagotoviti sredstva, ta pa so odvisna samo od poslovnih rezultatov.

Del razprave se je dotaknil cen in preskrbe. Sindikat meni, da je za boljšo preskrbo prispeval svoj delež, več pa bi morali narediti potrošniški sveti.

Člani sindikata so se v javni razpravi vprašali tudi o upravičenosti posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in se dotaknili zaposlovanja. Osnovni pogoj za povečanje števila zaposlenih je samo dvig produktivnosti, zanj pa lahko veliko naredijo strokovni, vodstveni in vodilni delavci s svojo ustvarjalnostjo. Če se bodo te svoje naloge zavedli in jo izvajali, tudi problemov za ustreznejšo stimulacijo ne

(Nadaljevanje na 2. strani)

Cvetoča ulica

(Nadaljevanje s 1. strani)

bo. Pri tem bo sindikat podpiral vsako njihovo primernejšo organiziranost.

DO DANES SMO ŽIVELI NA RAČUN DELA JUTRI

V razpravi po poročilih so delegati opozorili na več problemov v železarni.

Anton Breznik je spregovoril o razvojni in proizvodni problematiki in tozdu Pnevmatični stroji ter o aktivnem vključevanju osnovne organizacije v njeno reševanje. Tako so dosegli, da so nove proizvodne prostore že začeli graditi. Osnovna organizacija Pnevmatičnih strojev si tudi zelo prizadeva za dobre medsebojne odnose in za izvoz.

Milica Miklave je na konferenci sodelovala z razpravo o pridobitnikih občinskih nagrad in priznanj.

skupin ter z nekaterimi nadaljnjimi akcijami, da bi lahko skupine boljše delale.

Ivan Žagar, član poslovodnega odbora, je v razpravi o gospodarski in politični situaciji poudaril, da je bilo preteklo leto v železarni politično in samoupravno zelo razgibano in da so se družbenopolitične organizacije v razprave dobro vključevale.

Drugi razpravljalci na konferenci so se dotaknili današnjih splošnih družbenih problemov. Tako je Ivan Koren iz Komerčiale spregovoril o problematiki cen v lanskem letu. Glavni delež povečanega prihodka ne sme temeljiti na cenah, ampak na drugih ekonomskih prizadevanjih (izkoriščenost delovnega časa, boljše proizvodnja, ustrezno nagrajevanje in tudi ustrezne kazni za tiste, ki se ne ravna po načelih).

DOBITNIKI OBČINSKIH NAGRAD IN PRIZNANJ

Skupščina občine Ravne na Koroškem bo na slavnostni seji ob letošnjem občinskem prazniku, ki bo v nedeljo, 15. maja, ob 10. uri v Narodnem domu v Mežici, podelila letošnje občinske nagrade in priznanja. Nagrade bodo prejeli:

ALOJZ REPANSEK iz Črne na Koroškem za požrtvovalno, nesebično in prostovoljno delo na področju razvoja krajevne skupnosti, za humani odnos do ljudi ter stalno vzpostavljanje toplih medčloveških odnosov med krajinami.

IVAN MOČNIK z Raven na Koroškem za nenehno negovanje vrednot in izročil narodnoosvobodilnega boja in prenašanje teh izročil na mlajše rodove, za stalno krepitev bratstva in enotnosti med našimi narodi ter dolgoletno družbenopolitično delo.

ALOJZ SEGEL iz Mežice za dosežene posebne uspehe trajnejšega pomena na področju gospodarstva ter nenehno vzpodbujanje bratstva in enotnosti v delovni organizaciji rudnika Mežica.

Priznanje pa bo prejelo Planinsko društvo Ravne na Koroškem, in sicer za zasluge pri razvoju planinstva in za prispevek k negovanju tradicij NOV ter za vzgojo mladega rodu.

f. r.

bivanju celotnega prihodka v tozdu Energija. Za primerjavo je navedla razmerja med porabljenimi sredstvi in celotnim prihodkom. Ugotavljajo, da nekatera merila poslovne uspešnosti in osebnega prispevka niso dovolj stimulatívna. Želijo, da bi tozdu Energija svojo poslovno uspešnost usklajeval s tistimi tozdi, ki jih največ oskrbuje z energijo in jim tako omogoča uresničevanje planskih nalog.

Marjan Zerdoner, predsednik aktiva invalidov železarne, je opozoril na perečo invalidsko problematiko v železarni. Vendar je delavski svet železarne že sprejel predlog ukrepov za njeno reševanje. Invalidi upajo, da bodo pristojni delavci in strokovne službe začeli usmeritve čimprej izvajati.

Ana Vušnik iz RPT je v razpravi o zaposlovanju ugotovila, da sicer v železarni vodimo primerno kadrovsko politiko, a se vseeno o njej pogovarjamo samo takrat, ko sprejemamo načrte in ko pride do težav. Kadrovska politika mora biti del vsakodnevnih dejavnosti. V železarni moramo kadrovsko okrepiti predvsem tiste službe, ki največ vplivajo na proizvodne rezultate.

Samo Šave iz Delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve je konferenco seznanil z oblikovanjem samoupravnih delovnih

Zdravko Fajmut iz Jeklolivarne je v razpravi o problemih ekonomskih odnosov v SFRJ in življenjskem standardu delavcev poudaril, da politična neodvisnost ni mogoča ob ekonomski odvisnosti, zato moramo mi svojo neodvisnost negovati. Ukrepe za izboljšanje današnjih razmer moramo sprejemati sočasno in jih zasnovati tako, da bodo delavci vedeli, kakšne rezultate lahko pričakujejo in kdaj.

Franjo Miklave iz Kovačnice je spregovoril o vlogi in pomenu političnega delovanja ter nadaljnega razvoja samoupravljanja. Po njegovem je zelo slabo, ker mnogi iščejo sindikat zunaj sebe. Vsakemu, ki se sklicuje na nemoč sindikata, stoječ križem rok ob strani, je treba jasno povedati, da je sindikat tudi on sam in da mora dokazati svojo pripadnost tudi z dejanji. Ker ob množici administrativnih ukrepov upada zanimanje za samoupravljanje, je treba z informiranjem, ki bo motiviralo, pritegniti množice, da bodo sodelovale, razmišljale in iskale rešitve. Za večjo produktivnost, boljši standard in samoupravljanje se je treba boriti, kajti revolucija še traja.

Milojko Milinkovič, sekretar občinskega sindikalnega sveta, je omenil, da je občinski sindikalni svet z delom osnovnih organizacij sindikata v železarni slabo se-

znanjen in opozoril na zahtevo, da morajo biti letne sindikalne konference v januarju ali februarju in ne konec leta.

V PRIHODNJE DELATI ŠE VEČ IN BOLJE

Vsakodnevna skrb celotnega članstva sindikata in njegovih organov mora v prihodnje biti doseganje načrtovanih ciljev in uresničevanje akcijskih programov. Zato je treba vse delavce ustrezno in pravočasno obveščati o sprotih gospodarskih gibanjih, problemih in uspehih v slehernem okolju. Sprejete usmeritve za nadaljnji razvoj družbeno-ekonomskih odnosov je treba še hitreje uveljavljati v praksi, še bolj je treba krepiti samoupravljanje, delegatske odnose in druž-

beni standard. Zagotavljati je treba socialno varnost vsem delavcem, pri invalidski problematiki pa večjo pozornost posvečati namenskemu vlaganju sredstev iz davčnih olajšav, več skrbi moramo nameniti splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, kadrovske politiki in zaposlovanju ter organiziranosti in delovanju konference osnovnih organizacij sindikata.

Po osnovnih organizacijah sindikata bodo te splošne usmeritve z akcijske konference dopolnili s svojimi podrobnejšimi nalogami, kajti le z jasno začrtanimi programi in zavzetim delom vsega članstva se bo lahko tudi sindikat tvorno vključeval v reševanje problemov današnjega časa.

(Vir: zapiski s konference)

Raziskovalna in inventivna dejavnost, sredstva za naložbe, priznanja

Delavski svet železarne je na svoji 2. seji 18. 4. 1983 sprejel naslednje pomembnejše sklepe in stališča:

Sprejel je usmeritve in program dela do konca leta 1983. V celoti je podprl usmeritve za delovanje sindikata, sprejete na problemski konferenci. Poslovni odbor naj pripravi konkretne zadolžitve za izvedbo teh usmeritev. Sprejel je poročilo o izvrševanju sklepov. Za naslednjo sejo mora biti pripravljeno poročilo o ponovni razpravi o inventivnih razlikah. Sprejete dopolnitve pravilnika o maloprodaji objavljamo posebej, prav tako tudi usmeritve raziskovalno razvojne dejavnosti.

Delavski svet je sprejel sanacijski program za tozdu Bratstvo Varvarin. Tozdu Bratstvo je treba še naprej nuditi ustrezno strokovno pomoč, zlasti pa na po-

dročju organizacije proizvodnje. V programu se morajo poslednje opredeliti funkcije in naloge tehnologa.

Soglašal je z organizacijo ločnega oddelka končne kontrole za namensko proizvodnjo v tozdu Kontrola kakovosti.

Sprejel je poročilo o inventivni dejavnosti v železarni. Na tem področju smo že dosegli določen razvoj, moramo pa še bolj pospeševati usmerjeno, sistematično in organizirano množično inventivno dejavnost. Tu bi lahko veliko vloge odigrale delovne skupine.

Množično inventivno dejavnost je treba bolj neposredno povezati z organizirano raziskovalno dejavnostjo, v tozdi pa še nadalje razvijati dejavnost animatorjev za inventivno dejavnost.

Čas od prijave do rešitve inovacije je predolg, saj bi po pravilniku morala biti vsaka zadeva

Potrpežljivost

DOBITNIKI ZLATIH, SREBRNIH IN BRONASTIH PRIZNANJ OF IN ZSS

V okviru 42-letnice OF, 40-letnice AVNOJA, 40-letnice napada na Mežico in ob zaključku Vorančevih dni '83 je bila 26. aprila ob dnevu OF v športni dvorani osnovne šole Franca Pasterka-Lenarta v Mežici svečana seja, na kateri je občinska konferenca SZDL Ravne podelila srebrna priznanja OF. Bronasta pa so krajevne konference podelile na svojih svečanih sejah ob dnevu OF. Priznanja OF so prejeli nekdanji borci, aktivisti in družbenopolitični delavci.

Srebrna priznanja so prejeli

Štefan Lednik iz Mežice, Janez Mrdavšič z Raven, Feliks Predikaka iz Žerjave in Rudi Mlinar z Leš ter TOZD Jeklolivarna v ravenski železarni.

Bronasta priznanja so prejeli

KK SZDL Kotlje: Janez Gorenšek, Jakob Rožen, Marija Logar, Ivan Zdovc in Anica Ristič.

KK SZDL Čečovje: Alojz Jancič, Nada Korbar, Ivanka Čreslovnik, Franc Meznar, Ela Lenasi, Stane Rihter in Milan Ošep.

KK SZDL Javornik-Sance: Pavel Jancič, Alenka Dolinšek, Mirko Pikalo, Slavica Pristavnik, Stanko Arnšek in Edi Lorber.

KK SZDL Strojinska Reka: Rok Mak, Rudi Mravljak in Alojz Mager.

KK SZDL Trg Ravne: Konrad Bezjak, Roman Haber, Ferdo Gnamuš, Stanko Oprešnik in Vinko Božič.

KK SZDL Dobja vas: Maks Večko, Katarina Dretnik in Zorko Kotnik.

KK SZDL Holmec: Franc Prelogar in Franc Drolc.

KK SZDL Prevalje-Trg: Stanko Vesničar, Simon Šiftar, Anica Slanič, Anton Picej, Stanko Cigler, Marjan Kovač, Valentin Sonjak in Peter Močilnik.

KK SZDL Polje-Prevalje: Martin Mori, Jože Drevenshek, Franc Fužir, Edo Lužnik in Dragica Mešl.

KK SZDL Mežica: Murat Luinovič, Olga Hriberšek, Hedvika Blatnik, Jože Kaker, Anton Bitenc, Janez Reitar, Anton Kajzer, Ivan Kopušar, Ivo Frece in Alojz Segel ter krajevni odbor ZB NOV Mežica in krajevni odbor ZRVS Mežica.

KK SZDL Žerjav: Alojzija Jug, Pavel Lesjak, Jože Zamrznikar, Mirko Berložnik.

KK SZDL Leše: Julijana Doblešek, Franc Praznik, Jakob Ivartnik in Ivan Mirkac.

KK SZDL Šentanel: Peter Plevnik in Ivan Kumprej.

KK SZDL Črna: Helena Voler, Ferdinand Mlačnik, Miha Goltnik, Maks Konšak, Jožefa Gosnik, Marija Čarf, Marjan Lačen, Franjo Keber, Albert Vodovnik, Ida Kordež ter pionirska organizacija OŠ Miloša Ledineka Črna (krožek NOB), krajevna skupnost Črna in NK Peca Črna.

Zveza sindikatov Slovenije pa je na slavnostni seji ob letošnjem prazniku dela, ki je bila 29. aprila v Ljubljani, podelila zlate znake ZSS. Iz ravenske občine sta na predlog občinskega sveta ZSS Ravne visoko priznanje sindikatov prejela:

Jožica Zamrnik z Raven, osnovna organizacija Merx Ravne, prodajalne, in Franca Zajec iz Žerjave, osnovne organizacije Pogorevc.

Na slavnostni seji občinskega sveta ZSS Ravne na Koroškem, ki je bila 5. maja v kulturnem domu v Črni, pa je občinski sindikalni svet podelil srebrne znake ZSS. Znake so prejeli:

Andrič Svetislav, Jeklarna, Železarna Ravne

Miklavc Franjo, Kovačnica, Železarna Ravne

Trokar Jože, Jeklovlek, Železarna Ravne

Telcer Franc, Železarna Ravne

Mak Vlado, Konferenca OO ZSS železarna

Ipavic Franc, Elmont, Rudnik Mežica

Mauko Marjan, TOZD TOM, Rudnik Mežica

Pečovnik Jože, TOZD TAB, Rudnik Mežica

Naglič Julij, Ljudski magazin Prevalje

Ring Pavel, Gradis Ravne

Ažnoh Jožica, Kor. zdrav. dom Ravne

Kališnik Rudi, Tovarna pohištva Prevalje

Osnovna organizacija sindikata Pnevmatični stroji, Železarna Ravne

Osnovna organizacija sindikata Osnovna šola Miloša Ledineka, Črna

rešena v enem mesecu. Eden od vzrokov za to je tudi slaba zasedba službe za inovacije, zato naj tozdrav razvoj proizvodnje in trga to ustrezno uredi.

S hitrejšim reševanjem predlogov in pobud bi bistveno pospešili obseg inovacij. Strokovne službe morajo pri obravnavi inovacij dati vse zahtevane podatke in mnenja v najkrajših možnih rokih.

Delavski svet je sprejel pravilnik o opravljanju obveznih periodičnih pregledih meril in zahtev za njegovo izvajanje.

Sredstva, ki smo jih po zaključnem računu za leto 1982 namenili za stanovanjsko izgradnjo, se vežejo pri Ljubljanski banki — Temeljni koroški banki Slovenj Gradec:

— 27.000.000,00 din za družbeno gradnjo (8 let brezobrestno)

— 9.000.000,00 din za individualno gradnjo (16 let brezobrestno)

Vešana sredstva, povečana za 75% bančnih sredstev, se po 10 mesecih najamejo kot dolgoročno stanovanjsko posojilo za:

— družbeno gradnjo v višini 47.250.000,00 din z odplačilno dobo 7 let in 5-odstotno obrestno mero

— individualno gradnjo v višini 15.750.000,00 din z odplačilno dobo 15 let in 5-odstotno obrestno mero.

Posojilo za družbeno gradnjo se bo odplačevalo iz čistega dohodka, ki ga tozdrav in delovne skupnosti združujejo na podlagi prispevkov na OD za stanovanjsko izgradnjo.

Ostanek sredstev sklada skupne porabe iz leta 1982 znaša 4.706.152,12 din. Polovica se uporabi za investicijsko vzdrževanje objektov v Portorožu, polovica pa za sofinanciranje doma upoko-jencev ob Suhi.

Delitev nespecificiranega zneska 25,0 milijonov din za investicijsko dejavnost je naslednja:

— 9.000.000,00 din za individualno stanovanjsko izgradnjo (vročitev sredstev pri banki)

— 5.000.000,00 din za sofinanciranje novih elektroenergetskih naprav (trafo postaja) za potrebe počitniškega doma v Portorožu

— 1.646.924,00 din za sofinanciranje doma upoko-jencev ob Suhi (skupni znesek 4,0 mio din)

— 9.353.076,00 din za oskrbo naselij s plinom, od tega 1.872.056,00 din za že zapadle obveznosti in

7.481.020,00 din za kreditiranje plinovoda do individualnih hiš delavcev železarne.

Med letom 1983 se dovoli začasna uporaba sredstev sklada skupne porabe za obratne namene.

Delavski svet je podelil priznanja »zaslužni delavec« v letu 1983 desetim delavcem, o čemer pišemo posebej.

Gospodarski zbornici Dravograd je predlagal, da v letu 1983 podeli priznanja naslednjim poslovnim in drugim delavcem:

Jožetu Geršaku, Milanu Dobo-višku, Jožetu Borštnerju, Petru Orožnu, Kolomanu Vrečiču, Jožetu Potočniku, Janezu Bratini, Jožetu Matitzu in Ferdu Medlu.

(Vir: sklepi in stališča 2. seje DS železarne)

POPRAVLJEN PRAVILNIK O MALOPRODAJI

V začetku februarja 1983 smo v železarni sprejeli pravilnik o maloprodaji, kar je dobro, saj dotlej prodaja odpadnih materialov sploh ni bila urejena in omejena.

Kmalu se je pokazalo, da je postopek pridobivanja dokumentacije preveč zapleten in predolg, sprotne računalniška obdelava pa predraga in negospodarna, saj gre za nizke zneske (mesečna prodaja na drobno ne preseže 50.000 dinarjev). K temu moramo prišteti še škodo, ki jo utрпи delovna organizacija zaradi izgube delovnega časa, kajti delavci si urejajo te papirje med šihom.

Prodajni oddelek tozdrav Komerciala je zato pripravil predlog dopolnitev pravilnika, ki naj bi olajšale pridobivanja dokumentacije za nakup žagovine, apna, odpadnega lesa, opeke, olja in sodov od ferolegura.

Postopek je zdaj tak:

V tozdrav, ki prodaja odpadni material, izpolnijo dobavnico, na podlagi katere vpiše oddelek interne maloprodaje ustrezne podatke v odpremnico.

Faktorni oddelek zaračuna material (cena + prometni davek), kupec plača pri blagajni, kjer mu enega izmed šestih izvodov odpremnice ožigosajo z žigom »prepustnica«. To odpremnico predloži varnostni službi, ko pelje (ali nese) kupljeno stvar iz železarne.

Faktorni oddelek na podlagi odpremnice, ki mu jih pošilja blagajničarka, mesečno zapisuje račune za maloprodajo po tozdrav in izdelkih.

Člani delavskega sveta, ki so na svoji 2. seji sprejeli dopolnjeni pravilnik, so menili, da je postopek pridobivanja dokumentacije še vedno predolg, zato so priporočili tozdrav Komerciala, naj preuči tudi enostavnejše rešitve, kakršne imajo v nekaterih drugih delovnih organizacijah, npr. v Gorenju.

Pravilniku o maloprodaji pa so dodali še nov člen, ki pravi, da so izdelki in materiali maloprodaje namenjeni delavcem železarne in jih kupci ne smejo prodajati.

Mojca Potočnik

Marec v številkah

Predvideni plan skupne proizvodnje v marcu je bil dosežen s 104,3 odst., v kumulativni 100 odst. Prekoračitev odpreme znaša 16,1 odst., v kumulativni 4,2 odst. Pri fakturirani realizaciji znaša prekoračitev 21,7 odst., v kumulativni zaostajamo za 2,5 odst. Pri izvozu smo pri dolarski vrednosti presegli mesečni plan za 17,6 odst., v kumulativni zaostajamo 18 odst. Dinarska vrednost je bila presežena za 14,4 odst., v kumulativni je zaostanek 21,6 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil presežen za 24,4 odst., v kumulativni 4,7 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Čeprav so nastale v proizvodnji različne težave tako zaradi pomanjkanja sinterdolomita kot ponovne in kanalske opeke, je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 5,5 odst. Precejšnje težave povzročata tudi nekvolitno staro železo z odvečnim dodatkom barvnih kovin. Zaradi dimenzijskih odstopanj kanalske opeke je nastalo precej težav v vlivališču, kar je povzročilo slabši izplen in povečalo izmeček.

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je v marcu dosegla načrtovani obseg

izvoza. Prav tako je razmeroma zadovoljivo realiziran načrt dobav za namensko proizvodnjo ter medsebojne dobave. Žal pa je zaradi forsiranja te vrste proizvodnje prišlo do pretirane litja skrajno neugodnega asortimenta, ki ima to značilnost, da je potreben vložek dela na tono dva do dvainpolkrat večji kot v poprečju. Ravno pri takšnem asortimentu pa niso dosežene ustrezne prodajne cene, saj z njimi večkrat ne pokrivajo niti 70% lastne cene izdelka. Takšne razmere zelo močno slabijo akumulativno sposobnost TOZD, povzročajo padec produktivnosti in po nepotrebnem povzročajo prekomerno zaposlovanje. Jeklolivarna bo zato morala v naslednjih planskih obdobjih preusmeriti proizvodnjo na asortimente z boljšimi ekonomskimi učinki.

TOZD VALJARNA. Ob 1,9 odst. preseženi skupni proizvodnji je zaostala proizvodnja na težki progji zaradi nenormalno visokega števila mehanskih okvar za 5,3 odst. Proizvodnja na srednji progji je bila presežena za 9 odst.; tu so v zelo slabem stanju OFAG peči. Potrebno so temeljitega popravila, drugače grozi, da ne bodo vzdržale do letnega generalnega remonta. Ob forsiranju proizvodnje na lahki progji je bil tu plan presežen za 67,2

OSKRBA Z ENERGIJO

V marcu je bila oskrba z mazutom in zemeljskim plinom normalna, dohoda propan-butana ni bilo. Normalna dobava mazuta in zemeljskega plina ter redna in količinsko ustrezna proizvodnja sekundarne energije je zagotavljala dovolj energetskih medijev pri vseh porabnikih.

V marcu je bilo porabljeno:

— elektro energije	20.466.610 kWh
— zemeljskega plina	4.139.120 Nm ³
— mazuta	1.389.970 kg
— butan-propana	9.495 kg
— koksa	4.000 kg
— karbida	15.660 kg
— hladilne vode	921.514 m ³

odst., kar se v znatni meri odraža na doseženi visoki fakturirani realizaciji.

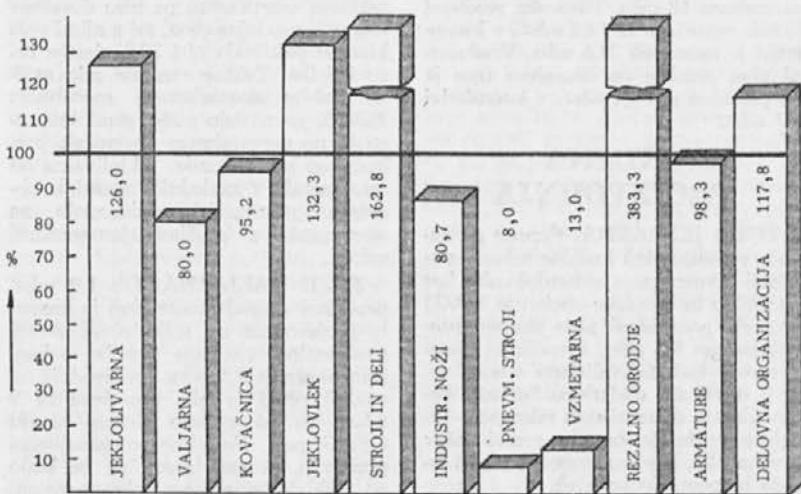
TOZD KOVAČNICA. Ugodni pogoji, dobra oskrba z vložkom, nobenih energetskih omejitev in težinsko ugoden asortiment so prispevali k prekorajitvi skupne proizvodnje za 7,8 odst. Zaradi visoke surove proizvodnje so se v primerjavi z minulimi meseci nekoliko povečale nedokončane zaloge v TOZD. Dobava ingotov iz jeklarne je potekala zadovoljivo, vendar se njihova kvaliteta ni izboljšala.

TOZD JEKLOVLEK. Kljub zastojem so bili v TOZD pogoji dela dokaj zadovoljivi, saj je bila skupna proizvodnja presežena za 12,7 odst. Se z višjimi odstotki je presežena odprema, fakturirana realizacija in izvoz. Velika težava pa je z dotrajanim luščilnim strojem. Tu je bil predvideni mesečni plan dosežen 86,2 odst., pri vlečni žici le 42,4 odst. Naročil je dovolj, ob redni preskrbi vložnega materiala, ki bi omogočal optimalno izkoriščanje kapacitet, bi lahko TOZD tudi v prihodnje dosegala podobne rezultate.

TOZD ORODJARNA. Proizvodnja je potekala zadovoljivo, čeprav planirane količine niso bile dosežene — zaostanek 21,9 odst. V TOZD je pričel obratovati nov stroj za rezkanje orodnih plošč; tu se srečujejo z zagonskimi težavami. Ozko grlo je še vedno razrez materiala v TOZD Stroji in deli.

TOZD STROJI IN DELI. Ob uspešni skupni proizvodnji — prekoračitev 27,7 odst. — je v TOZD na kontroli ostalo še precej neodpremljenih pozicij valjev, odkovkov in raznih delov za Metalno. Ta zaostanek je nastal zaradi forsirane kontrole posebne proizvodnje, ki pa je ostala neodpremljena zaradi napake v izdelavi.

IZVOZ V \$ V MARCU 1983

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.	marec	kumul.
JEKLARNA	105,5	99,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	92,7	95,0	96,5	98,2	104,3	97,4	126,0	104,2	135,7	105,2	96,6	95,4
VALJARNA	101,9	100,1	117,3	106,2	129,0	106,4	80,0	71,8	88,0	72,6	143,2	118,1
KOVAČNICA	107,8	107,5	118,6	112,7	121,1	109,6	95,2	88,3	99,0	86,2	126,7	115,6
JEKLOVLEK	112,7	100,5	115,6	104,0	123,0	98,6	132,3	104,3	145,0	104,9	119,1	97,5
ORODJARNA	78,1	83,1	88,5	89,6	99,1	74,6	-	-	-	-	111,7	84,1
STROJI IN DELI	127,7	93,2	125,4	89,0	138,1	89,2	162,8	100,0	163,5	97,1	117,8	83,0
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	106,9	102,7	108,1	92,7	105,2	87,1	80,7	69,0	80,1	65,3	126,5	105,6
- GREĐICE	210,0	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	144,5	101,7	108,1	92,7	105,1	87,4	80,7	68,0	80,4	65,6	125,9	105,7
PNEVMATIČNI STROJI	95,3	85,2	105,7	86,1	107,7	86,5	8,0	14,6	7,9	14,1	114,1	91,1
VZMETARNA	105,5	94,6	109,0	94,0	87,2	82,0	13,0	26,3	14,0	27,0	111,4	100,3
REZALNO ORODJE	127,0	113,3	124,8	102,0	120,0	101,3	383,3	206,4	200,0	97,2	101,7	102,2
KOVINARSTVO	103,6	90,0	118,5	87,4	104,7	84,9	-	-	-	-	108,6	88,0
ARMATURE	96,8	80,4	97,4	49,2	127,9	77,9	98,3	42,0	91,6	41,7	223,6	173,2
BRATSTVO VARVARIN	57,1	50,0	64,7	50,2	65,3	52,2	-	-	-	-	71,9	57,5
KALILNICA	-	-	-	-	132,8	107,8	-	-	-	-	132,8	107,8
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	90,7	93,4	-	-	-	-	90,7	93,4
DELOVNA ORGANIZACIJA	104,3	100,0	116,1	104,2	121,7	97,5	117,8	82,0	114,4	78,4	124,4	104,7

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. K visoki prekoračitvi skupne proizvodnje 44,5 odst. je največje pripomogla prekoračitev proizvodnje gređic, dosežena 210 odst. Pri industrijskih nožih je bil plan presežen za 2,3 odst., pri brzoreznem orodju za 133,3 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla predvideno skupno proizvodnjo 95,3 odst. Spremljale so jo številne težave, saj je primanjkovalo predvsem trde kovine za vrtno orodje. Iz proizvodnje so začasno izpadli brusilni stroji in revolverске stružnice. K drugi problematiki spada tudi osvajanje novih proizvodov, za katere ni ustreznih pripomočkov in se izdelujejo individualno.

TOZD VZMETARNA. TOZD je presežila skupno proizvodnjo za 5,5 odstotka. Pri vzmeteh je dosegla 83,1 odst., pri vzmetnih palicah 95,3 odst. Predvsem primanjkuje naročil za izvoz.

TOZD TRO. Mesečna načrtovana skupna proizvodnja je bila presežena za 27 odst., saj bistvenih in daljših izpadov strojev ni bilo. Le od časa do časa je prihajalo do krajših zastojev zaradi okvar na posameznih strojih. Oskrba z vložkom je bila zadovoljiva. Ozko

grlo je nastalo le pri obdelavi krožnih žag.

TOZD KOVINARSTVO. Ob prekoračitvi skupne proizvodnje v marcu za 3,6 odst. je TOZD zaostala v kumulativni za 10 odst. V TOZD je še vedno največji problem pomanjkanje vložka za zobate vence in bolniški izostanki.

TOZD ARMATURE. Za načrtom skupne proizvodnje v marcu je TOZD zaostala 3,2 odst. V kumulativni znaša zaostanek 19,6 odst. Vzrok za to je predvsem uporaba proizvodnih kapacitet za posebne eksterne storitve, kar se zlasti odraža pri fakturirani realizaciji, kjer znaša mesečna prekoračitev 27,9 odst.

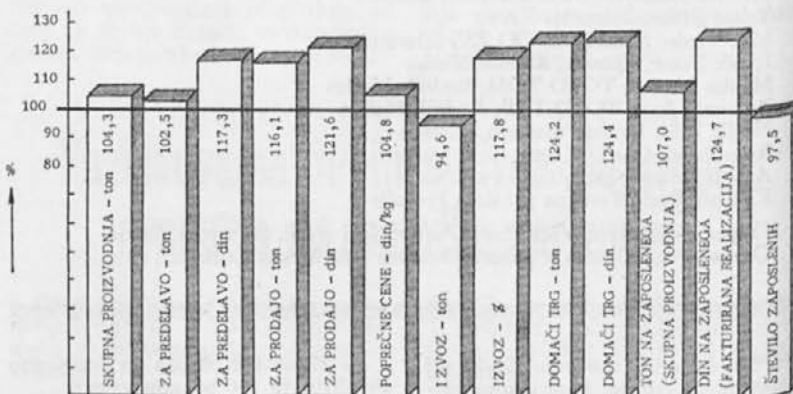
TOZD BRATSTVO. Ob nekoliko višji proizvodnji v marcu kot v preteklih mesecih je bil plan dosežen 57,1 odst., za prvi kvartal 50 odst. Z nekoliko manjšim odstotkom je zaostala fakturirana realizacija, vendar še precej pod načrtovano — doseženo 65,3 odst.

PRODAJA DOMA

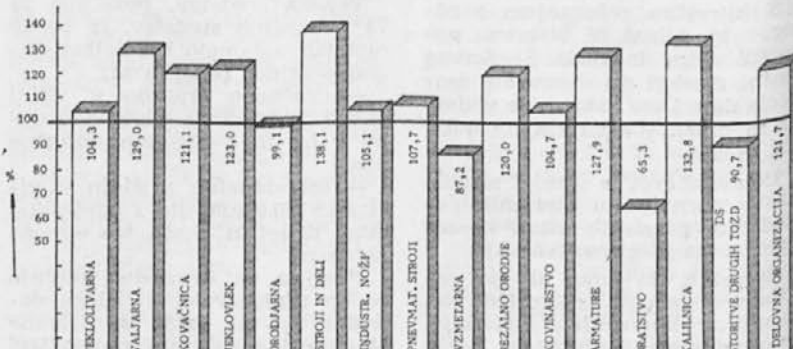
TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je odpremila na domačem trgu 85 odst. s planom predvideni količini, kar znaša 96,6 odst. predvidene realizacije.

TOZD VALJARNA. Plan odpreme v TOZD je bil presežen za 31,8 odst.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V MARCU 1983

FAKTURIRANA REALIZACIJA V MARCU 1983

pri čemer je bila presežena odprema gredic za 14,1 odst. Vrednostno je bil plan presežen za 43,2 odst.

TOZD KOVAČNICA. Količinska odprema v TOZD je bila presežena za 20,2 odst., vrednostno 26,7.

TOZD JEKLOVLEK. Odpremo na domačem trgu je TOZD presežila za 7,5 odst., vrednostno 19,1 odst. Vrednostni plan je bil dosežen pri vseh skupinah proizvodov, razen pri vlečni žici.

TOZD ORODJARNA. Plan odpreme je bil presežen za 6 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, saj je bilo sprejetih dovolj naročil za zahtevnejša orodja za predelavo plastičnih mas.

TOZD STROJI IN DELI. Načrtovana količinska odprema je bila presežena za 18,7 odst., vrednostno 17,8 odst. Spremembe programa proizvodnje jekel so vplivale na dobavo vložnih materialov, to pa ima za posledico precejšnje zaostanke dobav po sklenjenih pogodbah. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, nekoliko težje je le z naročili za stiskalnice.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. TOZD je presežila mesečno načrtovano odpremo 22,8 odst., vrednostno 25,9 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, težave pa povzročajo zaostanki furnirskih in grafičnih nožev. V prihodnje bo treba posvetiti več pozornosti pogodbam, za katere je bilo nakazanih nekaj deviznih sredstev.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Načrtovana količinska odprema je bila presežena 9,1 odst., vrednostno 14,1 odst. Količinski načrt ni bil dosežen pri proizvodnji lafet in orodju za pnevmatične stroje. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, težave nastajajo le pri oskrbi z vložnim materialom.

TOZD VZMETARNA. Načrtovano količinsko odpremo je TOZD presežila za 26,3 odst., vrednostno 11,4 odst. Tako količinsko kot vrednostno TOZD ni dosegla predvidene odpreme pri listnatih vmeteh. Zaradi različnih zahtev kupcev nastajajo tu težave s pravočasno oskrbo s potrebnim vložnim materialom.

TOZD TRO. Mesečna količinska odprema je bila presežena za 14,7 odst., vrednostno 1,7 odst. Zaradi obsežnega proizvodnega programa in težav pri oskrbi s potrebnimi repromateriali nastajajo večji zaostanki glede na sklenjene pogodbene obveznosti. Ob združevanju posameznih naročil zaradi optimalizacije proizvodnje nastajajo predolgi dobavni roki, ki v precejšnji meri onemogočajo, da bi ugodili željam kupcev.

TOZD ARMATURE. Količinska odprema v TOZD je bila presežena 47 odst., vrednostno 123,6 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, težave so le z oskrbo delov iz uvoza, ki so potrebni pri proizvodnji tega orodja.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V marcu je znašal izkoristek delovnega časa 87,44 odst., odsotnosti pa 12,56 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

	%
— letni dopust	3,28
— izredni plačani dopust	1,05
— službena potovanja	0,30
— boleznine do 30 dni	3,17
— boleznine nad 30 dni	3,59
— druge plačane odsotnosti	1,00
— neplačane odsotnosti	0,17

NABAVA

Nabava starega železa na domačem tržišču je bila zadovoljiva, nekoliko slabši je bil uvoz, tako da so se zaloge spet zmanjšale. Tudi dobava fero legur je otežkočena, saj so dobavitelji usmerjeni predvsem v izvoz; boljša je bila le oskrba z nemetalnimi dodatki, vendar dobava ni potekala kontinuirano. Ker ves reprodukcijski material kupujemo prek trgovske mreže, nastajajo težave tudi tu, saj trgovine nimajo zalog.

IZVOZ

V marcu smo izvozili več kot v preteklih dveh mesecih. Realizacija na konvertibilnem tržišču je bila dosežena 87,2 odst. Izvozno najbolj intenzivni na konvertibilnem področju so bili metalurški tozdi kovačnica, jeklovilarna in jeklovlek, medtem ko je valjarna nekoliko pod načrtom.

Izvoz mehansko predelovalnih obratov na konvertibilno tržišče se tudi v marcu ni bistveno izboljšal. Boljše izvozne rezultate pa so dosegli z izvozom na klirinško področje; tu je bil plan presežen 60,0 odst.

Glavni vzroki nedoseganja konvertibilnega izvoza so še vedno: recesija na

zahodnoevropskem in ameriškem trgu, kasnitev dobavnih rokov in pomanjkanje naročil za industrijske nože, valje, vzmeti in pnevmatične stroje.

Za pridobitev manjkajočih naročil se je izvozna služba maksimalno angažirala, poskuša pridobiti nove kupce, navezuje stike z naročniki prejšnjih let ter jih vabi k sodelovanju.

UVOZ

V mesecu marcu je najbolj primanjkovalo niklja in sinterdolomita, ki je sicer domač material, vendar ga od proizvajalcev ne dobimo dovolj in ga moramo interventno uvažati.

Niklja še sedaj ni, čeprav je bila pošiljka iz ZSSR napovedana že za januar. Zaloge ostalih legur so bile minimalne, vendar so zadoščale za normalno proizvodnjo.

Problem je nastal pri uvozu livarskih materialov, ki jih za nas uvažata TAM Maribor. Zaradi »posredništva« so se zavlekli dobavni roki, tako da smo nekatere teh materialov interventno zagotovili sami, in to še pravi čas.

V marcu smo zagotovili sredstva za plačilo najemnine za računalnik do vključno januarja 83, vendar dobavitelj zahteva, da račune tekoče poravnamo vse do aprila.

Delo komunistov v občini Ravne

Programska konferenca o delovanju ZKS občine Ravne je 16. marca 1983 kritično ocenila delo članov in organizacije ZK. Na osnovi dogovora, razprav in stališč je izoblikovala temelj nadaljnjega dela.

V razpravah je bilo čutiti odgovornost in pripravljenost za reševanje družbenopolitičnih problemov kljub težavnim gospodarskim situacijam.

Delegati so sprejeli poročilo OK ZKS Ravne na Koroškem o delu ZK in programske usmeritve. Pomembnejše razprave in sklepe povzemamo.

RESEVANJE GOSPODARSKIH TEŽAV

Zaradi svetovne gospodarske krize so mnoge delovne organizacije v težavah. Nekateri tozdi pa se uspešno uveljavljajo na tujih tržiščih, tako da celo povečujejo proizvodnjo. Ker želimo, da bi izvažali kar največ končnih izdelkov in lastnega znanja, jim moramo omogočiti, da bodo lahko uvozili dovolj surovin in reprodukcijskega materiala, ki je potreben za njihovo proizvodnjo. Skrbeti moramo za kakovost izdelkov in strogo spoštovati dogovorjene roke, zato moramo odpraviti vse subjektivne napake, ki ovirajo proizvodnjo in še otežujejo nastop na svetovnem trgu.

Komunisti bodo na akcijskih konferencah v delovnih organizacijah obravnavali in spremljali izpopolnjevanje planov. Probleme v proizvodnji bodo ocenjevale tudi osnovne organizacije ZKS.

Na programski konferenci so razpravljali še o izgubah Lesne Slovenj Gradec in o tem, da ji bo morala pomagati družbena skupnost celotne koroške regije.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Komunisti so poudarili, da se moramo zavzemati za to, da bo znanost še več prispevala k družbenemu razvoju,

Ker srednjeročni program razvoja COŠ prepočasno uresničujemo, moramo elemente COŠ vnesti v poldnevno šolo, ki naj se še tesneje poveže z OZD, SIS, KS in društvu.

Komunisti si morajo prizadevati, da bodo odpravili zapreke, ki zavirajo uveljavljanje COŠ. Preverjati morajo ustreznost koncepta usmerjenega izobraževanja tako glede motiviranosti mladih kot glede zagotavljanja potrebnih kadrov združenemu delu.

KULTURA IN TELESNA KULTURA

V kulturi je treba zmanjšati tiste postavke v organiziranosti, ki siromašijo vsebinsko in ustvarjalno delo. Poseben pomen ima razvijanje tistih oblik svobodne menjave dela, ki bodo izvajalcem in uporabnikom kulture omogočale vsebinsko bogate razprave o programih kulturne dejavnosti ter o možnostih uresničevanja.

Telesnokulturni delavci — komunisti morajo omogočiti uresničevanje sklepov o razvoju telesne kulture in vrhunskega športa. Z uveljavljanjem samoupravljanja v telesni kulturi bomo oblikovali našim razmeram ustrezen tekmovalni sistem, načela amaterizma in humane odnose.

RAZVOJ SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Komunisti so v razpravi poudarili, da je treba izboljšati delegatske odnose. Delegati, tudi republiški, morajo biti povezani z ljudmi, ki so jih izvolili, le tedaj bodo lahko dobro delali.

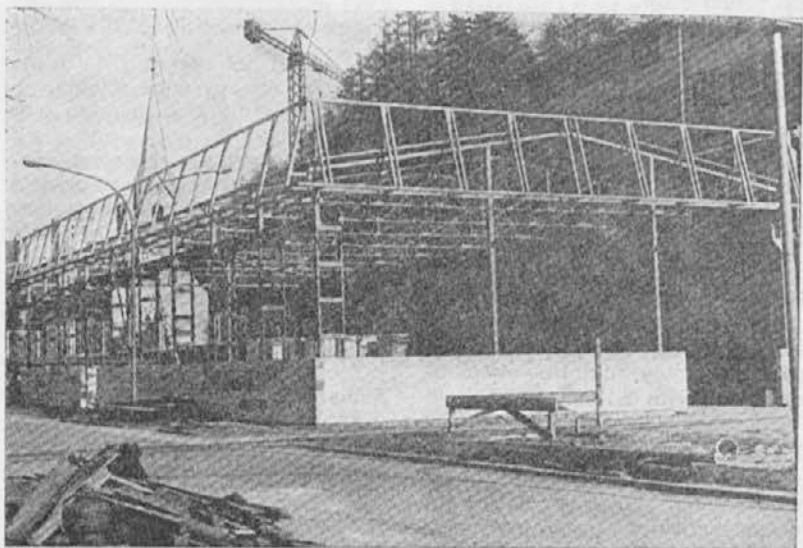
Delegati programske konference so zahtevali, naj SZDL skliče zborni občanov, potrošniški sveti pa naj poskrbijo za boljše oskrbljenost trgovin.

Z družbenimi sredstvi moramo gospodariti tako, da bodo občani zadovoljni, torej racionalno, onemogočati moramo lokalistične težnje. Dokončati je treba akcijo za združevanje SIS materialne proizvodnje.

Komunisti so kritizirali nedelavnost svetov ZK. Problem je nastal zaradi reorganizacije krajevnih skupnosti. Delo svetov je treba v najkrajšem času obnoviti.

Za utrjevanje samoupravnega položaja delavca je potreben dober sistem informiranja. Sistem informiranja v občini je treba vsebinsko in organizacijsko uskladiti, sedanje vire informiranja pa smotrno izrabit.

Komisija za informiranje bo ocenila vsa glasila OZD in DPS glede na to, kako informirajo za odločanje.

Nova hala pred modelno

IDEJNOPOLITIČNO USPOSABLJANJE KOMUNISTOV

V občini imamo dober in razvejan sistem izobraževanja članov ZK, izboljšati pa moramo usposabljanje v osnovnih organizacijah. Teme morajo biti prilagojene problematiki okolja, v katerem komunisti živijo in delajo, ne pa splošne in odmaknjene od naših razmer.

Slušatelji idejnopolitičnega usposabljanja pri MSS ZKS za Koroško naj bodo resnično tudi najbolj sposobni in najboljši delavci.

Komunisti v organizacijah in organih ZK naj ocenjujejo probleme pri sprejemanju odločitev v samoupravnih organih, DPS in društvi z idejnopolitičnega stališča.

PODRUŽBLJANJE SLO IN DS

Zivimo ob meji, zato moramo delovati preventivno. Podružbljanje SLO in DS je proces, zato še toliko bolj obvezuje vsakega člana ZK. Sproti moramo ocenjevati družbenopolitične razmere in odpravljati nepravilnosti.

Letošnjo akcijo NNNP moramo dopolniti z akcijo za izboljšanje varstva pri delu.

Skrbeti moramo predvsem za:

- a) nadaljnji razvoj in usposabljanje narodne zaščite
- b) razvoj in krepitev socialne zaščite
- c) večjo prometno varnost
- d) večjo požarno varnost
- e) izboljšanje zaščite in varnosti pri delu.

(Vir: razprave in sklepi programske konference ZKS občine Ravne)

USMERITVE RAZISKOVALNO RAZVOJNE DEJAVNOSTI V ŽELEZARNI RAVNE

Delavski svet Železarne Ravne je 18. 4. 1983 na svoji 2. redni seji med drugim sprejel tudi naslednje usmeritve raziskovalno-razvojne dejavnosti v naši OZD:

— Vse zmogljivosti raziskovalno-razvojne dejavnosti morajo biti usmerjene predvsem v izkoriščanje obstoječih in vseh novih proizvodnih kapacitet z optimizacijo in specializacijo proizvodnih programov ter z zagotavljanjem kakovosti. Najprej je treba poskrbeti, da se investicije optimalno izkoristijo, da se učinkovito uvede kupljeni know-how, nato pa je treba z raziskovalnimi programi zagotoviti ustrezno nadgradnjo z lastnim znanjem in specifičnimi rešitvami.

— Poleg te usmeritve v zvezi z investicijskim razvojem je treba vsestransko pospeševati raziskovalno razvojno dejavnost z usmeritvijo k reševanju najpomembnejših problemov v proizvodnji in proizvodnih asortimentih ter na tržišču.

— Posebno prioriteto raziskovalno razvojne dejavnosti je treba zagotoviti v nadomeščanju in zmanjševanju uvoza ter povečevanju izvoza in osvajanju tistih izdelkov, ki bi jih bilo mogoče proizvajati v domači kooperacijski proizvodnji.

— Raziskovalno razvojne naloge Železarne Ravne je treba usmerjati v razvoj visoko vrednih jekel in izdelkov, pri katerih je mogoče uporabiti kar največ domačih surovin in so visoko finalizirani.

— Pri osvajanju naj imajo prednost materiali in izdelki, ki so kar najmanj odvisni od uvoza.

— Izpopolniti in izboljšati je treba učinkovitost organizacije projektnih nalog ter usmeriti celotno raziskovalno razvojno dejavnost k optimalnim ekonomsko-tehničnim ciljem.

— Doseči je treba dokončno konsolidacijo projektne organizacije in stalnih strokovnih timov s priznanim vlogom, z ustreznim organizacijskim položajem, stimulativnim sistemom in samoupravno uveljavitvijo.

— Celotno inovacijsko dejavnost je treba ustrezno povezati s sistemom projektne organizacije.

— Z razvojnimi projekti je treba doseči tako organiziranost in učinkovitost, da bomo sposobni usmeriti plasman intelektualnih storitev, inženiringov in know-how navzven in tudi v inozemstvo.

— Raziskovalne, laboratorijske in polindustrijske naprave v Železarni Ravne in na Metalurškem inštitutu v Ljubljani je treba vključevati v proizvodnjo visoko vrednih specialnih izdelkov s posebnimi zahtevami in majhnimi količinami, za kar so normalni proizvodni agregati neprimerni.

— Program raziskovalnega dela Železarne Ravne mora biti usklajen s programom raziskovalnega dela Slovenskih železarn predvsem v tematiki tistih nalog, ki naj bodo sredstvo iskanja poti za preusmeritev predelovalnega kompleksa SR Slovenije v povečan delež uporabe kvalitetnih in plemenitih vrst jekel iz proizvodnih programov Slovenskih železarn.

— Raziskovalno delo in osvajanje je treba povezovati z drugimi republikami.

— Vsestransko je treba izkoriščati najboljše možnosti za razvoj, izmenjavo in prodajo znanja.

— Iskati in razvijati je treba možnosti enakovredne mednarodne izmenjave v raziskovalno razvojni dejavnosti.

— Raziskovalni programi morajo biti pripravljani v okvirih večjih usmerjenih projektov, ker so izkušnje preteklega obdobja pokazale, da je bilo raziskovalno delo preveč razdrobljeno z majhnimi individualnimi nalogami.

— V bodoče bi morali večji poudarek dajati tudi raziskovalno razvojni dejavnosti na področju mehanske predelave ter ustrezno organizirati funkcije služb na tem področju.

— Še nadalje je treba podpirati uspešno sodelovanje s Fakulteto za strojništvo.

(Vir: zapisnik 2. seje delavskega sveta železarne)

Začetek proizvodnje karbidnih trdin na Prevaljah

Tozid TRO Prevalje je imel v preteklosti velike težave pri nabavi karbidnih trdin za proizvodnjo rezalnega orodja (za obdelavo lesa, plastike, usnja in drugih materialov). Domači proizvajalci karbidnih trdin so sami podaljševali dobavne roke tudi do enega leta, težave so bile z uvozom. Zato je tozid iskal rešitve in prve dni novembra 1981 je stekla gradnja nove hale za proizvodnjo karbidnih trdin in krožnih žag. Dela pri gradnji so zelo zadovoljivo opravili delavci ravskega Gradisa, saj so jih zaključili z malenkostno zamudo do konca julija 1982.

»Celotna vrednost nove hale in opreme za proizvodnjo karbidnih trdin je znašala 3,693.220 DM oziroma 56,8 milijona din«, je povedal **Jože Golob**, vodja oddelka karbidnih trdin. »Sredstva sta poleg železarne Ravne, tozida TRO, prispevali tudi trgovsko podjetje Metalka Ljubljana in zahodnonemška firma Leuco. Tako je naš

milijona din. Skupni cilj sovlaganja je bil nadaljnji razvoj in razširitev proizvodnje in prodaje orodij za obdelavo lesa tozida TRO Prevalje in povečanje dohodka pogodbenih partnerjev. Predpostavka za to so skupni cilji in pravica udeležbe pri skupnem dohodku.

Za uresničevanje skupnih ciljev bo po poskusnem obratovanju v letu 1983 organizirana nova temeljna organizacija z imenom LEUTRO.

Nova temeljna organizacija bo izdelovala iz karbidnih trdin različna rezalna orodja za obdelavo lesa, plastičnih materialov in barvnih kovin, kamenin in betona. Izdelovala pa bo tudi posebna orodja iz trdin. Proizvodnja raznih vrst trdin in proizvodov iz trdin bo v novem tozidu uvedena postopno. V prvi fazi bo v glavnem tekla proizvodnja za izdelavo orodij, trdin za lesno predelovalno industrijo, in sicer okrog 6 ton letno. Najkasneje v

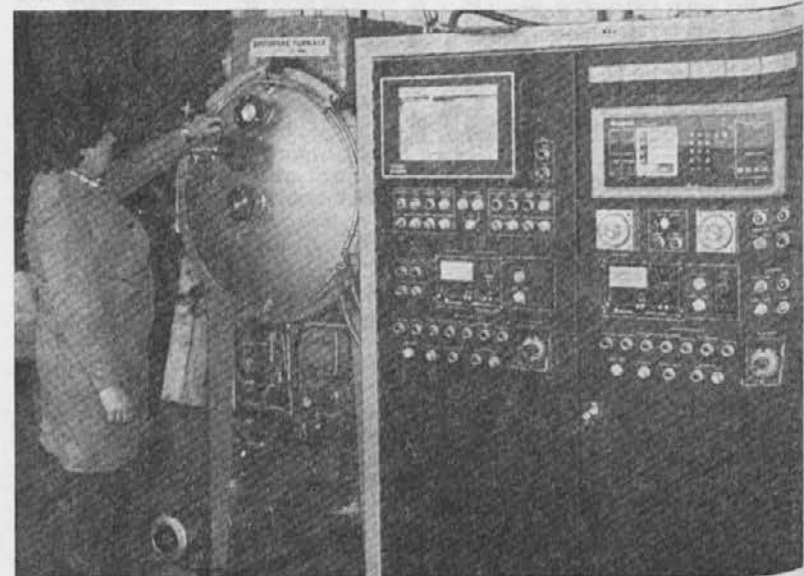

Nova proizvodna hala v TRO, v kateri proizvajajo karbidne trdine

tuji poslovni partner v gradnjo vložil največji delež, in sicer 45 odstotkov oz. 25,6 milijona din. Železarna je prispevala 40 odstotkov oziroma 22,7 milijona din in Metalka 15 odstotkov oz. 8,5

šestih letih pa bo v celoti stekla tudi proizvodnja ostalih orodij, in sicer naj bi proizvedli okrog 20 ton letno.

»Že pred časom je steklo poskusno obratovanje. S kakšno

Računalniško vodena peč za proizvodnjo karbidne trdine

Lotanje trdine za žage za rezanje kovin

opremo pridobivate karbidne trdine in po kateri licenci?»

»Oprema v glavnem sestoji iz treh delov: metalurško-računalniško vodena peč za sintranje z vsemi pripadajočimi napravami, mehanska predelava in obdelava (stiskalnica, stružnica, brusilni stroji in laboratorijska oprema za kontrolo izdelkov). Peč, stiskalnica in laboratorijska oprema so uvožene. Sočasno z montažo (septembra 1982) smo pričeli uvajati tudi poizkusno proizvodnjo, tako da smo do konca leta 1982 predelali že 500 kilogramov granulata oz. blokov. V letošnjem letu, ki ga štejemo kot zagonsko, naj bi predelali 11 ton granulata oz. okrog 6,5 ton neto proizvodov. Trenutno je v oddelku karbidnih trdin zaposlenih deset delavcev. Do konca letošnjega leta naj bi jih po planu bilo zaposlenih že osemnajst. Ko bo proizvodnja

povsem stekla, pa bo okrog 36 delavcev.

V tozdu Leutro izdelujemo karbidne trdine po licenci zahodnonemške firme Leuco, od katere dobivamo granulato kot tudi surovino za nadaljnjo predelavo. Leuco je znana firma, ki poleg karbidne trdine izdeluje tudi orodje za obdelavo lesa (ima podoben program dela kot TRO). Ima tudi več tovarn na vseh celinah sveta. Zato v kvaliteto ni dvomiti, kakor tudi ne v našem tozdu, ki izvažajo po kooperacijski pogodbi firmi Leuco gotovo orodje iz tukaj proizvedene trde kovine. Sicer pa bi si v železarni morali prizadevati, da bi v čim krajšem času pričeli tudi sami izdelovati granulato, saj nekatere glavne sestavne elemente, kot so: WC, Co, TIC, Tac in parafin v naši železarni že uporabljamo za druge namene.

»Nedvomno proizvodnja karbidne trdine že sedaj veliko pomeni tozdu TRO?»

»Naša temeljna organizacija za proizvodnjo rezalnega orodja letno potrebuje od 4 do 5 ton karbidne trdine. Kilogram te trdine pa poprečno stane okrog 13 tisoč dinarjev, zato so materialni stroški za naš tozd precejšnji. Čeprav je proizvodnja karbidne trdine v začetni fazi, je oskrba s karbidnimi trdinami že sedaj zadovoljiva, vsaj za vse nujne izdelke, zlasti pa za izvoz. Povsem jasno je, da bodo tudi domači kupci naših orodij precej pridobili, saj bomo lahko dobavne roke zmanjšali, predvsem pa bomo kupcem lahko ustregli v zelo nujnih primerih. Ni treba posebej poudarjati, da je naša temeljna organizacija s sovlagateljema šla v dobro investicijo, saj novi oddelek že daje rezultate kljub kratkemu času obratovanja,« je sklenil Jože Golob.

F. Rotar

pa tudi nimamo možnosti, da bi mu priskrbeli kredit.

Tak primer smo doživeli pri pogajanju s kupcem iz SR Bosne. Pogajali smo se za prodajo 2500-tonske stiskalnice. Zagotoviti bi morali (mi ali kupec) 45 milijonov dinarjev kredita. Posel je dobila angleška firma s pomočjo kredita Hermes, mi pa smo morali dati privoljenje za uvoz.

»To pomeni za nas neuspeh?«
»Naša prodajna služba si zelo prizadeva za prodajo naših izdelkov. Vendar se je pokazalo, da bo morala še bolj kot doslej vzdrževati osebne stike z morebitnimi kupci — pogovori po telefonu in dopisi so premalo.«

»Na domačem tržišču bi lahko prodali več,« je povedal Jože Potočnik, »če bi izpopolnili našo ponudbo. Kupci se namreč pogosto zanimajo za cele tehnološke linije in ne le za stroje.«

»Doslej smo prodajali le posamezne stroje,« je pritrdil Ferdo Gnamuš. »Prodajali jih bomo tudi še naprej, vse bolj pa se kaže tudi potreba, da bi oblikovali kompleksne ponudbe, ki obsegajo zgradbe, stroje, tehnologijo, šolanje kadrov in predajo objekta v proizvodnjo.«

Ponudbe za take projekte lahko v kratkem času izdelajo le širši krog strokovnjakov, ki se ukvarjajo s tem. Ne moremo pa pričakovati, da bodo kaj takega lahko hitro naredili naši strokovnjaki v sedanji linijski organiza-

ciji dela. Pri izdelavi nekaterih projektov smo se že povezovali z Muto in s Hidromontažo, v prihodnje pa bomo morali tovrstno sodelovanje še razširiti.«

Podobno kot tov. Gnamuš je razmišljal tudi ravnatelj Potočnik, ki je poudaril, da je konstrukcijski biro »ozko grlo« za Stroj in dele. »Imamo premalo zaposlenih inženirjev in tehnikov — konstrukterjev, da bi lahko hitro pripravili dokumentacijo za posamezne stroje, predvsem pa še za dodatne elemente, tako imenovano strogo. Težava je tudi pri majhnih strojih. Za vsakega posebej je treba izdelati dokumentacijo in načrte, kajti serijskih naročil skoraj ni.«

»Problemi so z izdelavo ponudbe, ker ni pravočasno izdelane dokumentacije,« je pojasnil Gnamuš. »Se zlasti je problematično določanje lastne cene.«

Pogovora z obema ravnateljema jasno kažeta, da imamo težave s ponudbo in prodajo naših strojev. Ker gre za velike vrednosti, saj je v stroje vložena veliko našega dela in znanja, bi morali resnično napeti vse sile, da bi prodali kar največ teh izdelkov.

Veliko vlogo ima pri tem služba za raziskavo tržišča, domačega in tujega, razmisliti pa bomo morali tudi o tem, kako bi kadmorsko okrepi konstrukcijski biro.

Mojca Potočnik

POSLOVNO NA TUJEM

VELIKO DOGOVOROV S SZ

Gvido Kačl in Jože Geršak sta bila februarja v ZSSR.

Kot predsednik poslovne skupnosti Mašinosaveza Jugoslavije in kot predstavnik Železarne Ravne se je Jože Geršak udeležil zasedanja stalne mešane delovne skupine za ekonomsko in znanstveno-tehnično sodelovanje (področja orodnih strojev in orodij) med ZSSR in SFRJ v Odesi. Dogovoril se je za sodelovanje pri izdelavi hitrih kovinskih stiskalnic s pomično mizo za toplotno kovanje in za delitev dela pri izdelavi transfernih stiskalnic (železarna bi proizvajala večstopenjske transferne stiskalnice, ruska stran pa transferni sistem z orodji). Po dogovoru bi bila naša proizvodnja namenjena sovjetskemu tržišču v letih 1982 do 1990, tretjim tržiščem in mogoče potrebam v Jugoslaviji. Samo Ministrstvo avtomobilске industrije ZSSR bo potrebovalo 28 stiskalnic. Ker so drage, bi posel po predračunu po petih letih dal okoli 100 milijonov klirinških dolarjev. Ministrstvo bo železarni dalo osnovno tehnično dokumentacijo za tipe stiskalnic, pri nas pa bomo izdelali natančno ponudbo.

Ministrstvo avtomobilске industrije ZSSR se je tudi zelo zanimalo za nakupe industrijskih nožev, vendar so naše zmogljivosti za še obsežnejšo proizvodnjo zaenkrat premajhne.

Pri Metalurgimportu sta se člana poslovodnega odbora v imenu SOZD dogovorila za prodajo 41 ton kaset v vrednosti 850.000 klirinških dolarjev. Druge posle bodo sklepali junija, do takrat pa je treba rešiti vprašanje protidobav. Naša železarna je namreč za prodajo valjev, nožev, kaset in industrijskih nožev za leto 1984 zelo zain-

teresirana, vendar jo želi vezati s protidobavami metalurških polizdelkov in starega železa.

Z Mašinoimportom sta naša predstavnik podpisala pogodbo za okoli 70 ton nerjavnih zasunov v vrednosti 680.000 klirinških dolarjev, z Raznoimportom za 60 ton niklja za Slovenske železarne, s Stankoimportom pa se v letih 1984/85 dogovorila za prodajo 40 stiskalnic, od katerih jih bo 9 dobavila Metalna.

Predvsem pri slednjem sta morala poslušati hude kritike zaradi našega neupoštevanja dobavnih rokov. Če se rokov tudi v prihodnje ne bomo držali, bo ta firma prisiljena svoje nakupe pri nas zmanjševati.

Z ROMUNI LE BLAGO ZA BLAGO

Marca se je Jože Geršak kot vodja delovne skupine za sodelovanje med Romunijo in Jugoslavijo (področje orodnih strojev) udeležil sestanka v Bukarešti. Obiskal je tudi tovarno Tiggu Jiu, ki železarni dobavlja zvarjenice in ki se zelo zanima za našo dokumentacijo, na osnovi katere bi sama izdelovala kompletne mehanske stiskalnice tipa DE 315. Železarna bo dala soglasje za proizvodnjo le, če se bodo Romuni strinjali, da bodo za vrednost proizvedenih stiskalnic kupili od nas druge tipe stiskalnic. Toda trenutni devizni položaj je v Romuniji zelo slab in so možni posli le blago za blago, zato so Romuni naš predlog do junija zavrnili.

Dvakrat so marca v Romunijo potovali tudi delavci vhodne kontrole tozda Kontrola kakovosti, da so prevzemali obdelane zvarjenice.

(Vir: potna poročila)

Kako prodajamo stroje

V tozdu Stroj in deli so dajali zadnja leta velik poudarek proizvodnji strojev za preoblikovanje — stiskalnic. Zdaj jih skrbi, ker imajo premalo tovrstnih naročil za leto 1984. Za pripravo dokumentacije in izdelavo strojev rabijo namreč več kot leto dni, zdaj pa imajo zagotovljeno delo le do julija 1984.

O problematiki ponudbe in prodaje strojev sem se pogovarjala z ravnateljem tozda Stroj in deli Jožetom Potočnikom in z ravnateljem tozda Komerciala Ferdom Gnamušem.

»Zaradi spremenjenih gospodarskih razmer pri nas in porajajoče se krize v gospodarstvih SEV se zmanjšuje investicijska poraba,« je pojasnil Ferdo Gnamuš. »To je glavni vzrok za manjše povpraševanje po naših preoblikovalnih strojih doma in tudi v ZSSR, kamor smo v preteklih letih izvozili nekaj sto strojev.«

»Kako bo s prodajo v bližnji prihodnosti?«

»Kupec v Sovjetski zvezi nam je zagotovil, da bomo v juniju nadaljevali razgovore za dobavo v letu 1984. Upamo, da bo doslej zvesti kupec držal besedo in bo-

mo z njim sklenili novo pogodbo o prodaji strojev.«

»Ravnatelj tozda Stroj in deli je povedal, da nam v Sovjetski zvezi zamerijo, ker nenehno prekoračujemo dobavne roke.«

»Da, to je res. Še zlasti so problematične naše dobave rezervnih delov. Ze nekajkrat smo se skušali s kupcem sporazumeti, da bi stornirali dobavo tistih delov, ki jih moramo kupiti na konvertibilnem tržišču, vendar nismo uspeli. Nasprotno, plačati moramo penale za prepozno dobavljene stroje in za nedobavljene rezervne dele. Stroški so visoki in vprašanje je, ali jih bo sposoben pokriti sam tozdi Stroj in deli. Ta tudi ni sam kriv za zamude. Stroj niso mogli pravočasno izdelati, ker na jugoslovanskem tržišču ni dobili pločevine, rezervnih delov pa nismo mogli kupiti, ker nam primanjkuje deviz.«

»Ali iščete tudi nove kupce?«

»Prodaja se trudi, da bi pridobila kar največ naročil. Stalno smo v stikih s potencialnimi kupci. Žal, ni malo primerov, ko so razgovori tik pred podpisom pogodbe prekinjeni, ker kupec nima dovolj finančnih sredstev, mi

SKUPŠČINA SRS JUNIJA IN JULIJA

22. junija: Zaposlovanje, socialna politika, energetska gospodarstvo

Kako v težkih gospodarskih pogojih uresničujemo politiko zaposlovanja, je ob koncu šolskega leta treba vedeti, saj takrat precej mladih zaključijo šolanje in naj bi bili programi zaposlovanja pripravljeni. To področje živo zanima RK ZSMS, sodelovala pa bosta še RK SZDL in RS ZSS.

Ukrepi socialne politike morajo biti naravnani tako, da bodo spodbujali interes delavcev za boljše delo ter večjo produktivnost. Ker je denarja za zagotavljanje socialne varnosti manj, bo treba še bolj zaostri kriterije, se izogibati avtomatizmu, skratka ravnati tako, da bodo v prihodnje prejeli pomoč tisti posamezniki in družine, ki jo resnično potrebujejo. V zvezi s tem bo treba urediti enotno evidenco prejemnikov družbenih pomoči.

Analiza o spremljanju pridobivanja prihodkov občanov in o ugotavljanju izvora premoženja in razprava o njej bosta pokazali, ali bo treba izdati poseben zakon, po katerem bi se morale ravnati občinske uprave za družbene prihodke, ki spremljajo to področje.

Predlog za izdajo zakona o ugotavljanju in obdavčenju dohodkov iz kmetijstva bo določil načela in merila za ugotavljanje dohodka iz kmetijstva in sistem obdavčenja teh dohodkov.

Obravnava poročila o izvajanju zakona o energetskem gospodarstvu in o stanju ter razvoju energetskega gospodarstva SR Slovenije bo ugotovila, kako se uveljavljajo družbenoekonomski odnosi na tem področju in kako poteka združevanje uporabnikov in izvajalcev v posebne energetske skupnosti. Pozornost bo namenjena tudi energetskim bilancam in nasploh problematiki elektrogospodarstva.

6. julija: Delovni in obratovalni čas

Skupščina SR Slovenije bo že julija obravnavala uresničevanje družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa in sklepe, ki so jih zbori sprejeli 16. marca o urejanju delovnega časa. Poleg tega bo razpravljala o tematskem sklopu zakonov s področja urejanja prostora, naselij in stavbnih zemljišč in izvajanja zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

20. julija: Uresničevanje resolucijsko določenih ciljev

Izvršni svet skupščine SRS bo na sejah zborom poročal o uresničevanju družbenega plana naše republike in podal prvo oceno o možnostih razvoja v letu 1983. Na teh sejah naj bi zbori sprejeli tudi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

(Vir: Delegatski bilten skupščine SRS, št. 14)

O spremembah pri zdravstvenem varstvu delavcev

Delegacije za zdravstveno varstvo so ocenile, da so predlagane spremembe s tega področja tako pomembne, da morajo o njih razpravljati vsi zaposleni, zato je bila v aprilu javna razprava.

Iz nje povzemamo pripombe, na katere so delavci najpogosteje opozorjali.

Največje pozornosti so bila deležna predlagana nadomestila osebnih dohodkov delavcev za čas bolezni. V osnutku sporazuma so navedeni najnižji odstotki nadomestila, ki bi jih morali zagotoviti v vsaki organizaciji združenega dela (predlagana je novost, da so nadomestila nižja za manj dni odsotnosti in vedno višja glede na nadaljnjo odsotnost). Nadomestila pa so lahko tudi višja, saj jih organizacije združenega dela same izplačujejo in višino določajo na osnovi svojih dohodkovnih možnosti.

Naše strokovne službe so v javni razpravi predlagale, da bi za prve tri dni izplačevali vsaj 80% nadomestilo, od četrtega do petnajstega dne 85% in od šestnajstega dneva dalje 90% nadomestilo OD. Delavci so predlog v razpravi močno podprli.

Medtem pa je izšel že predlog samoupravnega sporazuma, ki na novo opredeljuje višino nadomestila od enaintridesetega dneva odsotnosti dalje. Naše strokovne službe bodo zato morale pripraviti dopolnjen predlog glede na novo delitev odsotnosti z dela.

Mnoge je zanimalo, kaj je osnova za izračun nadomestila. Opredeljena je v naših samoupravnih splošnih aktih in zajema neto osebni dohodek za redni delovni čas v preteklem koledarskem letu. Osnova se valorizira vsake tri mesece.

Pogoste so bile zahteve delavcev, da bi bilo tudi nadomestilo za nego bolnega družinskega člana v višini 90%, tako kot imamo to sedaj. Najbrž vsi ne vedo, da smo v železarni sami doplačevali razliko in je delavec za to vrsto odsotnosti prejel 90% nadomestilo, v drugih OZD v občini pa so delavci prejeli nižja nadomestila. O višini teh nadomestil se bomo dogovorili v okviru občinske zdravstvene skupnosti, ker si bomo sredstva za te namene zagotavljali iz tega naslova. V poenotenem predlogu sporazuma je predvideno 75% nadomestilo za vse dneve odsotnosti. Če bomo v železarni tudi vnaprej doplačevali razliko, se bomo morali tako dogovoriti s svojimi samoupravnimi splošnimi akti v okviru svojih zmogljivosti.

Precejšnje bodo naše obveznosti tudi s pokrivanjem stroškov v zvezi s poškodbami pri delu in poklicnimi boleznimi ter s poklicno rehabilitacijo obolelih in poškodovanih delavcev. Iz rezultatov javne razprave pa ni razvidno, da bi delavci posebno pozornost namenili tej novosti. Vsekakor so poudarili, da si morajo naše strokovne

službe prizadevati za sorazmerno znižanje prispevnih stopenj glede na novo sprejete obveznosti in pri tem upoštevati, da je pri nas večja nevarnost za nesreče pri delu in poklicne bolezni kot v nekaterih drugih OZD v občini.

Javna razprava je opozorila tudi na pripombe glede plačevanja participacije, predvsem v tem smislu, da bi višina morala biti enotna v Sloveniji, pa tudi v SFRJ.

Po sistemski ureditvi spada urejanje zdravstvenega varstva v republiške pristojnosti. Znotraj SRS pa je skladno z zakonom o zdravstvenem varstvu prepuščeno urejanje zadev varstva delavcev občinskim zdravstvenim skupnostim. Pri tem pa so močna prizadevanja, da bi zadržali čim bolj enoten sistem v vseh občinah. Temu je namenjen tudi sporazum, ki je bil ta čas v razpravi.

V novem predlogu sporazuma so poleg že prej oproščenih predlagane še nekatere kategorije občanov za oprostitve plačila participacije (med njimi tudi osebe s 70- in večodstotno telesno okvaro), prav tako ne bo uvedena dvojna participacija za poškodbe izven dela in ne participacija za nemedicinski del storitev v bolnišnici. Upoštevana je tudi naša pripomba, da so oproščeni plačila participacije bolniki, ki potrebujejo zdravniško pomoč zaradi bole-

zni, ki je v vzročni zvezi z boleznijo, ki je v celoti oproščena participacije.

Ponovno so se v razpravi pojavile zahteve po lastni zobni in obratni ambulanti. Ob tem je treba pojasniti, da od januarja letos dela za železarno na osnovi posebnega sporazuma zobozdravnik samo za delavce železarne. Delovni čas ima trikrat tedensko tudi popoldne. Poleg tega delata od ponedeljka do četrta za odrasle paciente najmanj dva zobozdravnika popoldne, v petek dela popoldne en zobozdravnik, ob sobotah pa je ordinacija samo dopoldne.

Glede pobud za lastno obratno ambulanto pa moramo povedati, da gradnje ergonomskega centra, v sklopu katerega je bila predvidena tudi obratna ambulanta, nismo vključili v ta srednjeročni plan.

Predvideno je, da bi sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva sklepali prek naših delegatov v občinski zdravstveni skupnosti še v tem mesecu. Do konca leta bomo morali na delavskih svetih sprejeti tudi spremembe planov občinskih zdravstvenih skupnosti in se dogovoriti za višino znižanja prispevnih stopenj za zdravstveno varstvo ter s 1. 1. 1984 prenesti novo dogovorjene obveznosti v združeno delo.

(Vir: povzetek javne razprave)

Investicije v Slovenskih železarnah v letu 1982 in sedanje možnosti

(Nadaljevanje in konec)

Stanje po letu 1982

Kasnitev investicij, predvidenih za prvi dve leti srednjeročnega obdobja, znaša: za investicije v teku že več kot leto dni in za investicije, ki bi jih morali pričeti v letu 1981 — že dve leti.

Za projekt Jeklarna 2 Železarne Jesenice je v teku izdelava in obravnava novega investicijskega programa, ki se naj nanaša na prvo fazo gradnje, kate-

ri določajo obseg finančne možnosti do leta 1985, ob čemer pa ne sme biti zanemarjeno vprašanje ekonomike. Razen izdelave nove investicijske dokumentacije bo treba premostiti še vrsto ovir, katere predstavljajo omejitveni predpisi v okviru stabilizacijskih ukrepov. Čeprav je sprejeta že vrsta sklepov in dogovorov ter tudi določenih že nekaj rokov, do katerih naj bi se vse

Strokovno

uredilo, bom prijetno presenečen, če bo že v letu 1983 zasvetila zelena lučka za pričetek realizacije tega projekta. Za modernizacijo valjarne Železarne Ravne je bilo že enkrat vse rešeno, tudi konstrukcija financiranja. Prišle so podražitve in projekt je bilo treba ponovno obravnavati. Izdelan in obravnavan je bil nov investicijski program in preteklo je zopet leto dni. Pravzaprav ne vem, kaj naj bi še bilo, da bi zadržalo pričetek realizacije v letu 1983, če bo v kratkem rešeno financiranje.

Investicijska namera za dopolnitve v štorski jeklarni in v valjarni je bila že obravnavana. V izdelavi je investicijska dokumentacija ter bodo letos potekale priprave.

To so tri naše prioritete investicije iz srednjeročnega plana razvoja 1981—1985, katerih realizacijo že sedaj lahko zamaknemo do leta 1988.

Razen investicij, ki so še nedokončane, so v železarni Jesenice in Ravne v teku še investicije za posebne namene, ki se sicer realizirajo z manjšim zamikom, vendar bodo v letu 1983 predstavljal pomemben del realizacije.

V delovnih organizacijah imajo še pet projektov, katere so strokovne, namenske komisije že obravnavale in imajo v okviru SOZD Slovenske železarne že pridobljena vsa soglasja samoupravnih organov. Trenutno sta v obravnavi še dva projekta. Investicijska dokumentacija za vseh 7 projektov je pripravljena do takšne mere, da bi lahko, če bodo rešena druga vprašanja, predvsem pa financiranje, vse te projekte pričeli realizirati v letu 1983.

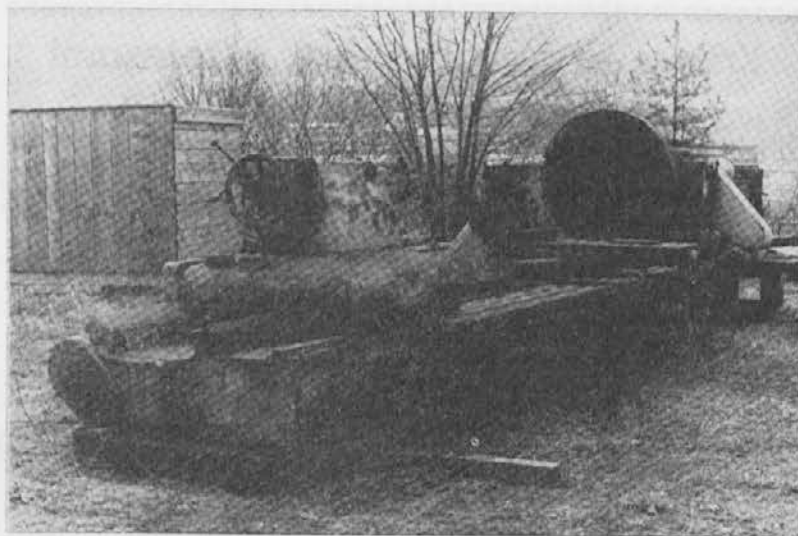
V delovnih organizacijah izvajajo nekaj manjših investicijskih del ali bolj rečeno, izdelujejo stroje in naprave, katere bi sicer morali uvoziti, doma v lastnih delavnicah ali so jih naročili pri domačih proizvajalcih na osnovi doma izdelanih načrtov.

Kako pa v letu 1983?

V srednjeročnem planu je za letošnje leto predvideno, da naj bi porabili 4.430 mio dinarjev. Za to planirano vrednost so seveda bile upoštevane ce-

ne iz leta 1980. Če predpostavim, da so se stroški investicij v preteklih dveh letih povečali pri nas letno poprečno po 25%, potem bi moral znašati plan porabe sredstev za realizacijo investicij, predvidenih po srednjeročnem planu za leto 1983, nič manj kot okoli 6.600 mio dinarjev. Mogoče se še spomnite podatka iz letnega plana SOZD SZ za investicije v letu 1983, da imamo za letos predvideno porabo okoli 5.700 mio dinarjev. Ali bo letos tolika realizacija mogoča? Prvo četrletje bo minilo brez pretresov in sprememb. Okvirno je uvoz investicijske opreme za letošnje leto zaprt. Dogovarjanje o združevanju sredstev v okviru konzorcija poslovnih bank za financiranje razvoja črne metalurgije v Slovenskih železarnah je še v teku in potrebuje gotovo še nekaj mesecev do končnega dogovora. Od desetih izvozno naravnanih projektov, katere smo prijavi in za katere bi mogoče lahko za uvoz opreme pridobili kredite Mednarodne banke za obnovo in razvoj, pridejo po zahtevanih kriterijih v poštev za letos za realizacijo dva ali trije, če bodo investitorji uspeli pravočasno predložiti potrebno dokumentacijo. Če bi hoteli letos ostati na ravni realizacije iz leta 1982, bi morali porabiti okoli 3.220 mio dinarjev. V primeru, da bi letos lahko pričeli z obema prednostnima investicijama v železarni Jesenice in Ravne je možno, da bi uporabili vsaj razpoložljiva lastna sredstva in združena sredstva porabnikov naših izdelkov. Ocenjujem, da bi tako leta 1983 lahko realizirali okoli 4.000 mio dinarjev do največ 4.500 mio dinarjev, če bi lahko plačali predplačila tudi za uvozni del opreme in domače dobave za vse projekte, za katere je pripravljena investicijska dokumentacija, in če bi z njihovo realizacijo lahko pričeli vsaj sredi poletja. Seveda so to samo predpostavke in je malo verjetnosti, da se bodo naše želje tudi uresničile. Upajmo vseeno, da bo ob letu realizacija načrtovanih investicij v Slovenskih železarnah kaj boljša, kot je bila v letu 1982.

Milan Marolt

Nezaščiteno osnovno sredstvo, odloženo na »HALDI« od junija 1982 in prepuščeno razpadanju. — Ali ga ne bi raje TOZD, ki ga je imel, ga še vedno ima v upravljanju in ga ne namerava več uporabljati, raje ponudil morebitnim interesentom v skladu s »Poslovníkom o odtujevanju in oddaji družbenih sredstev v začasno uporabo«? V premislek in ravnanje!

ozobljanje. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 423.934 din.

Vinku Javorniku in Francu Haramiji je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4000 din za ukinitve zarisovanja pri rezkanju utorov na valjih. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, avtorja pa si nadomestilo delita na polovico.

Ivanu Mlačniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3000 din za uporabo plastične linete na brezkoničnem brusilnem stroju, s čimer je izboljšal kakovost brušenja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Jožetu Horvatu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 3000 din za podaljšanje brusilne priprave na karusel stružnici, s čimer je izboljšal kakovost brušenja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Jožetu Rajstru je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 8386 din za izdelavo šablone pri rezkanju utorov na vodilnih miz stiskalnic. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 54.433 din.

Ivanu Jamniku in Kristini Kotnikovi je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2000 din za izdelavo šablone za izrezovanje krogov na stroju za plamensko rezanje, s čimer sta prihranila papir. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa sta udeležena Jamnik z 80 in Kotnikova z 20 odstotki.

Pavlu Krivogradu in Alojzu Potniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za izdelavo priprave za tuširanje ležajnih blazin na ekscentrih. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 483.260 din. Nadomestilo znaša 33.482 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Danijelu Merkaču, Radu Reberniku in Mirku Štalekarju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za izboljšavo tehnologije obdelave cilindrov za stiskalnice. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 576.294 din. Nadomestilo znaša 23.673 din, pri delitvi pa so udeleženi Merkač s 50, Rebernik s 30 in Štalekar z 20 odstotki.

Viliju Toplaku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 16.448 din za izdelavo priprave za vtiskanje raznih strojnih delov. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 187.459 din.

Mirku Pergerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za preprečitev odtokanja olja v zemljo na stroju za globoko vrtnanje. Povečanja

dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD PNEVMATICNI STROJI

Maksu Večku in Zvonku Škegru je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 8000 din za uvedbo dodatne toplotne obdelave aluminijastih ohišij cilindrov, s čimer sta odpravila kasnejše deformacije. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, nadomestilo pa si delita na polovico.

Ernestu Kluglerju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2500 din za predlog spremembe pritrditve odkopnih konic na kladivih TRK-30. Inovacija še ni uvedena.

Danilu Vodovniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 4000 din za izboljšavo pogona obelovancev na brusilnem stroju Gedron. Z izboljšavo so se zmanjšali stroški vzdrževanja, kakovost brušenja pa se je izboljšala. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

TOZD VZMETARNA

Ivanu Miheliču, Maksu Jelenu in Emilu Poriju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za predelavo orodja za ravnanje vzmetnih listov, s čimer so ocenili stroške vzdrževanja. V prvem letu uporabe inovacije je znašal povečan dohodek tozda 40.510 din. Nadomestilo znaša 12.104 din, pri delitvi pa so udeleženi Mihelič s polovico, Jelen in Pori pa s četrтинama.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 38.646 din za predelavo orodja za prebijanje vezi in listov, s čimer so zmanjšali stroške orodja. V prvem letu je bil z uporabo inovacije povečan dohodek tozda za 571.960 din. Udeležba pri delitvi je enaka kot pri prejšnji inovaciji.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 47.298 din za izboljšavo prebijalnih trnov za ovalne luknje, s čimer so povečali vzdržljivost. V prvem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda za 1.528.800 din. Tudi pri tej inovaciji je udeležba avtorjev enaka kot pri prejšnjih dveh.

TOZD TRO

Zdravku Lorenciju in Albertu Sušteršiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izboljšavo brušenja garnitur na opaž. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 321.149 din. Nadomestilo znaša 16.610 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Franjo Krivec

INOVACIJE

V januarju in februarju so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD JEKLOLIVARNA

Stanislavu Stoparju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 10.121 din za izdelavo odpraševanja mešalnika OMEGA 1 v težki kaluparnici. S svojo rešitvijo je prihranil pri novogradnji 72.456 din.

TOZD VALJARNA

Francu Štinjeku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 50.397 din za predlog avtomatiziranja vklopa škarij na lahki progi. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.052.784 din.

Valentinu Bastlu in Francu Turjaku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za uvedbo kaljenja krožnih žag za toplo rezanje. V četrtem in petem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 3.713.769 din. Nadomestilo znaša 83.239 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

Rudolfu Šulerju, Štefanu Poriju in Marjanu Levičarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za izdelavo visokotlačnih priključkov pri črpalki za montažo sklopov na valjih, s čimer so zmanjšali porabo visokotlačnih gumijastih cevi. Povečanja dohod-

ka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti, pri delitvi pa so Šuler s 50, Pori in Levičar s po 25 odstotki.

Hinku Fužirju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 15.000 din za vgradnjo dodatnega podpornega valja na konti peči, s čimer je zmanjšal zastoj in stroške vzdrževanja. Povečanja dohodka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Skupini sedmih avtorjev na čelu s Seadom Karadžo je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za prenos valjanja profilov debeline 10 do 25 mm s srednje na lahko progno. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 45.754.938 din. Nadomestilo znaša 644.668 din, avtorji pa si ga dele na enake dele.

Josipu Ivančiču in Francu Adamu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo za uvedbo centralnega mazanja ležajev srednje proge. V drugem in tretjem letu je bil z inovacijo povečan dohodek tozda poprečno letno za 3.052.294 din. Nadomestilo znaša 73.889 din, avtorja pa si ga delita na polovico.

TOZD STROJI IN DELI

Vinku Javorniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 21.616 din za vgraditev oljnega odcejalnika na stroju za

Kršitve in nezakonnosti v železarni Ravne v letu 1982

(Nadaljevanje in konec)

B) Civilnopravni spori (gospodarsko-pravni in s fizičnimi osebami)

Kot smo predvidevali že v letu 1981, se je številno gospodarsko-pravnih sporov drastično povečalo. Učinkovitost zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev iz leta 1978, ki je imel namen zmanjšati število pravnih med OZD, se iz leta v leto slabša. Ni pa edini razlog v tem. Zaradi obstoječe gospodarske situacije je likvidnost vsake OZD otežkočena in zaradi tega tudi finančna disciplina vedno slabša. Res pa je tudi, da je večina vloženih gospodarsko-pravnih tožb vloženih zaradi neplačila diskontinuiranih obresti, ki nam pripadajo na podlagi plačila z menicami, ki v glavnem poteka med našo DO in ostalimi OZD.

a) Aktivni gospodarsko-pravni spori

Zaradi neporavnanih obveznosti zoper naše TOZD smo vložili 136 tožb, leta 1981 20 in leta 1980 le 8 tožb. Zaradi številčnosti ne bomo prikazovali stanja vsake posamezne TOZD kot doslej, ampak za DO v celoti. S 136 tožbami je bila vložena skupna glavnicna vrednost 18.952.237,80 din. Do sedaj je bila iztožena glavnicna v znesku 10.675.376,65 din in za 439.788,90 din zamudnih obresti. Povrnjeni so nam bili tudi stroški za tožbe v višini 144.639,50 din in stroški za izvršbo v višini 37.407,30 din. Pri tem je treba razjasniti, da so posamezni zahtevki bili plačani takoj po vložitvi tožbe, v 71 primerih pa smo morali vložiti še izvršbe. Ostali neiztoženi zneski so ali še v postopku ali so nam bili zavrnjeni zaradi tega, ker smo jih tožene OZD že pred vložitvijo tožbe plačale in smo pomotoma tožili. Odvisno od tega so nam bili tudi priznani stroški postopka. Največ tožb in izvršb je bilo vloženih v imenu TOZD TRO, in sicer 46 tožb in 26 izvršb, sledijo TOZD Industrijski noži 26 oz. 13, Pnevmatični stroji 15 oz. 9, Stroji in deli 11 oz. 5 itd. Nobene tožbe nismo vložili za TOZD Energija, ETS, SGV, RPT, KK, PII, Komercialo in Družbeni standard in za DSSS, kar je zaradi narave dela seveda razumljivo. V bodoče bomo vse te tožbe vlagali v imenu TOZD Komerciala ali TOZD PII oz. Družbeni standard, ker so po SSP oz. združitvi v DO le-ti upravičeni nastopati v svojem imenu in za račun združenih TOZD v pravnem prometu s tretjimi in s tem tudi aktivno legitimirani v pravdi pred sodišči.

Ze površen pregled vtoženih in iztoženih zneskov kaže na to, da je bilo v večini primerov upravičeno vložiti tožbo. Podrobnejša analiza pa bi morala odgovoriti na vprašanje, zakaj vlagamo tudi tožbe za zneske, ki so bili že plačani. Ali iskati vzroke v slabi evidenci ali kje drugje...? Kajti šele ko vložimo tožbo, izvemo iz ugovora tožene stranke, da je račun bil že plačan.

b) Pasivni gospodarski spori

Tožbe zoper naše TOZD (DSSS) so naši poslovni partnerji vložili v 4 primerih. V letu 1980 je bilo teh tožb 6, leta 1981 pa 7. Tako je bila TOZD Valjarna tožena v dveh primerih. V eni tožbi za znesek 3.225.001,50 din od RO Zastava metalurgija Kragujevac zaradi povišanja cen. Vložen je bil naš ugovor in je bila tožba kasneje tudi umaknjena. V drugem primeru je tožil Autotransport Karlovac znesek 22.360,00 din, ki je tožbo po našem ugovoru tudi umaknil. Obe tožbi torej nista bili osnovani.

TOZD Komercialo je tožila Metalka iz Ljubljane za znesek 10.804,50 din zaradi neplačila dela dobavljenega materiala. Tožba je bila utemeljena in smo po vložitvi tožbe tudi plačali.

Metalna iz Maribora je tožila TOZD PII za povečanje pogodbeno dogovorjene vsote zaradi povišanja cen, znesek 1.892.304,05 din. Postopek še ni pravnoomčno končan. Na prvi stopnji je bil Metalni priznan le del toženega zneska, vendar se je tožnica pritožila. Ugotavljamo lahko, da predstavlja manj tožb na pasivni strani kot v prejšnjih letih prvič vsekakor pozitivnih premik in drugič, da se naše TOZD (DSSS) dobro zavedajo svojih obveznosti in si s tem ne krmijo ugleda na tržišču. V današnji gospodarski situaciji je dosledno izvrševanje naših obveznosti prijetna ugotovitev, ki pa nas še nadalje zavezuje, da si bomo s takšno poslovno politiko ohranili ugled, ki ga imamo.

c) Civilnopravni spori s fizičnimi osebami

Po letu 1981, ko so se ti spori pojavili prvič (3 primeri), beležimo v letu 1982 že 4 takšne primere. V 3 primerih sta bili toženi TOZD Jeklarna in Kovačnica, v enem primeru pa je tožbo vložila Kovačnica, in sicer zaradi izselitve, vendar se je tožbeni zahtevek zavrnil.

V ostalih 3 primerih sta bili toženi TOZD Jeklarna in Kovačnica zaradi odškodnine za delovno nezgodo s smrtnim izidom, ki so jo zahtevali svojci. Zoper TOZD Kovačnico je na prvi stopnji bilo od zahtevanih 240.000,00 din priznane le 80.000,00 din, vendar je postopek še v pritožbeni fazi. Zoper TOZD Jeklarna pa se zahtevata odškodnini v znesku 150.000,00 din in 120.000,00 din z 2.000,00 din mesečne rente. Oba spora sta še v postopku reševanja. Teh primerov bi si seveda želeli čim manj. Zaradi same narave dela in naše objektivne odgovornosti jih verjetno tudi v bodoče ne smemo izključevati, pri čemer pa moramo stori ti vse, da do njih ne pride.

C) Izvensodne poravnave

V tem letu ne beležimo niti enega primera izvensodne poravnave. V preteklosti smo sklepali izvensodne poravnave izključno z lastniki gozdov za škode na gozdovih zaradi industrijskih plinov. Tako sta bili v letu 1980 in 1981 izplačani iz tega naslova izvensodni odškodnini v znesku 684.601,40 din. Ker Gozdno gospodarstvo ni dalo nove ocenitve škod, nismo mogli sklepati poravnave z lastniki gozdov. Nova ocenitev pa je potrebna, saj vemo, da je dejansko stanje danes drugačno kot pred leti, ko je bila škoda ocenjena.

Ze v prejšnjih analizah smo ugotovili, da bi bilo učinkovito uporabiti izvensodne poravnave tudi pri izplačevanju odškodnin za škode iz delovnih nezgod. Seveda v primerih, ko je naša obveznost nedvoumna. Če to do sedaj ni bila praksa, smo prepričani, da s spremembo ZDR, ki zahteva predhodno postopek za izplačila odškodnin v OZD in ne dopušča več možnosti direktne poti na sodišče, to bo. S tem se bomo izognili obilici nepotrebnega dela in seveda stroškov, delavci pa bodo prej prišli do odškodnine.

D) Gospodarski prestopki in prekrški ter kazniva dejanja

Kot pojavne oblike nezakonnosti se pojavljajo predvsem gospodarski pre-

stopki in prekrški. Pri kaznivih dejanjih naše TOZD (DSSS) nastopajo le kot oškodovanci za dejanja, ki so jih storili delavci.

a) Gospodarski prestopki

V letu 1980 je bilo ovadenih 8, leta 1981 le še 1 in letos prav tako le 1 gospodarski prestopok. Ob širši družbeni akciji za povečanje zakonitosti, veliko večje aktivnosti vseh vrst inšpektorjev in dani gospodarski situaciji, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je en ovaden gospodarski prestopok zanemarljiv. Ovadena je bila TOZD Komerciala zaradi suma storitve gospodarskega prestopka po čl. 215/1 tč. 6 in 1 zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Ker gre za širšo problematiko razumevanja posameznih določil tega zakona, dvomimo, da bo dokazana utemeljenost suma storitev tega gospodarskega prestopka.

b) Gospodarski prekrški

Še bolj razveseljive so ugotovitve pri gospodarskih prekrških, saj za razliko od leta 1980, ko je bil ovaden 1 prekršek, leta 1981 že 5, letos ni bil ovaden noben gospodarski prekršek.

c) Kazniva dejanja

V 7 primerih storitve kaznivih dejanj, ki so jih storili naši delavci oz. drugi v naši delovni organizaciji, so bile prizadete TOZD pozvane, da lahko vložijo odškodninski zahtevek, kolikor jim je nastala škoda. V letu 1980 je bilo teh primerov 6, leta 1981 pa 8. V 2 primerih smo vložili odškodninski zahtevek v imenu TOZD Jeklarna in TOZD Komerciala v višini 502.090,00

din in 147.670,10 din že v preiskovalnem postopku. V enem primeru je postopek še v teku, v drugem pa je TOZD Jeklarna na prošnjo prizadetega kasneje oprostila plačila škode in s tem umaknila zahtevo. V treh primerih odškodninskega zahtevka nismo vložili, ker škoda ni nastala oz. jo je obtoženi že poravnal. V 2 primerih pa zahtevka še nismo vložili, ker zadeva še ni dovolj razjasnjena in bomo to možnost izkoristili v nadaljnjem postopku, kolikor se bo izkazalo, da je škoda nastala.

III. Zaključek

Kot prejšnji prikazi kršitev in nezakonnosti v naši DO je tudi ta napravljen na podlagi nam znanih podatkov. Ne bomo se dosti zmotili, če rečemo, da je dejanskih kršitev s področja delovnopravnih razmerij več, kot so tu prikazane. Veliko je namreč tudi primerov kršitev samoupravnih pravic in obveznosti, ki jih delavci niti ne poskušajo razrešiti z zahtevki za varstvo pravic. Dejanske vzroke bi tu lahko obravnavali le splošno. Na ostalih področjih pa prav tako lahko brez bojzani trdimo, da kršitev in nezakonnosti ni kaj več, kot je prikazanih, če sploh jih je kaj več. Verjetno se še kje pojavljajo nezakonnosti, ki se ne preganjajo. Je pa tudi res, da so verjetno lažje narave in družbeno manj škodljive, kar pa ne pomeni, da so upravičene. Zato bi morala biti skrb za ustavnost in zakonitost prisotna vedno in pri vseh nas. Tudi to je del družbene samozaščite, ki je v dani gospodarski situaciji toliko bolj potrebna.

Vodja pravne službe
Drago Mežnar

NAŠE DELO NA FILMU

Nujo po filmu o najbolj deficitarnih metalurških poklicih so poklicni usmerjevalci in strokovni delavci naše kadrovske službe čutili že dolgo. Ekskurzije, ki so jih do sedaj prirejali za osmošolce, so res mogle bolj občuteno pokazati, kaj in kje delajo talilec, livar-kalupar, kovač in valjavec, imele pa so več drugih neustreznih učinkov, predvsem so bile premalo informativne. Učenci so se lahko še tako gnetli okrog vodiča, prave podobe o delu niso mogli dobiti. Tako so si velikokrat o železarni ustvarili napačno podobo, in so se tudi zato raje odločali za druge poklice.

Temu upajo zdaj s filmi narediti konec. Bolj pravočasno, že v šestem ali sedmem razredu — letos so mogli osmošolce le še preusmerjati, ne več usmerjati — bodo učence naših dolin in njihove starše seznanjali z delom metalurgov. Menijo, da bo s predstavo odločanje za poklic lažje.

Zaenkrat so filmi štirje: o talilcu, livarju-kaluparju, kovaču in valjavcu. So šest-do sedem-minutni, barvni. Posnel jih je kinoamater Milan Savelli iz Črne, zvočno opremil pa Koroški radio Slovenj Gradec. Scenarija zanje ni bilo, ampak so naši strokovni delavci v kadrovski službi besedilo oblikovali po filmski predlogi. Pomagali so jim tehnologi iz tozdov, ki so opisali tehnologijo dela v jeklarni, jeklolivarni, kovačnici in valjarni ter so delovali pri snemanju. Potem šele so v kadrovski službi na osnovi

tehnologije predstavili poklice, delo ljudi, ki se s tehnologijo ukvarjajo.

Poklicni usmerjevalci in predstavniki organizacijske enote Zavoda za šolstvo Dravograd so filme ocenili kot dobre. Tudi večina naših strokovnjakov jih je pohvalila, le v tozdu Jeklarna so menili, da je talilec v primerjavi s tehnologijo premalo poudarjen. Nekateri so očitali še preskromno propagandnost, na drugi strani pa so starši-železarji oporekali preidilicnemu prikazu težaškega dela.

Vse te pripombe bodo pri naslednjih filmih skušali upoštevati, tudi že, ko bodo zaradi spremenjene tehnologije v jeklarni posneli še en film. Za večjo propagandnost, na osnovi katere naj bi spremenili miselnost o metalurških poklicih, pa že sedaj strokovnjaki, ki predvajanje filmov po šolah spremljajo, govori jo o osebnih dohodkih in standardu, ki si ga lahko talilec, livar, kovač in valjavec s svojim delom ustvarijo.

Sicer pa hočejo biti filmi predvsem informativni in usmerjevalni, da bi dobili šolarji pravočasno idejo o možnostih tudi metalurških poklicev. Ne nameravajo samo privabljati, ampak boljše usmerjati. Za doživetje dela, ki ga filmi ne morejo dati, pa bo treba po šolah oživiti krožke (na osnovni šoli v Vuzenici imajo npr. livarskega).

Helena Merkač

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 13. maja 1983

Št. 5

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjorpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Za mesec mladosti iskrene čestitke

Maj, mesec sreče, veselja, ljubezni, mesec mladosti. Narava si je odela cvetočo obleko. Kako lepo se je prepustiti občutku, ki človeka obda ob pogledu na prebujeno pomlad. Opazujem cvet na jablani. Iz popkov se razvijajo cvetovi, iz cveta pa zazori sad počasi, vendar vztrajno. Veliko cvetov je potrebno, da dajejo podobo cvetoči krošnji.

Tudi ljudje imamo skoraj enak naravni proces kot ta jablana, ki jo opazujem. Komaj prikukamo na svet in se še dodobra ne zavemo svoje biti, je za nami že naše otroštvo. Se-

daj, ko nismo več otroci, se oblikuje naša osebnost. Mladi smo polni energije in zato sposobni oblikovati svoj jaz. Zavedamo se, da družba veliko pričakuje od nas, seveda, saj nam tudi veliko daje. Trudimo se, da bodo naši dediči imeli lepo prihodnost, in mislimo, da nam bodo za ta trud hvaležni, kakor smo mi našim starejšim generacijam, ki so nam priborile lepši danes, zato da lahko jugoslovanska mladina brez spon in omejitev svobodno razvija svoje duhovno življenje in umetniško ustvarjalnost. Naša štafeta mlado-

sti pa je velik prispevek h krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti in dokaz, da bomo sledili Titovim idejam ter njegovi poti v samoupravni socializmu. Dan mladosti je naš dan, naš praznik in na ta dan bo štafeta sklenila svoj krog. Tega dne bomo mladi podobni cvetoči krošnji, ki počasi a vztrajno svoje cvetove spreminja v zreli sad.

Zaslišim ščebetanje ptic, nočem jih vznemirjati, zato počasi vstanem in se odpravim naprej proti gozdu. Sonce je že prikukalo izza hriba in vsa trava se je lesketala v rosi. Na obrobni smrekah se je lesketala pajčevina, na kateri se je čez noč nabrala rosa. Jutranja sapica je pozibavala cvetoče krošnje. Občudujem igro sonca in vetra v prebujeni naravi in še enkrat se zavem, da sem mladinka v svobodni deželi.

Natalija Kosem

Mladinska pohodna brigada Prežihov Voranc po poteh Koroškega bataljona

Sobota, 2. aprila, ura je 7.30 zjutraj. Na avtobusni postaji Črna je oko moralo opaziti zbirajoče se mlade ljudi, pisano opremljene z nahrbtniki, planinskimi in vojaškimi čevlji ter z izrazom pričakovanja na obrazu. Kazalo je, kakor da se je vsem strašno mudilo, kakor da zaradi pričakovanja niso imeli obstanke, saj odhod pohodnikov je bil določen šele ob 8.30.

Postajali smo v majhnih ali večjih skupinah, se pomikali od ene do druge, besede so bile nekam nevezane, pogled pa je često počival na kazalcih ure. Ob 8. uri, ko so odprli trgovino, smo mnogi kupovali še zadnje malenkosti: papirnate robčke, sokove, čokolado ali zobno pasto. Medtem ko smo čakali na avtobusa, katera naj bi zapeljala pohodnike do Šumela, je bilo opaziti ponekod tudi negotove obraze, saj naša brigada je bila sestavljena tudi iz pohodnikov, ki smo imeli zelo malo kondicije ali pa sploh ne. Vendar kmalu, ob prihodu avtobusov, so bile vse glave vzravnanе, trdna odločnost je vela v ozračju. In kaj bi pri vsej tej odločnosti sploh mogel narediti dež, ki je pravkar začel neusmiljeno padati. Ničesar bistvenega, čeprav se je potem, ko smo malo dalje od Šumela zapustili avtobuse, marsikatera kapuica in kapa znašla na glavi, odprli so se tudi nekateri dežniki. Ko se zdaj spomnim, mi je prav smešno in sploh ne razumem, zakaj sem si na glavo dala navadno polivinilasto vrečko, saj je bilo vendar tako nepomembno in celo nesmiselno, ker sem jo že po nekaj deset metrih začutila kot breme, ki mi ustvarja nepotrebno vročino v glavi. Ko je torej naša pohodna brigada, lepo postrojena, z zastavonošami na čelu, naredila komaj kakšen kilometer poti navkreber, se je že razleglo bolj ali manj resno čebljanje. Kakor da smo vsi ostali brez priimkov, brez določenih let, brez socialnega položaja, celo ime več ni bilo pomembno. Otrlesi smo se vseh teh kalupov in začeli postajati ljudje, tovariši z zaupanjem in vedrino v odnosu. V tem novo nastalem odnosu pa smo, v večini upehani, korakali po stari makadamski cesti proti kmetu Haderlapu navkreber.

Ko smo zagledali domačijo, je bil korak naenkrat lahkotnejši. Na dvorišču domačije smo se postrojili, razdelili v 6 čet in ponovno določili razširjeno vodstvo MPB Prežihov Voranc. Čaj smo srkali počasi, nekateri sede, drugi stoje, vendar zavedajoč se, da zdaj nekaj kilometrov ne bo postanka. Vedeli smo, da bo tempo hoje do kmeta Ušovnika, teh 7 kilometrov, umirjen, pa vendar... Po polurnem premoru, ko smo se ponovno oprtali in postrojili, je tudi dež ponehal. Po nekem času hoje je zavladal čuden občutek, da je pot vedno lažja, vedno manj naporna in po pravi povedano, naenkrat smo bili pri Ušovniku, kjer smo imeli enourni postanek s čajem in malico.

Kdor je hotel, je lahko užival ob opazovanju simpatične kmetije, po legi in razgledu pa se vendar ni mogla meriti s Haderlapom. Torej, po malici, po poti strmo navzdol. Ker smo precej poti prečkali, smo v približno eni uri bili na trgu Solčave. Tu sta nam spregovorila tamkajšnja krajana, položili smo venec padlim borcem, si ogledali muzej iz časa NOB in si nato skusili, kaj pomeni hoditi 10 kilometrov po asfaltirani cesti proti Lučam, samo Savinja je veselo žlobudrala. Še najbolj primeren se mi je zdel izraz, ki sem ga nekoč slišala, da asfalt v takšni obutvi noge »nabija«. Dež, ki nas je spet spremljal, in veter, obrnjen proti nam, sta bila postranskega pomena. Mislim, da zanesljivo nihče od nas ni ostal suh. Da, takrat smo bili že izčrpani, vsaj velika večina. In končno, še dva, trije ovinki, še kilometer ali dva, končno bodo Luče. Marsikatera starejša roka je imela v svoji roki mlajšo, roko bolj izčrpanega, marsikatera ramena so nosila nahrbtnike mlajših pohodnikov.

In te simpatične Luče so nas pričakale mokre, izčrpane, vendar z vzdignjeno glavo. Po-

ložili smo venec pred spomenikom padlih v NOB, pozdravili so nas Lučani skupaj z njihovimi preživeli borci. In potem umivanje, preoblačenje in nameščanje spalnih vreč v telovadnici osnovne šole, blizu penzionara Raduha, kjer smo imeli pripravljeno večerjo. Ura je bila 19, pol ure smo imeli prednosti. Pred večerjo smo si še ogledali film o saniteti v času NOB, nakar smo se zadovoljni znašli v penzionu. Tu so nas pozdravili tudi predstavniki občine Ravne na Koroškem.

Zadovoljni obrazi pohodnikov

Noge, še pred uro na smrt utrujene, so bile zdaj več kakor pripravljene zaplesati ob glasbi. Ko smo se potem znašli v spalnih vrečah, smo zaspali spanje zasluženega. In, nikoli ne bi verjela, da me bo en sam klic »Diž se« z razdalje nekaj deset metrov prebudil. Pa nas je, vendar se je marsikdo med nami že med umivanjem ustrašil pohoda te nedelje, 3. aprila.

Po zajtrku smo se postrojili, nekateri z nekoliko bolj, drugi z manj dvignjeno moralo. Že zdaj smo se počutili utrujene.

Luče smo zapustili v tišini, vzpenjajoč se po precejšnji strmini, marsikdo je stisnil zobe. Glasno ni nihče izrekel nemoči, ne prej ne kasneje. Skoraj neverjetno. Strmini pa ni bilo nikjer konca. In potem še dež, na višini približno 1000 m pa sneg, sneg do kolen. Takrat, naenkrat, sredi beline snega daleč naokoli, v naročju meglic, ostrine gorskega zrakca, porajajoči se osamljeni glas pesmi, pa dva, štiri, deset, dvajset...

In smo peli, peli partizanske, narodne in zabavne pesmi, kakor da je stopilo iz vseh nas na plan tisto nekaj, česar se ne zavedamo vsak dan — želja z voljo premagati napore življenja. Čudovit občutek. Megla, saj nisi videl niti tretjino brigade, nam naenkrat razkrije kočo na Loki. Loka, Loka, torej je največji napor za nami, to smo vedeli. Celo uro in pol počitka ob čaju in malici, obilo smeha, ura pa 14. Že davno smo se vsi med sabo spoznavali, kakor da smo vedno skupaj.

Pa naprej, po snegu do sredine beder, če se ti je noga udrila, kar ni bilo redko, spet navkreber proti Beli peči. Saj bolečin v nogah sploh nisi utegnil zaznati, ker si poslušal drugega pohodnika ali pa občudoval to nedotaknjeno lepoto. Tudi vzpenjanja je bilo enkrat konec, zato pa se je pred nami spuščala snežena strmina, ki je skrivala skale in objemala iglavce. Včasih je kdo podlegel skušnjavi ter se nekaj metrov spustil navzdol kar po domače, po zadnji plati. Roke so bile premražene, oblačilo bolj ali manj mokro, sneg je trdo-

vratno silil za čevlje, noge pa so v obutvi vsakemu dobesedno »čofotale«. Čudno, da se dež, ta naš spremljevalec, ni pojavil. Kaže, da je njemu prej kot nam zmanjkalo volje. Ampak, enkrat smo se znašli tudi na cesti v dolini Bistre, spet navdahnjeni z novo močjo. Samo še malo, teh 7 kilometrov do Črne, in potem, ... presneto, potem bo konec tudi tega vzdušja, tega čudovitega odnosa. Naenkrat, na poti proti Črni, smo se počutili razdvojene: ponos, veselje in žalost.

Tako smo skoraj v tišini prišli v Črno, ki pa nas je pričakala z glasbo, s predstavniki občine Ravne in s krajani. Glave so bile ponosno vzravnanе, ko je komandant brigade poročal: »Tovariš sekretar, naloga je v celoti izvršena.« Kakor val ponosa, veselja, topline, žalosti, hotenja, vse to se je zrcalilo v očeh.

ko si še enkrat s pogledom preletel vsakega posameznika pohodne brigade.

Usta so ostala nema, saj vsega se ne da in ne sme izreči, da ta čudoviti občutek ne bi izgubil vrednosti.

Mogoče je marsikdo dobil prehlad, noge so še tri dni bolele, žulji so pekli, marsikomu od utrujenosti niti večerja v hotelu v Črni ni več prijala — z veseljem smo se doma okopali in legli v posteljo, v ponedeljek smo komaj premikali noge proti šoli ali službi, pa vendar, ... še bom šla, še bomo šli...

ŠTAB BRIGADE

1. Komandant brigade, Miroslav Garb
 2. Namestnik kom. brigade, Miran Franc
 3. Načelnik štaba, Milan Ošep
 4. Politični komisar, Ljuba Frater
 5. Vodič MPB, Beno Kotnik
 6. Varnostnik MPB, Jože Kret
 7. Strok. sodel. za zgod. NOB, Milan Ferik
 8. Saniteta, Majda Ranc
 9. Preds. aktiva ZSMS, Rudi Čerpnjak
 10. Sekretar aktiva ZKS, Ramiz Haznadar
- Število pohodnikov: 109

STRUKTURA:

- starost od 12 let do 60 (dva borca)
- ženske — moški — 9:10
- osnovnošolci, srednješolci, mladi delavci, dva predstavnika OZ borcev
- kilometrov — okrog 60

Ljuba Frater

Neke majske noči

Večirilo se je. Obronki gozda so postajali vedno bolj temni, le zadnji žarki ugašajočega sonca na škrlatno obarvanem nebu so se igrali s sencami dreves. V daljavi se je lesketala Drava. Njena struga se je leno vila po dolini

med hribovjem. Nekje na obzorju se je iz tanke meglene koprane dvigala gora, velika, skoraj grozovita na pogled, a vendar veličastna. Zemlja, prav vsa, je dihala lagodno, kot da bi hotelo njeno srce zdaj zdaj obstati. Pa kajti oglašanje murnov je zemljo prebudilo in nad vso to lepoto se je zdramila čudovita majska noč.

Le tu in tam je bilo slišati rahlo šumenje, kot bi nekdo zaškrtal po kamenju. V visoki travi je naslonjen na deblo starega drevesa dremal mlad partizan. V odredu so mu dovolili, da gre za dan, dva domov. Moral bi biti že v dolini, a je izmučen od dolge poti legel v travo, da bi si odpočil. Tiha noč in zamolklo oglašanje murnov sta ga uspavala. Sanjal je o ljubljenih pomladanskih nočeh in o toplih viharjih, o domačih večernih zarjajah, o meglicah, ki so se leno vile nad streho domače hiše. Vonjal je dišečo domačo prst, na znani leseni mizi je videl zvrhano skledo žgancev in toplega mleka. Občutil je poljub, ki mu ga je dala mati in močan stisk očetove roke in občutil je srečo na nasmejenih sestričnih ustnicah, ko ga je zagledala. Te prelepe sanje mu niso dovolile, da bi se prebudil, šele regljanje strojnec nekje v bližini ga je zdramilo. Zdrnil se je, zarenčal in si s prsti potegnul skozi lase. Zdelo se je, kakor da je hotel z enim samim gibom izbrisati tisto, kar ga je težilo. Izbrisati to prekleto vojno, to prekleto zmedo. Nadel si je nahrbtnik, prižgal cigareto in z urnimi koraki izginil v temi. Vedel je, da je izgubil že mnogo časa s tem, da je nehoti zaspal, zato je pohitel.

Iz doline so se razlegali streli. Pohodil je cigareto in prisluhnil. Strelji so ga zmeraj vznemirili, čeprav so bili v tem času nekaj povsem običajnega. Bliže kot so bili, bolj mu

je srce prežemala misel na domače. Okoli njega se je zgostila tema. Težka in brezšumna ga je navdajala s tesnobnim občutkom, regljanje strojnec pa je izginilo. Hitel je po ozki poti in vejevje bližnjih dreves ga je šibalo po obrazu. Veselil se je snidenja z domačimi.

Toda ko je prispel na jaso, je pred seboj zagledal vso dolino, razsvetljeno in gorečo. Ogenj se je dvigal visoko pod nebo in bilo je moč videti okrvavljene zidove. Strašna je bila procesija podob, ki so se vrstile mimo njegovih oči. Kamioni polni talcev, ulice pokrite s trupli, ob črnem, ožganem zidu mož in žena, ki sta se v begu poslednjič prijela za roke in na drevo obešeno dekle, ki ji je sovražnikova kroglja raztreščila glavo.

Ko se je ta krvava procesija pomikala mimo njegovih oči, se je v njegovem srcu nekaj podrlo. Vsakdo izmed tistih blelih, krvavih obrazov, mu je bil nenadoma drag in blizu. Želel si je, da bi lahko med svoje dlani vzel sleherni zmečkano glavo in jo stisnil k sebi. V spomin na očeta, na mater in na sestro. Misel, da bi lahko umrl skupaj z njimi, če ne bi med potjo zaspal, mu ni dala miru. Žgala ga je in pekla. A že naslednji trenutek, ko se je jelo daniti, se je čudno miren obrnil in odšel. Nebo je postalo rdeče, tokrat je vzhajalo sonce. Počasi je dan razblinjal noč, tisto majsko noč, ki mu je vzela vse. Z njo je odhajal velik del njega samega. A ostal mu je sen. Spomin na nežen materin poljub, na močan stisk očetove roke in na sestrin skrivnostni nasmešek. Ostal mu je spomin na majsko noč in na tisoče drugih noči, ki so njemu in vsem zdajšnjim rodovom ostale v opomin.

Saša

Naš cilj je, da prek različnih oblik in metod dela, ki jih povezujemo z lastnim interesom brigadirjev, dosežemo, da se bodo brigadirji in drugi subjekti v oblikah mladinskega prostovoljnega dela usposabljali, si pridobivali nova znanja ter nove izkušnje in na takšen način razvijali svoje osebnost. Osnovno izhodišče pri pripravi in izvedbi programov družbenih dejavnosti v oblikah mladinskega prostovoljnega dela mora biti, da je hkrati z drugimi tudi brigadir subjekt. Zato morajo biti družbene dejavnosti v oblikah mladinskega prostovoljnega dela organizirane tako, da vsi nosilci (brigadir, MDB, OK ZSMS, SIS) sodelujejo pri pripravah, izvedbi in ocenjevanju družbenih dejavnosti.

Na seminarju je bil tudi govor o republiški delovni akciji »Spominski park Trebče«. Ze vrsto let se namreč slišijo pripombe, da so mladinske delovne akcije takšne, kakršne so — že preživele, zato so se pri centru za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS odločili za druge, bolj alternativne oblike. Tako bo letos potekal od 17. julija do 6. avgusta v brigadirskem naselju Bistrica ob Sotli delovni tabor, v katerem bo sodelovalo 120 udeležencev. Razlike med mladinskimi delovnimi akcijami in mladinskimi tabori se kažejo v naslednjem. Na taboru bo možno sodelovati tudi za krajši čas, ne bo enotnega urnika življenja za vse udeležence, temveč si ga bodo krojili sami po lastnih željah in interesih. Samoupravno organiziranje sloni na principu enakopravnosti vseh udeležencev, delovni in prostovoljni program izbira vsak sam po svojih interesih, da sledi temeljnemu družbenoekonomskemu in političnemu cilju: razvijanje manj razvitih področij. Na tem delovnem taboru ne bo priznanj brigad (ker jih ni) in posameznikom, temveč bodo to skupinska priznanja in nagrade krajanov. In kaj se bo delalo na delovnem taboru? Na osnovi programov izgradnje spominskega parka Trebče in Kozjanskega je osnovna delovna naloga izgrajevanje kanalizacije v Bistrici ob Sotli in ureditev Spominskega parka Trebče (sprehajalne poti, ceste, dela na električnem omrežju). Udeleženci bodo pomagali krajanom pri hišnih, poljskih, živinorejskih delih. Udeleženci tabora bodo organizirani v delovne skupine za opravljanje posameznih del, strokovne nasvete in nadzor na deloviščih bodo opravljali predstavniki izvajalca in vodstva tabora. Mogoče še tale zanimivost. Na delovnem taboru bo lahko sodeloval sleherni, ki ga takšen način dela privlači. Ni starostnih omejitev, prijavi se lahko tudi družine, družbene organizacije in društva, torej vsak, ki je zdravstveno sposoben za fizično delo 6 ur dnevno. Poleg lastne ustvarjalnosti nudijo organizatorji udeležencem plavalni in lokostrelski tečaj, možnost seznanjanja z osnovami sojenja v posameznih športnih panogah, tečaj fotografije, radioamaterstva, varilstva... Obiskali pa bodo tudi najrazličnejše zgodovinske in izletniške kraje v bližnji okolici.

Ob koncu naj povemo še to, da je bil tridnevni seminar za evidentiranje člane štabov akcij v Čateških toplicah prva stopnja tovrstnega usposabljanja za te funkcije. Drugi takšen bo v sredini maja, tam pa se bodo udeleženci lahko seznanili s konkretnimi nalogami in zadolžitvami, ki jih bodo čakale na letošnjih mladinskih delovnih akcijah in ki so vse prej kot lahke.

Silvo Jaš

Seminar za vodstva letošnjih MDA

Center za mladinske delovne akcije pri RK ZSMS je v sredini aprila organiziral tridnevni seminar za udeležence, ki bodo letošnje brigadirsko poletje preživeli v štabih republiških in zveznih delovnih akcij širom Slovenije. Tako so se lahko udeleženci v dneh seminarja podrobneje seznanili z organizacijsko shemo letošnjih delovnih akcij, o poteku evidentiranja in pripravljanja brigad ter brigadirjev, pa o tem, kje bodo delovišča akcij.

Podana je bila tudi analiza o uspešnosti mladinskih delovnih akcij. Nedvomno so osrednja dejavnost na področju mladinskega dela v naši republiki predstavljale republiške in zvezne delovne akcije. Na petih zveznih

(Istra, Kozjansko, Posočje, Slovenske gorice in Suha krajina) in petih republiških MDA (Bela krajina, Brkini, Kras, Goričko in Kobansko) je v 128 mladinskih delovnih brigadah sodelovalo skupaj 5091 brigadirjev in brigadirjk. Na osnovi sprejetih in dogovorjenih programov del na najrazličnejših deloviščih manj razvitih območij naše ožje domovine so opravili 619.588 delovnih ur v vrednosti 139.132.426,55 dinarjev. Več kot 2200 udeležencev je sodelovalo pri najrazličnejših oblikah idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja, skoraj vsak udeleženec je bil vključen v enega od pestrih programov vzgoje, izobraževanja, kulture, telesne kulture in drugih področjih. Izhodišča in cilj prostovoljnega dela mladih je povezanost delovnega, družbenega in samoupravnega vidika pri pripravi in izvedbi mladinskega prostovoljnega dela. Usmeritve nas hkrati obvezujejo, da postavimo jasne osnove za organiziranje družbenih dejavnosti v obliki prostovoljnega dela. To je hkrati zagotavljanje celovitosti angaziranja brigadirjev, ki omogoča njihovo ustvarjalno delovanje in osebno angaziranje na področju političnega usposabljanja, kulture, družbene samozaščite... Družbene dejavnosti v oblikah mladinskega prostovoljnega dela imajo širši družbeni in vzgojno izobraževalni namen, zato mladinsko prostovoljno delo opredeljujemo kot »kadrovska šola ZSMS«.

Mladinske kooperative

Pred problemsko konferenco o brezposelnosti je RK ZSMS sklicala tiskovno konferenco, kjer so Andrej Brvar, Igor Bavčar, Srečo Kirn in Brane Florjanič novinarjem povedali, kaj želi ZSMS premakniti na področju zaposlovanja. Problemska konferenca o odpravljanju brezposelnosti je konkretizacija nalog, ki nam jih je dal 11. kongres v Novem mestu. Med nezaposlenimi v Sloveniji (čez 16.000 jih je, v občini Ravne 255 brezposelnih) je največ mladih, in ker vse pravi-

ce izhajajo iz dela, to pomeni, da brezposelni ni enakopravno udeležen v samoupravljanju.

Doslej ZSMS ni storila koraka dalje od tega, da je opozorila na brezposelnost kot problem. S problemsko konferenco pa nikakor ne nameravamo zaključiti naše aktivnosti pri reševanju problematike nezaposelnosti, ampak bo to šele začetek kontinuiranega dela in priprave na problemsko konferenco o brezposelnosti, ki jo bodo imeli tudi v SZDL Slovenije. Tudi OK ZSMS se bodo morale lotiti analize

Spet je tu čas krampov in lopat

Postanek v Lučah

problema v svojih občinah in iskati konkretne rešitve. ZSMS pa s to problemsko konferenco daje tudi pobudo za realizacijo novih idej pri odpravljanju brezposelnosti: mladinske kooperative.

Mladinske kooperative

V Sloveniji se že vrsto let rojevajo ideje za nove oblike zaposlovanja. Mladinska organizacija bo poskušala doseči, da to ne bodo več le »nore ideje zanesenjakov«, ampak hoče te — za sedaj šele rojene »iskrice« — konkretizirati v praksi in se tako vključiti v sodobne trende svetovne produkcije.

Kooperative že žive v svetu — tako na vzhodu kot na zahodu: pred vojaško diktaturo so bile zelo uspešne na Poljskem, prav tako na Kitajskem med kulturno revolucijo, kjer je v kooperativah delalo okoli 23 milijonov ljudi. V Španiji kooperative združujejo do 2000 ljudi, ki imajo svojo banko in lastno produkcijo.

Kooperativa pri nas temelji na družbeni lastnini

Koncept mladinske kooperative pri nas bi bil seveda prilagojen naši družbeni ureditvi in zakonodaji. Kooperativa bi temeljila na samozaposlovanju, pomenila bi uresničitev ideje ljudi, ki bi se organizirali na različnih vejah produkcije in bi temeljila na družbeni lastnini in samozaposlovanju. Pomenila bi torej preseganje privatno lastniškega razmerja, osnovana bo na principu svobodne menjave dela, dohodkovno pa se bo vezala na združeno delo.

Kooperative bodo organizirane kot manjše reprodukcijske enote, ki bodo združevale manjše število ljudi, vsi pa bodo delali v produkcijskem procesu, kar bo seveda zmanjševalo režijske stroške.

Perspektiva: drobno gospodarstvo

V kooperativah se bodo lahko bavili z vrsto dejavnosti na področju proizvodnje hrane, kar ne zahteva velike industrijske tehnologije. Neizkoriščene možnosti za zaposlovanje

so tudi na področju uslužnostnih dejavnosti (servisne delavnice, vzgojno varstvene ustanove, ...) pa na področju kulturne ustvarjalnosti in oblikovanja.

Kooperative bodo pomenile revolucionaren preobrat v strukturi našega gospodarstva, kjer je bilo leta 1970 odprtih le 2,5% novih delovnih mest v drobnem gospodarstvu (medtem so jih v ZDA odprli kar 90%, na Japonskem pa 50%).

Spreminjati tudi zakonodajo ...

Pri uresničevanju ideje — »iskrice« — o kooperativah bomo gotovo naleteli na vrsto ovir — najprej na zakone, ki jih bo treba tudi spreminjati, če bo treba. Morali pa bomo izdelati tudi nekakšne modele o organiziranju mladinske kooperative. Mladinska organizacija pa prav gotovo ne more biti sama organizator teh kooperativ, saj ni za to dovolj usposobljena.

Možnosti za razvoj kooperativ mora preučiti Gospodarska zbornica, pa Ljubljanska banka, končno pa se mora spremeniti tudi vloga skupnosti za zaposlovanje, ki so zdaj reducirane na borzo dela. Skupnosti za zaposlovanje bi lahko bile vir informacij o možnostih za organiziranje kooperativ.

S kooperativami želi ZSMS preseči inercijo na področju (ne)reševanja problema brezposelnosti. Mladinska organizacija bo vztrajala, da se izdelajo programi in sistemske rešitve za prestrukturiranje gospodarstva ter da se najdejo nova delovna mesta za mlade.

Problemska konferenca o brezposelnosti (bila je 7. aprila) je pokazala, da imajo mladi vse manj možnosti za zaposlitev. Treba bo poiskati notranje rezerve v združenem delu, produktivno zaposlovati.

Doslej smo se pri reševanju problematike brezposelnosti tudi mi — mladi — vrteli v začaranem krogu, ki bi ga lahko imenovali »konservativni ukrepi«, kot so: upokojevanje in pogodbeno delo, največkrat pa umetno zaposlovanje pripravnikov, od katerih jih je 40% zaposlenih za določen čas.

M. K.

OD TU IN TAM

Letošnjo zvezno štafeto mladosti bomo pozdravili tudi na Koroškem. 14. maja ji bodo mladi koroške krajine na slehernem koraku priredili najrazličnejše sprejeme. Vrstile se bodo manifestacije, športne in kulturne prireditve. Zvezna štafeta bo obiskala na poti po koroški tudi našo železarno. Po njej bo potovala 8 minut. Njena pot bo potekala od zgornjega vratarja mimo nove topilnice, mehanskih obratov in kovačnice do glavnega vhoda v železarno. Tako se bodo na tej poti kot nosilke zvrstile vse OO ZSMS v železarni, poleg nosilca štafetne palice bosta še dva spremljevalca. Evidentiranje za nosilce zvezne štafete že poteka.

18. člen govori o zavarovancih, ki jim ni zagotovljeno varstvo za primer invalidnosti ne le v tem niti ne v kakem drugem aktu (te osebe so zavarovane le za primer invalidnosti ali telesne okvare kot posledice poškodbe). Za te osebe naj bi izvršni svet skupščine SR Slovenije s predpisom določil, kdaj so za vsa ta določila v tem členu izpolnjeni pogoji. Mladi menijo, da je ta presoja v pristojnosti skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V poglavju o pridobitvi in odmeri pravic so novosti:

- pravica do zajamčene pokojnine
- najnižja oziroma minimalna pokojnina
- pravica do predčasne upokojitve
- usklajevanje pokojnin že med letom
- obvezna razporeditev na ustreznih delih in naloge invalidnih oseb
- uveljavljanje pravic (in njihova uresničitev) zavarovancev s preostalo delazmožnostjo
- skupnost s posebnim samoupravnim splošnim aktom določi merila in način za odmero denarnega nadomestila za telesno okvaro in način usklajevanja
- širitev kroga zavarovanih družinskih članov
- uživanje in izguba pravic na podlagi preostale delazmožnosti.

Mladi so podali naslednje pripombe:

V 22. členu zakon govori o naših delavcih v tujini. Vztrajajo pri predlagani vsebini brez variante. V 25. členu je opredeljena najvišja in najnižja pokojnina. Prav je, da se ta višina regulira (določa) sproti v posameznem koledarskem letu. To naj opravlja skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Se pravi, da podpiramo varianto. V 26. členu govori zakon o predčasni upokojitvi. Menimo, da naj skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja procent (ki se odbija od pokojninske osnove) sproti določa. Trenutno pa podpiramo (oz. smo za) do 1,5%. V 27. členu tega zakona je predvideno, da se pokojnina poveča, če zavarovavec dela nad 40 let pokojninske dobe. Zahtevamo, da se ta odstavek v členu črta iz osnutka. V 60. členu zakona pa podpiramo varianto, da se člen črta. 64. člen govori o tem, kdaj zavarovavec lahko pridobi družinsko pokojnino. Zavedati se moramo, da se ženska med 45. in 50. leti le težko zaposli. Zato ostane pravzaprav brez oziroma s minimalnimi sredstva za preživljanje. Zato je prav, da pridobi pravico do družinske pokojnine takoj in ne šele po dopolnitvi 50 let starosti. Prav tako mladi zahtevamo, da se črta 119. člen. Govori pa o možnosti, da se zavarovavec odpove beneficirani delovni dobi oziroma dvojnemu štetju (udeležencem NOB). Podpiramo pa 124. člen z varianto k drugemu odstavku. Za kmete in udeležence narodno osvobodilne vojske pa naj se starostna meja zniža na 55 let.

Ob tem pa mladi opozarjamo tudi na nedorečen status glede invalidskega in pokojninskega zavarovanja mladih invalidnih oseb (duševno in telesno tako prizadetih), ki so vse svoje življenje nesposobni za opravljanje najenostavnejših del in nalog. Te osebe se (iz objektivnih pa včasih tudi subjektivnih vzrokov) ne morejo zaposliti in so odvisne od staršev, roditeljev.

M. K.

Osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

V splošnih določbah zakon izpostavlja naslednja tri načela:

- opredeljuje naravo pokojnine kot pravice iz minulega dela
- načelo enotnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja tako delavcev v združenem delu kot tudi kmetov
- načelo o dolžnostih delovnih organizacij pri preprečevanju invalidnosti

V poglavju o zavarovancih je novo:

- zavarovane so tudi osebe, ki opravljajo samostojne dejavnosti

— možnost dokupa let zavarovancem, ki opravljajo samostojno dejavnost vključno s kmetijsko dejavnostjo

— obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vrhunskih športnikov in kmetov.

Tu pa so imeli mladi prve pripombe.

V 17. členu, ki govori o zavarovancih, ki so invalidi in zavarovanci s telesno okvaro, predlagajo, da se pri prvi točki tega člena beseda »varianta« izpusti, v drugi točki pa bi spremenili le toliko, da bi besedo »organizacija« zamenjali z besedo »servis«.

Negativni kazalci zdravja

Analiza razmer v tozdu Pnevmatični stroji

Med odzivnostjo delavca (njegovimi telesnimi in duševnimi lastnostmi in zdravstvenim stanjem na eni ter zahtevami na delovnem mestu (telesne, duševne in ekološke obremenitve) na drugi strani vlada dinamično ravnatežje. Na to ravnatežje nenehno vpliva tudi širše okolje (fizikalni, kemični in biološki dejavniki, psiho-socialne in družbenoekonomske razmere v družini in širšem okolju in podobno). Torej med delavcem in njegovo sredino in širšim okoljem nenehno potekajo interakcije. Če so obremenitve večje od zmogljivosti, se dinamično ravnatežje poruši in nastane niz pojavov s skupnim imenom: negativni kazalci zdravja. Ti so: slabo počutje, (ne)zadovoljstvo, utrujenost, fluktuacija, absentizem, začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, nesreče pri delu, poškodbe izven dela, nega, poklicne bolezni, invalidnost ter specifična umrljivost. Vsi pojavi znižujejo osebo in družbeno produktivnost, narodni dohodek in življenjsko raven celotne družbe.

V naši DO se tudi delavci DS KSZ zavedamo kompleksnosti slehernega pojava, zato smo se lansko leto odločili za obliko skupinskega dela, ki smo jo imenovali TEAM (delovna skupina) za analizo kazalcev negativnega zdravja. Ta team ali delovno skupino sestavljajo delavci s področja zdravstvenega varstva (oddelek za zdravstveno varstvo v DO in obratni zdravstveni KZD na Ravnah), socialnega dela, psihologije in sociologije, k sodelovanju pa bomo pritegnili tudi sodelavce iz službe za varstvo okolja in varstvo pri delu.

Namen dela te skupine je uskladiti aktivnosti »vzdrževalcev« človeka za zmanjšanje odsotnosti z dela, dvig produktivnosti in zadovoljstva z delom ter humanizacijo dela (prilaganje dela delavcu).

Ugotovitve v tozdu Pnevmatični stroji

Prvo obsežnejšo analizo negativnih kazalcev zdravja, ki nam malo bolj približa zapleteno problematiko, smo lani izvedli v tem tozdu.

Analizirali smo naslednje kazalce negativnega zdravja:

a) **Fluktuacija delavcev.** Omejili smo se na izbežno fluktuacijo (odhodi), ki zajema odpovedi delavcev, samovoljne prekinitve, izključitve in invalidske upokojitve, ker na to lahko vplivamo. Izpustili pa smo odhode v JLA, potek delovnega razmerja za določen čas, starostne upokojitve.

b) **Absentizem.** Z njim razumemo vse možne odsotnosti z dela. V analizi smo bolniški stalez obravnavali ločeno.

c) **Začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodb, nege, kontrole in spremstva.** Lahko je tudi znak slabših pogojev na delu, slabe zaščite na delu, neusklajenega socialno-zdravstvenega varstva. Ugotavljali smo za obdobje od 1978 do 1981 pogostnost odsotnosti, trajanja in število odsotnosti iz navedenih razlogov glede na spol, starost, delovno dobo in po oddelkih v Pnevmatičnih strojih. Nadalje deleže po bolezenskih skupinah, ravno tako glede na spol, starost in med oddelki.

e) Zadovoljstvo z delom

Zadovoljstvo z delom je vsota različnih človekovih stališč do lastnega dela, ki vplivajo na njegovo vedenje v delovni situaciji in na produktivnost ter pripravljenost, da tako ali drugače reagira na posebne dejavnike, ki so povezani z delom in se pojavljajo v zvezi z delom.

Če obravnavamo zadovoljstvo oz. nezadovoljstvo z delom kot kazalec negativnega zdravja, lahko rečemo, da obstaja pozitivna zveza med ostalimi negativnimi kazalci in zadovoljstvom. Npr. prekinitve delovnega razmerja ni trenutno dejanje, temveč je posledica daljšega trajanja procesov, ki se kažejo tudi v nezadovoljstvu z delom in absentizmu...

Namen raziskave je bil ugotoviti, ali obstaja različna stopnja zadovoljstva z delom med delavci, ki z dela ne izostajajo in kakšna je sploh stopnja zadovoljstva v temeljni organizaciji. Razlike smo ugotavljali med skupinami, ki imajo različne izostanke z dela, po posameznih oddelkih, po spolu, starosti.

Povzetek analize

Zgoraj navedene kazalce negativnega zdravja povzemamo kot značilnosti tozda pnevmatike, po oddelkih, po spolu in starosti.

I. Značilnosti TOZD:

— fluktuacija je v mejah normale
— izredno plačane odsotnosti so nizke in ne presegajo dogovorjene meje, v kateri posamezniki še zadovoljujejo osebne in družbene interese
— stalez za leto 1981 pada v primerjavi s prejšnjimi leti,
— najpogostnejši vzroki začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni so:

1. bolezni dihal
2. B poškodbe (izven dela)
3. bolezni kosti in gibal
4. nega
5. bolezni prebavil

V primerjavi z DO ni odstopanj (le poškodbe izven dela so v Pnevmatičnih strojih pogostnejše). Poprečno trajanje ene odsotnosti je v primerjavi z republiškim poprečjem (13,5 dni) nižje (v TOZD 10 dni).

— Delavci, ki izostajajo z dela, so manj zadovoljni kot tisti, ki ne izostajajo, predvsem so manj zadovoljni z vodjem in napredovanjem.

— Najmanj so delavci zadovoljni z delom, sledijo sodelavci, možnosti napredovanja, osebni dohodek in vodja.
— Število delavcev, pri katerih je nastala zmanjšana delovna zmožnost v TOZD, je na poprečju tozdov s podobno dejavnostjo.

II. Značilnosti po oddelkih

1. Montaža

— Ugotovljena je najnižja stopnja zadovoljstva z delom in napredovanjem
— najpogosteje so v bolniškem staležu,
— vzroki najpogostejših izostankov so:

1. bolezni dihal, 2. bolezni kosti in gibal, 3. nega.
2. Strugarna
— izstopajo pri neopravičenih izostankih

— pogosteje in dalj časa izostajajo zaradi bolezni kot v drugih oddelkih

— nizka je stopnja zadovoljstva z delom,

— vzroki najpogostnejših izostankov so:

1. bolezni dihal, 2. bolezni kosti in gibal, 3. nega

— največ primerov zmanjšane delovne zmožnosti.

3. Rezanje in brušenje

— fluktuacija pri malih vrtalnih strojih je izrazita (25% celotne)

— največ odsotnosti imajo zaradi izobraževanja (kar je vzpodbudno)

— med oddelki najmanj izostajajo z dela zaradi bolezni

— vzroki najpogostejših izostankov so:

1. bolezni dihal, 2. nega, 3. bolezni kosti in gibal

— niso zadovoljni z OD, delom, in sodelavci.

4. Ostale dejavnosti:

— nezadovoljstvo izražajo le z možnostjo napredovanja

— bolezenski izostanki najdalj trajajo

— vzroki najpogostnejših izostankov so:

1. kontrola, 2. bolezni dihal, 3. bolezni kosti in gibal.

III. Starost

— Delavci, starejši od 30 let, pogosteje izostajajo z dela zaradi bolezni in imajo najdaljše bolezenske izostanke.

— Pri delavcih, starih do 30 let, ni razlik pri vzroku staleža, pri starejših

od 30 let izstopajo bolezni kosti in gibal (tako pogostnost kot trajanje).

— Največja fluktuacija je v starostnem razredu od 21—25 let.

— Najnižja stopnja zadovoljstva je pri delavcih, starih od 25—30 let.

— Mladi delavci niso zadovoljni z možnostjo napredovanja.

— Največ primerov zmanjšane delovne zmožnosti je pri delavcih v starosti od 36. do 45. leta.

IV. Spol

— Izredne odsotnosti pri ženskah so minimalne (4 × manj kot moški), ravno tako neopravičeni izostanki.

— Pogostnost izostajanja zaradi bolezni je pri ženskah večja.

— Ženske pogosteje izostajajo zaradi nege in infekcijskih bolezni, moški pa zaradi poškodb izven dela in boleznih prebavil.

— Fluktuacija je pri ženskah precej nižja (8 ×).

— Zadovoljstvo s sodelavci je večje kot pri moških.

— Ni razlike med spoloma v primerih zmanjšane delovne zmožnosti.

Nadaljnje aktivnosti

1. Delavci, ki pogosteje izostajajo z dela (bolezni, porod, nega, izredno plačane in neplačane odsotnosti z dela, neopravičeni izostanki), so pomembno manj zadovoljni s svojimi vodji kot ostali. Razlaga je lahko dvojna:

a) delavci upravičeno izostajajo z dela, kar je vzrok slabšanja odnosov ali pa

b) da delavci pogosteje izostajajo z dela zaradi slabih odnosov z vodji.

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

VAROVANJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Občinski komite za varstvo okolja in urejanje prostora je predlagal, da bi ustanovili posebno komisijo, ki bi strokovno preverjala, kakšna je struktura zemljišč, na katerih naj bi gradili. Do sprejetja družbenega plana bodo lokacijski postopki in izdajanje gradbenih dovoljenj omejeni v primerih, ki jih navajajo »pojasnila v zvezi z izvajanjem zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti.«

SKRB ZA IZBOLJŠAVO ZEMLJIŠČ

Kmetijska zemljiška skupnost občine Ravne je veliko dela namenila lastnikom neobdelanih in slabo obdelanih kmetijskih površin.

Za njihovo izboljšavo je lani vložila 867.350,00 din. Druge dejavnosti: izdaja mnenj o priznanju statusa kmeta, ponudbe o prodaji kmetijskih ali gozdnih zemljišč, izdaja mnenj o namembnosti zemljišča.

GRADNJA OBJEKTOV DRUŽBENEGA STANDARDA

Ob izteku SaS v letu 1979 niso bili zgrajeni vsi objekti, za katere smo se dogovorili, ker nismo zbrali dovolj sredstev. Zato smo sprejeli nov samoupravni sporazum o načinu združevanja in porabi sredstev za gradnjo objektov družbenega standarda do leta 1984. Doslej smo zgradili: Družbeni dom na Prevaljah, Kulturni dom v Črni, otroški vrtec na Prevaljah, šola na Strojni ter šola in vrtec na Lešah.

TEMELJNA KOROŠKA BANKA

Prihodki in odhodki Temeljne koroške banke Slovenj Gradec so v letu 1982 znašali 519.332.791,86 din.

Banka je lani poslovala uspešno. To dokazuje tudi naslednje:

- reprodukcija regijskega gospodarstva je bila na solidni ravni
- članice so normalno izplačevale OD
- banka je zagotovila dopolnilna sredstva za izvoz in kmetijstvo
- banka je odkupila znatna devizna sredstva občanov in omogočila odkup vseh novih stanovanj v regiji
- zaključenih je bilo več pomembnih gospodarskih investicij.

OBČINSKI PRORAČUN 1982

Skupni prihodki občinskega proračuna so v letu 1982 znašali 94.568.971,10 din, odhodki pa 93.422.178,00 din. Razliko 1.146.793,10 din so prenesli kot prihodek v leto 1983.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra Ravne na Koroškem, št. 4/1983)

2. Mladi delavci (25—30 let) so z vsem najmanj zadovoljni. Potrebno je raziskati vzrok takšnega strmega padca zadovoljstva.

3. Glede na to, da je nezadovoljstvo z delom najmočnejše izraženo, predlagamo naslednje:

a) Izhodišče kakršnihkoli sprememb je opravljena analiza delovnih mest v Pnevmatičnih strojih.

b) Ergonomske in ekološke prilagoditve delovnih mest:

- odpraviti utesnjenost
- korenito preurediti lakirnico in obdelati oddelek monoblok svedrov
- urediti garderobne prostore
- redno vzdrževati delovne naprave in priprave, svetlobna telesa, skrbeti za čistočo delovnih prostorov
- ostala prilagajanja dela delavcu in na tem področju vzpodbujati množično inventivno dejavnost (možnost sedečega dela, razni dodatki k strojem itd.)

— vztrajati na bolj dosledni uporabi osebnih zaščitnih sredstev.

c) Izboljšati organizacijo dela (oblikovanje in študij časa):

- odpraviti jalove čase
- omogočiti delavcem nemoteno produktivno delo

— vpeljati možnost kroženja delavcev na različnih delovnih mestih do končnega proizvoda (zmanjša se monotonijska, poveča se občutek smiselnosti dela in zmanjša odtujenost od dela)

— organizirati smiselne odmore med delom, da se zmanjšata utrujenost in občutek monotonijske, zmanjša se tudi možnost nesreč pri delu in strojeloma, povečata pa se produktivnost in kvaliteta izdelkov

— vpeljati metodo bližnjih ciljev (razdeliti delovnik na časovne enote z določenim številom izdelkov glede na delovno normo); s tem dosežemo podobne učinke kot so zgoraj navedeni

— organizirati rekreacijo v pavzah. Delavci bodo manj utrujeni, manj bo bolezenskih motenj in telesnih okvar in večja produktivnost.

4. Pri nezadovoljstvu z napredovanjem izstopajo delavci v oddelkih montaže, stari do 30 let, in ženske.

Treba je preučiti in dopolniti sistem napredovanja in njegovo izvajanje na nivoju DO.

5. Oddelek rezkanja in brušenja je edini, kjer je nezadovoljstvo največje z OD, obenem pa opazamo največji interese za izobraževanje ob delu.

Analiza izobrazbene strukture v TOZD je pokazala najbolj neugodno razmerje med zahtevano in dejansko izobrazbo v oddelku rezkanja in brušenja. Možna razlaga je, da jim le napredovanje, s katerim so zadovoljni, omogoča boljše delo in večji zaslužek, pogojeno pa je z izobraževanjem ob delu.

Delovno mesto mali vrtni stroj je najmanj privlačno (visoka fluktuacija). Potrebna bo ergonomska prilagoditev dela.

6. Nega predstavlja pomemben razlog odsotnosti z dela. Za zmanjšanje tega predlagamo:

- legaliziranje urnega staleža (kontrolni pregled, za čas prihoda oz. odhoda z dela obeh zakoncev, ki delata na izmene),
- izboljšati zdravstveno zaščito oz. varstvo

— redno spremljanje zdravstvenega stanja delavcev, ker to omogoča hitro posredovanje, ko se odsotnost nenormalno poveča

— obvezni predhodni pregledi ob prerazporeditvah delavcev na drugo delovno mesto

— uvedba ciljanih zdravniških pregledov

— ustrezna prehrana med delom

— sistematična zdravstvena vzgoja.

Ta analiza nam je dala nekatere zaključke o razmerah v TOZD Pnevmatični stroji. Predlagali smo nekatere ukrepe in tudi iztočnice za nadaljnjo analizo. V večini primerov je nujen interdisciplinarni pristop:

— člani teama za analizo kazalcev negativnega zdravja

— ergonom, ekolog, varnostni inženir

— organizatorji dela, tehnologi za oblikovanje dela in študij časa

— rekreatorji

— delavci TOZD Pnevmatični stroji.

Za objavo pripravil član teama
Samo Šavc

odstranjevanje (oz. pisanje in brisanje besedila).

Do sedaj smo v železarni panoje namestili štirikrat. Vsak mesec vsaj po enega bomo pripravljali tudi v prihodnje. Obveščali bomo o poslovnih rezultatih (po obdobjih, po planih, tozdih in delovnih skupnostih, delovnih organizacijah v SOZD, občini in panogi), o gibanju OD (napovedi VED, poračuni), o samoupravnih in družbenopolitičnih dejavnostih (volitve, referendum, najpomembnejše delegatske odločitve), o dosežkih družbenega standarda (število novih družbenih stano-

vanj), o inovacijah (primerjalno po tozdih, prihranki, nadomestila) in še o zaenkrat nepredvidenih, a za vse pomembnih dogajanjih v železarni. Informacije za panoje bomo dobivali v periodičnih in zaključnih računih, mesečnih in dnevnih izpiskih fakturirane realizacije, drugih računalniških izpiskih ter pri strokovnih službah.

Za mnenje delavcev o obveščanju s panoji bomo izvedli po anketi o informiranju, ki je že pripravljena, izvedli pa jo bomo konec pomladi.

Helena Merkač

BESEDA NASIH DELEGATOV:

PLODNA JAVNA RAZPRAVA

Osnutek zakona o pokojninsko-invalidskem zavarovanju je v teh dneh že postal predlog, ki ga je sprejela republiška skupščina. Vseeno vas seznanjamo s pripombami delavcev železarne Ravne na predlagane novosti, saj gre za enega najpomembnejših sistemskih zakonov iz socialnega varstva.

Javna razprava je bila v železarni v začetku aprila v vseh tozdih in delovnih skupnostih. Največ se bile to razširjene seje delavskih svetov z družbenopolitičnimi organizacijami in delegacijami za pokojninsko-invalidsko zavarovanje, ponekod pa delovne skupine ali zbori delavcev.

Pripombe iz razprave je zbral in uskladi izvršni odbor konference sindikata.

Pri splošnih določbah se je javna razprava z na novo opredeljenim načelom enotnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev in kmetov ter načelom preprečevanja invalidnosti v organizacijah združenega dela strinjala in izrazila prepričanje, da se bo zaradi novo sprejetih obveznosti v združenem delu znižala administracija v SPIZ in prispevne stopnje. Nova načela so pomembna predvsem zato, ker zahtevajo sprejem samoupravnih splošnih aktov v organizacijah združenega dela (zagotoviti pravice delavcev s preostalo delovno zmožnostjo, določiti dolžnosti organizacij združenega dela pri preprečevanju invalidnosti).

Novost pri zavarovanih je obvezno zavarovanje delavcev, ki so v delovnem razmerju, ne glede na dolžino delovnega časa. V enotnem sistemu pokojninsko-invalidskega zavarovanja z enakimi obveznostmi in pravicami bodo vključeni delavci, ki opravljajo samostojne dejavnosti, kmetje, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot glavni poklic, in vrhunski športniki, neprofesionalci.

V razpravi je bilo pogosto opozorjeno, da je treba opredeliti status vrhunskega športnika. Ta status določa telesnokulturna skupnost Slovenije, ki tudi plačuje prispevke SPIZ, če športnik ni zavarovan iz drugega naslova.

Na zelo močno podporo je v javni razpravi naletela tudi pobuda Društva za pomoč duševno prizadetim občine Ravne. Društvo zahteva, da se status invalidnosti duševno prizadetim dokončno uredi v zakonu o pokojninsko-invalidskem zavarovanju, ne na osnovi minulega dela, ampak v sklopu solidarnosti in vzajemnosti. Da bi to problematiko reševali le v okviru socialnega skrbstva, ni dovolj. Društvo zahteva, da bi duševno prizadeti delovno nepridobitni ob polnoletnosti dobili status invalida in tako imeli zagotovljeno socialno in materialno varnost. Javna razprava v železarni se je strinjala, da je to vprašanje zelo pereče in da naj se takoj reši, vendar z ustreznim posebnim zakonom (pokojnina izhaja iz minulega dela).

Javna razprava je podprla variantni predlog, da so osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo za čas brezposelnosti v skladu s predpisi o zaposlovanju, zavarovane za čas prejemanja tega nadomestila.

V delu osnutka zakona o pridobivanju in odmeri pravic gre za celoten sistem socialno-ekonomske funkcije pokojninskega sistema.

Javna razprava je sprejela možnost predčasne pokojnine s predlogom, da se kriteriji zanjo uskladijo v SFRJ (odbiček za vsako leto predčasne upokojitve naj bo enoten v državi), ni pa soglašala s povečanjem pokojnine za vsako leto po izpolnitvi pokojninske dobe, če ostane zavarovane še naprej v delovnem razmerju ali ga sklene ponovno, ne s predlaganim načinom obračunavanja nadomestil (uzakoni naj se sistem, ki je sedaj veljaven po statutu SPIZ), ne s spremenjeno višino nadomestil za čas čakanja na prekvalifikacijo in za čas prekvalifikacije, ne z novostjo, da bi vdova imela pravico do družinske pokojnine šele z dopolnjenim 50. letom starosti (ostane naj tako, kot je bilo sedaj). Javna razprava je menila, da je treba uživanje in izgubo pravic urediti tako, da se invalidska pokojnina neha izplačevati, ko prejemnikom skupnost za zaposlovanje ponudi zaposlitev, ki ustreza njihovim sposobnostim, da je treba opredeliti organ, ki bo ugotavljal vzroke, zakaj zavarovane ni začel s prekvalifikacijo, da je treba usklajevanje pokojnin po novem sistemu začeti postopoma (s fiksnimi zneski in ne procentualno) ter da je razlika med zajamčeno (55 % povprečnega OD v SRS v preteklem letu) in najvišjo (85 % 3,5-kratnega povprečnega OD v SRS v preteklem letu) ter med najnižjo (64,7 % povprečnega nominalnega dohodka v SRS, odvisno od doseženega odstotka pokojninske dobe) in najvišjo pokojnino prevelika. Razmerje je treba usklajevati z veljavnim razmerjem osebnih dohodkov za živo delo v SRS.

Pri pokojninski dobi se je javna razprava v železarni strinjala s predlogom, da bi se zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem, na željo zavarovanca štela v pokojninsko dobo v dejanskem trajanju in predlagala, da republiški zakon povzame določilo zveznega o štetju vojaškega roka v pokojninsko dobo.

Nekaterih pripomb iz razprave ni bilo mogoče upoštevati, ker so se nanašale na zvezni zakon ali pa samo na naše samoupravne splošne akte. O tem, kako bomo pokojninsko-invalidske zadeve uredili v železarni, bomo še pisali.

(Vir: Poročevalec za javno razpravo, zapisnik iz razprave in »Zahteve staršev duševno prizadetih otrok iz ravenske občine«)

PANOJI PRI IZHODU — NOVA OBLIKA OBVEŠČANJA

Čas je, ko gesla »vse sile za izvoz«, »manj izmečka«, »večji celotni prihodek« in druga niso več le fraze, ampak so resničen poziv za boljše delo. Spoznanje pri tem sme biti samo eno: z inovacijo, racionalizacijo in boljše kakovostjo večji celotni prihodek, z varčevanjem energije in materiala manj porabljenih sredstev, skratka: boljše delo — boljši osebni dohodek.

V železarni poskušamo s tem spoznanjem ozavestiti vsakega delavca. Načinov dopovedovanja je več, med njimi tudi s plakati in panoji.

Plakati so bili v železarni do nedavna samo reklamni (kaj bo kje in kdaj). Za prenašanje uradnih sporočil smo jih začeli uporabljati lansko jesen, ko smo prikazali 9-mesečno poslovanje, s stolpci izvoz in s krogi dohodek. Izbesebili smo jih na vhodih v jedilnice, v železarno, na upravnici, tam, kjer gre mimo največ delavcev. Pokazalo se je, da je takšna oblika obveščanja dobra, a premajhna po velikosti, zato tudi še premalo učinkovita in spodbudna. Zato smo plakate zadr-

žali samo na upravnici, drugo sredstvo obveščanja — pano — pa izbrali za izhode, ne več le reklamnega, ampak predvsem oglašnega z dvema najpomembnejšima naloga: obveščati in spodbujati za boljše delo ali vsaj za razmišljanje k boljšemu delu.

Informacijam za odločanje pano ne ustreza, ker ne more vedno nositi štirih nujnih elementov tovrstne informacije: opisa razmer, vzroka in nosilca odgovornosti zanje ter možnosti delovanja. Primernejši je pano za informacije, po katerih se usmerimo, orientiramo, da potem znamo živeti skladno z delovnim, življenjskim in širšim družbenim okoljem.

Propagandni, informativni učinki panoja so največ odvisni od besedila na njem. Biti mora aktualno in oblikovano ustrezno zahtevam tega sredstva obveščanja: telegrafski slog s kratkimi, jedrnatimi stavki, po točkah, z diagrami, s stolpci itd. Pritegniti mora z barvo, zelo pomemben pa je še kraj, na katerega pano postavimo, ter stalna skrb za njegovo pravočasno postavljanje in

Tudi občinskim se ne cedita mleko in med

Ob sprejemanju proračuna občine Ravne na Koroškem za leto 1983 se je največ delegatskih vprašanj nanašalo na zelo visoke indekse za nekatere postavke: 121,2 za sredstva za osebne dohodke, 135 za osebne prejemke delegatom in voljenim funkcionarjem, 183,3 za sredstva za skupno porabo delovne skupnosti. Konferenco delegacij Rudnikov svinca in topilnice Mežica je zanimalo, kako bo razdeljen sklad skupne porabe delovne skupnosti po posameznih postavkah, konferenco delegacij železarne pa, na katerih delih in za koliko se bo povečalo število delavcev v upravnih organih, koliko delavcev je zaposlenih na občini in kakšni so bili njihovi lanski osebni dohodki.

Kot odgovor na vsa ta vprašanja je občinski komite za družbene dejavnosti in občo upravo občine Ravne izdal poročilo o materialnem položaju upravnih organov občine Ravne.

1. ORGANIZACIJA IN DELO UPRAVNIH ORGANOV

V okviru kolektivno vodenih upravnih organov delujejo naslednji občinski komiteji: za družbene dejavnosti in občo upravo, za gospodarstvo in družbenoekonomski razvoj ter za varstvo okolja in urejanje prostora.

Lani so začeli preobrazbo upravnega delovanja, letos pa se bodo upravni organi notranje organizirali, da bodo temeljito preučevali vse tisto družbeno potrebno delo, ki je pogoj za njihovo uspešno delovanje.

2. TEHNIČNA OPREMLJENOST

Poslovni prostori občinskih upravnih organov so nefunkcionalni in slabo vzdrževani, še zmeraj v zgradbi, ki je sestavni del stanovanjskega sklada. Za najemnino je občina lani plačala 947.000 din.

Tehnična opremljenost v upravnih organih je nezadostna, sredstev za nabavo pisarniške in tehnične opreme pa je iz leta v leto manj.

3. SISTEMIZACIJA DEL IN NALOG V UPRAVNIH ORGANIH IN KADRI

Leta 1983 je dela in naloge upravnih organov opravljalo 93 delavcev, od tega 12 funkcionarjev. Kadrovski sestav izboljšuje z rednim štipendiranjem. Fluktuacija kadrov se sicer še zmeraj nadaljuje, a v manjšem obsegu kot prejšnja leta. Odslo je 9 delavcev, prav toliko pa prišlo na novo.

V letu 1983 bodo po načrtu zaposlili 4 pripravnike, enega funkcionarja (predsednika komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora) in še dva druga delavca. Kadrovski deficit bo glede na sistemizacijo del in nalog še vedno 27 delavcev. Takšno pomanjkanje kadrov v občinskih upravnih organih je posledica omejevanja zaposlovanja v preteklem obdobju, tako da so danes kadrovsko zelo osiromašena upravna področja družbenega planiranja, gospodarstva, družbenih dejavnosti in geodetske uprave.

Nekateri primerjalni podatki o intenzivnosti zaposlovanja upravnih delavcev v letu 1982 kažejo, da je število upravnih delavcev v razmerju na število občanov in zaposlenih v združenem delu daleč pod povprečjem srednje velikih občin SRS že leta 1979. Šele leta 1982 so v upravnih organih občine

Ravne dosegli raven, ki so jo nekatere slovenske občine imele že leta 1979, ko je začel veljati zakon o sistemu družbene uprave.

4. DRUŽBENOEKONOMSKI POLOŽAJ DELAVCEV DELOVNIH SKUPNOSTI UPRAVNIH ORGANOV IN UPRAVNIH ORGANIZACIJ

Uveljavljanje novih dohodkovnih odnosov v delovnih skupnostih je še na začetku. Še zmeraj ni uveljavljeno načelo o enotnem družbenoekonomskem položaju delavcev v teh organih in usklajenosti delovnih skupnosti z gibanjem produktivnosti dela ter osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe delavcev v organizacijah združenega dela.

Posebne družbene dogovore o pridobivanju in razporejanju dohodka delovnih skupnosti upravnih organov iz leta 1982 je v naši občini težko izvajati.

Ob koncu leta 1982 zaostajajo v naši občini osebni dohodki zaposlenih v upravnih organih za osebnimi dohodki zaposlenih v organizacijah združenega dela za 21 %. Upravni delavec je za svoje delo v poprečju prejel za 3483 din manj osebnega dohodka kot delavec za enako ali podobno delo v združenem delu. Najbolj zaostajajo v neto znesku osebni dohodki delavcev z visoko izobrazbo (za 8668 din), z višjo za 2516 din, s srednjo za 3116 din z nižjo za 1075 din.

Delavci delovnih skupnosti upravnih organov in upravnih organizacij pričakujejo, da bosta skupščina občine in njen izvršni svet storila vse potrebno, da se sedanje neugodno stanje postopoma odpravi.

5. OSEBNI DOHODKI

Poprečja neto osebnih dohodkov za leto 1982 z upoštevanjem vseh nadomestil za čas odsotnosti z dela so po skupinah strokovnosti bila:

— za delavce z osnovno šolo 7931 din, s poklicno šolo 9205 din, z dveletno srednjo šolo 9801 din, s triletno srednjo šolo 10.753 din, s štiriletno srednjo šolo 13.319 din, z višjo šolo 16.505 din in z visoko 16.574 din.

V predlogu proračuna občine Ravne so predvidena sredstva za osebne dohodke v bruto znesku povečanja za 12 %. Vsa ostala razlika pri povečanju sredstev za osebne dohodke gre na račun novih zaposlitev, pripravnikov in drugih delavcev. V proračunu ni zagotovljenih drugih sredstev za usklajevanje osebnih dohodkov zaposlenih delavcev v občinskih upravnih organih.

6. SREDSTVA SKLADA SKUPNE PORABE

Sredstva sklada skupne porabe so v predlogu proračuna oblikovana po naslednjih merilih:

— regres za družbeno prehrano po zaposlenem mesečno 900 din

— nagrade delavcev ob upokojitvi okoli 13.900 din

— jubilejne nagrade za 10 let dela 8127 din, za 20 let 12.190 din in za 30 let 16.254 din

— poprečni regres za letni dopust 4946 din

— sredstva za strokovno izobraževanje, štipendiranje lastnih kadrov 208.700 din

— kadrovske štipendije 102.904 din

— vzdrževanje štirih počitniških prikolik 83.000 din

— dotacija osnovni organizaciji sinkata 40.000 din

— stroški za družbeno prehrano — bife 10.000 din

— prispevek za počitniško letovanje otrok v Karigadorju 9600 din (100 din na zaposlenega)

— prispevek za štipendiranje 0,50 % od bruto OD, skupaj 107.370 din

— vsa sredstva skupaj 2.443.541 din.

Po takšni strukturi sredstev sklada skupne porabe — splošni del so sredstva v proračunu večja za 83,3 % glede na leto 1981. Takšno povečanje je posledica dejstva, da upravni organi ob koncu leta 1982 niti po zaključnem računu za leto 1982 nimajo ostanka dohodka v skladu skupne porabe.

(Vir: Poročilo o materialnem položaju upravnih organov občine Ravne)

LETNA KONFERENCA ZRVS V OBČINI RAVNE NA KOROŠKEM

Rezervni vojaški starešine občine Ravne smo izvedli letno konferenco 29. 3. 1983 v kulturnem domu v Črni. Razmere, v katerih smo oblikovali letni načrt, so zahtevale doslednost vseh družbenopolitičnih in gospodarskih dejavnikov pri nadaljnji krepitvi naše samoupravne socialistične ureditve, neuvrščene politike, negovanju bratstva in enotnosti, izvajanju stabilizacije in ustrezno delovanje glede na vse pojave doma in v svetu. Takšne usmeritve so zahtevale veliko zavzetosti v vseh okolišjih in skladno z njimi konkretno delo organizacije in članstva ZRVS Ravne na Koroškem, zlasti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite.

V ospredje sodi opredelitev, da moramo biti rezervni vojaški starešine pripravljeni za oborožen boj kot osnovno obliko odpora proti vsem sovražnikom. Usposabljanje pa je bilo naravnano tudi tako, da so organizacije in člani ZRVS sposobni prevzemati naloge, ki jih imamo na področju SLO in DS v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, DPO in skupnostih, samoupravnih interesnih skupnosti ter druge, za kar je potrebno skupno delo vseh dejavnikov. Tesno smo sodelovali z oboroženimi silami, komiteji za SLO in DS, sekretariatom za ljudsko obrambo in drugimi obrambnimi dejavniki.

Kakšen je bil prispevek naše organizacije k temu, je podal predsednik predsedstva OK ZRVS Ravne na Koroškem tov. Dobnik. Pri načrtovanju idejnopolitičnega izobraževanja in splošnega vojaškega usposabljanja v letu 1982 smo si zastavili nalogo, da z izbiro najaktualnejše tematike poglobimo in razširimo vojaška znanja in idejnopolitično osveščenost RVS in da v pouk vključimo čimveč dejavnikov splošnega ljudskega odpora.

V lanskem aprilu smo v vseh krajih v občini izvedli predavanja za člane ZRVS po predpisanih temah. Udeležba pa je bila zadovoljiva, kljub temu pa bomo morali posvetiti več pozornosti tistim, ki iz neopravičenih razlogov manjkajo na obveznih predavanjih. Ne glede na vojaški razpored so se jih ob-

vezni udeležiti vsi vojaški rezervni starešine do 60. leta starosti.

V juniju smo po vseh krajevnih konferencah izvedli taktično-orientacijske pohode s preverjanjem znanja, v septembru pa občinsko tekmovanje v Mežici. Zveza rezervnih vojaških starešin je sodelovala v vseh družbenopolitičnih akcijah, ki jih je organizirala SZDL, ter prispevala k reševanju pomembnih vprašanj našega družbenopolitičnega življenja.

Udeležbo članov ZRVS ter rezultate, ki smo jih dosegli na obrambnih dnevih in pri obrambnem usposabljanju mladine na šolah, lahko štejemo kot največje uspehe organizacij ZRVS na področju družbene dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozasčite. Težnje v nadaljnjem razvoju obrambnih dni na šolah morajo kot ena od vrste možnih oblik dopolnilnih aktivnosti na šolah vseh stopenj prerasti okvire šole in postati združena aktivnost vseh dejavnikov na območju krajevnih skupnosti, vključno s temeljnimi organizacijami združenega dela. Vse to pa predstavlja smernice za izpolnjevanje programov dela organizacij ZRVS. ZRVS je tudi v letu 1982 namenila posebno pozornost in skrb organizacijskim in kadrovskim zadevam, zavedajoč se, da je od dobre organiziranosti v bazi in pravilne kadrovske sestave posamezne organizacije in njenih organov v največji meri odvisno plodno delo in učinkovito reševanje vseh široko zastavljenih nalog.

Krajevni konferenci I in II na Ravnah sta resno pristopili k ustanavljanju aktiva ZRVS v Železarni Ravne, ki bo do konca aprila zaživel. To je velika pobuda za vse nas, da si prizadevamo pri ustanavljanju novih aktivov v vseh sredinah našega življenja.

Na zaključku konference je predstavnik DPO občine Ravne tov. Vodovnik podelil priznanja najzaslužnejšim članom naše organizacije. Zlati znak ZRVS Jugoslavije sta prejela tov. Gologranc in tov. Breznik, plaketo ZRVS Jugoslavije pa tov. Sisernik in tov. Rožanc.

Rudi Hovnik

Beli vogal

Iz naših krajev

KS HOLMEC:

DRUGI KRAJEVNI PRAZNIK

Vse kaže, da bodo vodovod od Poljane do naselja Rudnik pričeli polagati že v tem mesecu. Sicer pa na Lokovici spet negotujejo zaradi smrada iz smetne jame. Čeprav so namreč že večkrat opozorili komunalno podjetje na zahtevo sanitarnega inšpektorja, da je treba smeti sprosti zasipavati z zemljo, opozorila ne zaležejo, je dejala Mira Gerdej, tajnica KS Holmec.

»Drugače pa na Holmcu,« je poudarila tov. Gerdej, »kjer imamo največ makadamskih cest, ugotavljamo, da so te zelo slabo vzdrževane. Ne potrebujemo asfaltiranih cest, kot jih imajo v drugih krajevnih skupnostih, ampak bomo zadovoljni tudi z makadamskimi, samo da bodo v redu urejene in vzdrževane. Letos naj bi TOK Ravne vse ceste, ki jih je lani zbuldožiral, posul z gramozom.«

V spomin na zadnje boje druge svetovne vojne na evropskih tleh — na Poljani bodo praznovali 15. maja svoj drugi krajevni praznik. V soboto, 14. maja, bo v podružnični šoli imela slavnostno sejo skupščina krajevnih skupnosti, v nedeljo pa bo osrednja proslava. V kulturnem programu bodo sodelovali učenci podružnične šole, vojaški granicari, mladinci in pevci Koroskega okteta.

Kot smo že poročali, naj bi letos KS Holmec uredila avtobusna postajališča pri Kralju in v naselju Rudnik. Ker bo ravenska komunalna skupnost skoraj vsa letošnja razpoložljiva sredstva namenila za dokončanje dolinskega vodovoda in plinovoda Prevalje—Mežica, v tem letu na Holmcu ne bodo skoraj ničesar postorili na komunalnem področju. Končali bodo le lani začeta dela pri ureditvi avtobusnega obračališča pri mejnem prehodu Holmec.

KS POLJE-PREVALJE:

NOV ZAZIDALNI NAČRT

Pri tamkajšnji krajevni skupnosti so v začetku leta sprejeli finančni načrt KS za leto 1983, in sicer samo za financiranje strokovnih služb KS in za delno pokrivanje stroškov družbenega doma in športnih objektov. Za te postavke imajo sredstva zagotovljena iz občinskega proračuna in iz 0,5 BOD. Ker za vsa ostala predvidena dela in potrebe kraja nimajo zagotovljenih sredstev, je svet krajevnih skupnosti predlagal skupščini KS, da bo treba počakati, kako se bodo sredstva zbirala prek leta in bodo o porabi teh lahko razpravljali šele pozneje. Sicer pa bodo letos s sredstvi krajevnega samoprispevka uredili križišče na Fari in financirali izdelavo načrta za ureditev ceste Sonjak—Brančurnik.

12. aprila so delegati te krajevnih skupnosti razpravljali o novem zazidalnem načrtu Črnc-Hvali, ki predvideva gradnjo individualnih stanovanjskih hiš nad prevaljsko železniško postajo, in sicer kar okrog 80 hiš. Konec aprila so načrt razgrnili tudi v družbenem domu.

Drugače pa sta se obe prevaljski krajevni skupnosti Trg in Polje že pred časom dogovorili z odborom za ureditev plinovoda na Prevaljah glede pri-

dobivanja soglasij, saj bo plinovod potekal tudi po zasebnih zemljiščih.

V okviru letošnje akcije NNNP 83 je krajevna skupnost Polje prve dni maja organizirala spomladansko očiščevalno akcijo. Poleg splošnega čiščenja so v zaselku Polje, na Fari in Pod gonjami uredili tudi prometno signalizacijo (prehode za pešce). V jeseni bodo organizirali še eno očiščevalno akcijo, in sicer v okviru programa dela komiteja za SLO in družbeno samozaščito, je povedal Ivan Vodovnik, predsednik skupščine KS Polje-Prevalje.

KS LEŠE:

RAZPOKANA LEŠKA CESTA

Kljub temu da so cesto Prevalje—Leše razširili za en meter pred dvema letoma, lani so jo na novo asfaltirali, so se aprila že pojavile razpoke na cestišču. Filip Jelen, predsednik sveta KS Leše, je pojasnil, da so pri krajevni skupnosti že imenovali posebno strokovno komisijo, ki ima nalogo ugotoviti vzroke za nestrokovno opravljeno delo pri rekonstrukciji leške ceste. Cesto je na novo uredilo HPH podjetje iz Titovega Velenja.

Leška krajevna skupnost je pred časom tudi opozorila tozdr Stavbenik Prevalje, da mora po odločbi kolovdacijske komisije do 31. maja urediti še okolico novega družbenega objekta (šole in vrtca). Urediti mora še zunanjo igrišče in ga opremiti z igrali ter zelenico in park.

S sredstvi krajevnega samoprispevka bodo letos Lešani opravili nekatera najbolj nujna dela na komunalnem področju. Tako naj bi zaporno asfaltno prevleko dobila cesta skozi Leše od Toplerja do Novih bajt. Končali pa naj bi tudi lani začeta dela pri ureditvi javne kanalizacije pod staro šolo.

Konec aprila so izvolili nove delegate v organe leške krajevnih skupnosti. Za predsednika skupščine so izvolili Gašperja Starca in za predsednika sveta KS Rada Simonoviča.

KS ČRNA NA KOROSKEM:

UREDITEV TOPLOVODA V RUDARJEVEM

11. aprila so v Rudarjevem pričeli polagati toplovod za stanovanjske bloke na levi strani tega naselja. Centralno ogrevanje bodo do nove kurilne sezone uredili v šestih stanovanjskih blokih. Dela izvaja tozdr Stavbenik Prevalje, delovna enota Črna. Toplovod bodo priključili na kurilnico v stanovanjskem bloku št. 26, načrtujejo pa tudi gradnjo nove skupne kotlovnice.

Tudi tamkajšnja krajevna skupnost je konec aprila organizirala spomladansko očiščevalno akcijo. Tako so za lopate, metle in samokolnice poprijeli učenci osnovne šole, mladinci, taborniki, planinci in drugi krajanje. Poleg zelenic, parkov, potokov in hudournikov so očistili tudi podstrešja družbenih in individualnih stanovanjskih hiš. S tem so veliko prispevali k boljši požarni varnosti v Črni, je dejal Stanko Kordež, tajnik KS Črna.

Na zadnjem zboru občanov vaške skupnosti Bistra—Ludranski vrh, katerega so se udeležili skoraj vsi tam-

kajšnji krajanje, je bilo poudarjeno, da je vaška skupnost dokaj uspešna pri uresničevanju krajevnih samouprave, zlasti pa pri napredku tega območja ravenske občine. Potem ko so pred dvema letoma vse kmetije na Ludranskem vrhu dobile elektriko, se Ludrovčani in Bistrani že pogovarjajo s Tokom Ravne za ureditev telefonov na kmetije, saj v tem delu črnjanske krajevnih skupnosti sedaj nimajo nobenega telefona.

Vaška skupnost Podpeca, ki je bila v preteklih letih ena najbolj delavnih v KS Črna, se že nekaj časa srečuje s precejšnjimi problemi. Predvsem ima težave pri ureditvi skupnih družbenih prostorov, ki naj bi jih uredila v stari kino dvorani v Podpeci. Ker naj bi adaptacijska dela veljala okrog 6 milijonov din, iz krajevnega samoprispev-

katera od požarov požgana pobočja nad Žerjavom, bo gozdarski obrat tudi letos skupaj z žerjavsko krajevno skupnostjo organiziral pogozdovanje. Kot je povedal Franc Zajec, predsednik skupščine KS Žerjav, naj bi že maja z različnimi mladimi sadikami iglavcev in listavcev, ki naj bi bile odporne proti strupenim plinom, pogozdili pobočje Pogorevca, ki se desno dviga nad Žerjavom.

Aprila so delavci prevaljskega komunalnega podjetja končno namestili cestno ograjo ob hudourniku Jazbina v dolžini 300 metrov.

»Tudi svet potrošnikov v naši krajevni skupnosti zadnje čase večkrat razpravlja o preskrbi Žerjavčanov. Kljub temu da imamo v Žerjavu svojo prodajalno mesa, se lahko že jutri zgoditi, da jo bodo zaprli, saj ne ustreza

Maja je vsak grm lep

ka pa imajo zagotovljenih samo 400 tisoč din, je KS Črna Podpečanom predlagala drugo rešitev, in sicer ureditev prostorov poleg trgovine, ki so še bolj v redu. S takim predlogom pa se Podpečani ne strinjajo in ostajajo pri svoji odločitvi.

KS ŽERJAV:

POGOZDOVANJE POŽGANIH POBOČIJ

Marca in aprila so v Žerjavu in v Črni, kjer so pred desetimi leti divjali katastrofalni gozdni požari, organizirali požarne straže. Tako poleg stalnih članov požarne straže, ki nadzirajo pobočja od Ledinekevega mostu do Črne, skrbijo za požarno varnost tudi ostali Žerjavčani. Kako tudi ne bi, saj ne smejo nikoli več dovoliti, da bi pobočja nad Žerjavom ponovno zagorela.

Čeprav so delavci tozdr Gozdarski obrat Črna že pred leti pogozdili ne-

sanitarnim predpisom. Zato je svet potrošnikov pozval Mesnino Dravograd, da mora zadovoljivo urediti prodajalno mesa v Žerjavu,« je dejal Franc Zajec.

KS SENTANEL:

ŠENTANELCI BODO GRADILI NOVO ŠOLO

Kot smo že poročali, naj bi letos v Šentanelu pričeli graditi novo podružnično osnovno šolo. Tako je gradbeni odbor, ki ga vodi Peter Plevnik, aprila že pridobil vso potrebno dokumentacijo za pridobitev lokacijskega dovoljenja.

»Šentanelci smo že leta 1979 ob izglasovanju drugega krajevnega samoprispevka odločili, da bomo novo šolo zgradili ob sedanjem šolskem vrtu, kljub temu da so nekateri organi občine in skupnosti bili bolj ogreti za drugo lokacijo,« je razložil Peter Plevnik.

KS MEŽICA:

MEŽICA JE MESTO

V začetku aprila so v krajevni skupnosti Mežica potekale najrazličnejše kulturne in športne prireditve v okviru letošnjega krajevnega praznika, ki ga Mežičani slavijo vsako leto v spomin na prve dni aprila leta 1943, ko je koroški bataljon napadel in za eno noč osvobodil Mežico.

V spomin na ta veliki in pomembni dogodek je bil v soboto 9. aprila v Mežici osrednji slavnostni dan. Na slavnostni seji skupščine krajevnega skupnosti Mežica so podelili domicilno listino prvemu koroškemu bataljonu in rudarski Mežici naziv mesta. V okviru praznovanja 40. obletnice pomembnih dogodkov iz NOV so v Mežici odprli tudi razstavo z naslovom Mežica v NOB in delavskem gibanju. KS Mežica pa je ob tej priložnosti izdala tudi posebno brošuro Mežica ob jubilejih.

KS STROJSKA REKA:

ZAPOSTAVLJENA STROJNA

S tem ko je pred leti Strojna dobila novo sodobno podružnično osnovno šolo, s katero se danes ponajajo Strojanci, ter telefone in svojo knjigo, s tem še ni rečeno, da Strojanci — 130 jih je še ostalo na 25 kmetijah, živijo mirno kmečko življenje 1045 metrov visoko na robu Jugoslavije.

»Težave, s katerimi se trenutno ukvarja naša vaška skupnost, so rešljive, vendar jih sama, brez pomoči iz doline in matične krajevnega skupnosti ne bo mogla rešiti.« je uvodoma dejal Pavel Staudek, predsednik vaške skupnosti Strojna. »Štiri leta si Strojanci zamen prizadevamo zainteresirati predstavnike temeljne organizacije kooperantov Ravne, da bi uredili, seveda z našo pomočjo, makadamsko cesto, ki bi povezovala zgornjo Strojno s spodnjo, in sicer od podružnične

šole do Grma. Sedaj moramo delavci in kmetje v dolino po mnogo daljši cesti prek Zelenbrega, čeprav bi lahko v dolino prišli po mnogo krajši, če bi jo uredili. Čeprav smo že večkrat bili na sedežu Toka na Ravnah, so bile vse naše dosedanje prošnje in dokazovanja, da je Strojna zapostavljena, zaman.«

Strojance pa tarejo tudi druge težave.

»Precej zaskrbljujoča je ugotovitev, da mnoge kmetije na Strojni propadajo in da mladi zaradi neurejenih cest, zlasti pa zaradi zapostavljanja Strojne, odhajajo v dolino. Verjetno ne bi odhajali, če bi za ureditev svojih kmetij dobili posojila in če ne bi delali razlike pri dodeljevanju teh. Naj povem, da je kmetijska zadruga Trata, Prevalje tudi lani dajala posojila za obnovo kmetij, vendar so posojila dobile kmetije, ki so že tako trdne, medtem ko strojanski kmetje sploh niso dobili posojila. Da bo kmetijska zadruga dajala posojila, so naši kmetje zvedeli šele potem, ko je bil ves denar za posojila razdeljen. Zaradi takšnega početja se naši kmetje upravičeno počutijo zapostavljene in manj vredne.

Ker se tako ne bi smelo delati v naši samoupravni socialistični družbi, je vaška skupnost Strojna že lanskega decembra o tem pisno obvestila izvršni svet skupščine občine Ravne in matično krajevno skupnost Strojnska Reka. Vendar do danes ni dobila nobenega odgovora, čeprav je minilo pet mesecev. Še najmanj razumemo obnašanje matične krajevnega skupnosti, saj bi prva morala pomagati reševati probleme svojih kmetov. Kot kaže, se vsi premalo zavedajo, kaj pomenijo žive kmetije tu gori — ob meji.«

Ob koncu pogovora je Pavel Staudek še povedal, da imajo na Strojni veliko spomeniško zaščitene kulturne dediščine, za ohranitev te pa razen kmetov nihče drug ne skrbi. Kljub temu da je vaška skupnost že pred dvema letoma obvestila ravensko kulturno skupnost, da zaščiteni objekti vse bolj propadajo, doslej na Strojno ni bilo nobenega, razen turistov.

F. Rotar

PREHRANA UČENCEV NA CELODNEVNI OSNOVNI ŠOLI

Prehrana je del okolja, ki bodisi dobro ali slabo vpliva na človekovo zdravje in počutje. Kdaj lahko govorimo o zdravju? Po definiciji zdravstvene organizacije je človek zdrav, kadar gre za odsotnost bolezni ali telesne hibe. Seveda tega ne dosežemo samo s pravilno prehrano, temveč z vsem zdravim načinom življenja. Za človeka ima hrana fiziološki, psihološki in socialni pomen.

Kaj to pomeni?

— fiziološki: Hrana mora vsebovati vse tiste snovi, ki jih organizem potrebuje za rast, razvoj, obstoj in krepitev v določeni starosti in okolju.

— psihološki in socialni pomen: Hrana posredno pomaga razvijati družbeni stik ljudi. Ne jemo vedno vsak zase, temveč skupno v družini, restavraciji, šoli ... Hrana zadovoljuje tudi določene čustvene potrebe.

Šolska prehrana postaja zaradi uvažanja podaljšanega in celodnevne bivanja učencev v šoli vedno bolj pomembna za skladen telesni in duševni razvoj šolarjev, za njihovo psihofizično kondicijo, kakor tudi za prehransko in zdravstveno vzgojo.

Pri prehrani šolskih otrok je ta funkcija še posebno pomembna. Pri odraščanju človeku so prehranske navade že tako ustaljene, da si jih upamo preoblikovati le v izjemnih primerih (pri bolezenskih dietah).

Pri prehrani otrok pa želimo izoblikovati take zdrave prehranske navade, ki so čim bolj usklajene z našim okoljem. Seveda pa mora ta vzgojni pro-

Pridna

ces potekati ob biološko polnovredni hrani v šoli in doma.

V COŠ je prehrana (malica, kosilo) del celotnega vzgojnega procesa. Mi od tega, da bi vsi učenci kosili v šoli, nekoliko odstopamo in dovoljujemo učencem, ki imajo poskrbljeno za kosilo, da kosijo doma. Seveda so ti učenci prikrajšani za del vzgoje.

COŠ mora poskrbeti tudi za pravilno prehrano. Kdaj je prehrana pravilna?

O pravilni prehrani govorimo takrat, ko dobi otrok vse tiste snovi, ki jih rabi za rast, razvoj, energijo in zaščito. Vse te snovi pa mora dobiti v pravilnem razmerju, količinah in pravih časovnih razdobjih (2,5—3 ure med posameznimi obroki):

zajtrk: ob 7.—7.30 — obrok doma
malica: ob 9.30—10. ure
kosilo: ob 12.—12.30
— 2 obroka v šoli
malica: ob 14.30—15. ure
večerja: ob 18.—18.30
2 obroka doma

Z D R A V J E

PROSTI ČAS — IZVOR ZDRAVJA

Praznik dela je za nami. Ali smo ga znali pravilno izkoristiti? Je služil namenu? Smo se »povlekli« iz vsakdana, se sprostil in nabrali novih moči?

Poznano nam je že, da je izmenjava dela in odmora nujno potrebna za oživljanje delazmožnosti in zdravja. Današnji tempo življenja terja od človeka ogromne napore, in ni čudno, da kljub skrajšanemu delovnemu času odhajamo na delo utrujeni, zlovoljni in nervozni bolj kot naši dedje, ki so morali delati 70 ur na teden. Velikokrat pridemo na delo nespočiti tudi po vikendu ali celo po letnem dopustu.

Kaj je temu krivo? Ali res nismo več kos današnji mrzlici, nas borba za vsakdanji kruhek res tako utruja, bremeni? Morda pa si nismo izbrali pravih poklica ali pa nam ožja delovna okolica ne ustreza ... Vzrokov za nezadovoljstvo je veliko, eden izmed njih pa je prav gotovo nepravilno izkoriščen prosti čas.

Zmotno je mišljenje, da so radio, kino, televizija najboljšje razvedrilo, da je gledanje nogometne tekme šport in da vožnja z avtomobilom na nedeljski izlet v naravo nadomesti pešačenje. Vse te dejavnosti so sicer koristne, če čutimo po njih potrebo, a za zdravje je potrebno še veliko več, predvsem pa aktivno vključevanje v dogajanja.

PRAVILNA DRŽA

Pravilna drža in hoja ter skladnost kretenj, spretnost in prožnost prispevajo k uspehu v življenju, ker olajšujejo delo, omogočajo delovni učinek, zmanjšujejo nezgode pri delu in prispevajo tudi k lepoti človekovega videza. Pri raznih pregledih šolarjev, vojakov in delavcev žal ugotavljamo visok odstotek nepravilne drža.

Za pravilno držo pri stoji je značilno: zravnanost telesa, izbočene prsi, raven trebuh. Prsni koš daje kar največji prostor za širjenje pljuč in delo srca, trebušni organi lahko nemoteno delujejo. To je tudi zelo ugoden, sproščen položaj telesa, saj nosi hrbtnica v glavnem vso težo telesa brez naprežanja mišičevja.

Ker pa vedno več ljudi prebije največ časa sede, je pravilna drža pri njih

Na tak način je hrana enakomerno razporejena prek celega dneva. Logično je torej, da so učenci že ob 14.30 lačni. Obroki naj ne bodo preobilni, ker s tem preobremenjujejo otrokova prebavila.

Šolska prehrana krije torej 45% potreb po različnih snoveh in kalorijah, prehrana doma pa krije (bi morala kriti) 55% potreb.

Jedilniki naj bodo čim bolj pestri, ker to vzpodbudi tek, ob tem pa so še vse snovi bolj pravilno razporejene.

Po pregledu anket smo ugotovili, da 75% učencev ne zajtrkuje, zato so zelo lačni, ko je malica, večjim učencem pa ne zadostuje količina, ki je po normativnih predpisana.

Mogoče bo sedaj ob prehodu na nov delovni čas bolje, kjer bodo lahko starši skupno z otroki zajtrkovali. Ko bodo učenci prišli po pouku domov, bodo lahko skupno s starši pomalicali.

Vodja šolske prehrane
Marija Prednik, PRU gosp. pouka
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

Prosti čas bi morali izkoristiti za počitek od napetih, utrudljivih dni, to pa nam bo uspelo le s temeljitim premislekom. Uvideti moramo, kaj nas pomirja in kaj nam prija, še preden nas delo pahne v živčno, srčno ali žilno obolenje. Če je naše delo fizično naporno, se najbolj spočijemo v popoldanskem počitku sede ali leže, dokler se ne vrne življenjska svežina. Delo, ki terja pretežno psihično obremenitev, zahteva od človeka ravno nasprotno — telo je treba v popoldanskem času razgibati bodisi s kolesarjenjem, tekom, s plavanjem ali delom na vrtu.

Počitek oz. delo (šport) bo sprostil telesno in duševno napetost, krvotok se bo pospešil, razpoloženje se bo izboljšalo, živci pomirili, utrujenost splahnela, težave in mora vsakdana pa izginile.

Torej, recept je enostaven — v prostem času se bavimo ravno z nasprotnim, kar od nas zahteva službena dolžnost. Prosti čas nam je danes potreben bolj kot kdaj koli prej, in da bomo ostali zdravi, ga moramo le znati pravilno izkoristiti. Le spočit človek opravlja delo hitreje, bolje, zbrano in z veseljem. Pri tem pa je zadovoljen ob misli, da se bo po napornem delu z dobro razporejenim prostim časom osvežil in odpočil.

Ref. za zdr. vzgojo

ovir v dihanju in krvnem obtoku, kvari prebavo, povzročajo zaprtost, ter ukvirjenost hrbtenice.

Skolioza je na desno ali na levo stran ukvirljena hrbtenica.

Kifoza je grbava hrbtenica. Lordoza je naprej upognjena hrbtenica.

Kifoskolioza je grbava in hkrati v stran ukvirljena hrbtenica.

Normalna hrbtenica ima le neznatne krivine. Za pravilno držo moramo skrbeti že v zgodnji otroški dobi predvsem s preprečevanjem rahitisa, s pravilnim ležiščem, ki mora biti trdo in ravno, v šolski dobi pazimo na pravilno sedenje šolarjev, tudi na nošenje šolske torbe na hrbtu, ne pa v eni roki, velikega pomena je tudi telesna vzgoja, športne igre in plavanje. Otroke s kifoza ali skoliozo zdravimo z ortopedsko telovadbo, s telesnimi vajami, prav tako tudi z zdravno, pravilno prehrano, bivanjem na zraku in soncu, s trdim leži-

ščem in drugimi ukrepi. Če nepravilne držo ne zdravimo pravočasno, postane ozdravljiva le s težko operacijo in dolgotrajnim zdravljenjem.

Odrasli, posebno žene, pogosto tožijo zaradi bolečin v križu. Mnogokrat so te bolečine posledica obolenja na hrbtenici. Vzrok temu je tudi preobremenjenost hrbtenice z dolgotrajno stojom ter z dviganjem in nošenjem težkih bremen. Tudi gospodinjstvo delo je mogoče opravljati sede. Pogosto je pri tem največji problem miselnost ljudi. Pogosto ljudje mislijo, da ne delajo, če sedijo. Tako starokopitno mnenje je še vedno prisotno. Opozarjati pa moramo tudi na pravilno dviganje, nošenje in potiskanje bremen.

Če bi si prizadevali, da bi olajšali svoje delo, bi si lahko prihranili mnogo obolenj hrbtenice, bili bi manj utrujeni in bolj razpoloženi za delo in razvedrilo.

S. T.

KULTURA

NAGRADE ZA LITERARNE PRISPEVKE O PREŽIHU

Ob 90-letnici rojstva revolucionarja, humanista in pisatelja Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca je komisija za kulturo pri IO ZSS Zelezarne Ravne v februarju razpisala nagradni natečaj za literarne prispevke na temo »Kaj mi pomeni Prežihov Voranc«.

Do 30. marca, ko je bil natečaj zaključen, je uredniku Informativnega fužinarja Marjanu Kolarju poslalo svoja razmišljanja o Prežihovem Vorancu 12 delavcev iz raznih tozdov in delovnih skupnosti Zelezarne Ravne (eden celo iz Armatur). Prispevke je strokovno ocenil Marjan Kolar in komisija za kulturo se je odločila, da podeli prvo nagrado (1000 din) Rudiju Mlinarju, drugo nagrado (800 din) Ratomiru Iliču, ter tri tretje nagrade (po 500 din): Danici Kristan, Saši Meško in Edvardu Siserniku. Sodelovali so še: Spasoje Cekić, Silvo Jaš, Viktor Levovnik, Marjan Pečlar, Jože Skorjanc, Marta Vrenčur in Ivanka Založnik.

Vsi sodelujoči so dobili za spomin lepa knjižna darila.

Referent za kulturo Mirko Angeli meni, da je natečaj uspel, saj je plod razpisa nekaj zanimivih razmišljanj o največjem koroškem pisatelju in revolucionarju — Prežihovem Vorancu. Sicer pa se bomo o tem lahko prepričali tudi mi: v 3. številki Koroškega fužinarja bodo objavljeni vsi prispevki tega natečaja.

Mojca Potočnik

ZNAČKA ZA ŠIRJENJE BRALNE KULTURE

Znano je, da nekateri ljudje — ne glede na izobrazbo — veliko berejo, in to dobre knjige. Še več, veliko več pa je takih, ki jim je knjiga pretežno prebavljiva hrana in se v svojem kulturnem prehranjevanju dokopljajo komajda do stripov (po možnosti v srbohrvaščini) ali kvečjemu do »lahkega« beriva, kot so doktor romani in podobno.

Dobra knjiga podari bralcu veliko lepih doživetij, pomaga mu globlje razumevati življenje in sočloveka, omogoči mu drugačno presojanje vrednot, kakor smo navajeni v vsakdanjem brzečem življenju, skratka, dobra literatura, kakor vsaka umetnost, nas notranje bogati, zato smo veliki zapraviljivci, če si tega bogatenja v življenju ne privoščimo.

Tega se zaveda tudi komisija za kulturo v železarni, zato si prizadeva, da bi knjigo približala kar najštevilnejšim bralcem oziroma da bi med našimi delavci kar se da razširila bralno kulturo.

Ze nekaj let je v železarni mogoče tekmovali za Suhodolčanovo zlato bralno značko. Doslej je bila akcija namenjena mladim, letos pa se lahko potegujejo za to priznanje tudi starejši delavci vseh tozdov in delovnih skupnosti Zelezarne Ravne. Vendar ne tekmuje toliko delavcev, kot bi si želeli. Doslej se je prijaviło šele nekaj tozdov. Ostali — kot da spijo.

Nič še ni zamujeno, akcija poteka vse leto. Morda pa je prav, da način tekmovalja nekoliko osvetlimo, kajti prepričana sem, da veliko ljudi sicer bere, ampak, da bi o tem »polagali izpiti«, ne, to pa ne. Vse strahljivce naj potol-

lažim, in moje pričevanje bodo potrdili vsi, ki so že tekmovali, da naše preverjanje za bralno značko ni nobeno strogo izpitno spraševanje o knjigah, ki ste jih morali prebrati, ampak preprost, navadno prav prijeten pogovor o branju, o knjigah in naših pisateljih. Posebno pozornost vedno namenimo našemu književniku, po katerem smo tekmovalje poimenovali, Leopoldu Suhodolčanu. Vsak tekmovalce pove svoje mnenje in vtise o prebranih delih (obvezno je treba prebrati le tri knjige iz obširne seznama, ki ga dobite pri kulturnih animatorjih v tozdih in delovnih skupnostih) in ker literaturo vsak po svoje dojemamo, so tudi pogovori o njej prav zanimivi. Tako, da je večina tistih, ki so doslej tekmovali, izrazila željo, da bi se na takih pogovorih še dobivali. Kulturni referent Mirko Angeli razmišlja o tem, da bi v železarni ustanovili klub bralcev. Sestajal bi se redno ali občasno, na pogovore pa bi vabili pisatelje ali druge poznavalce književnosti. Morda bomo to obliko kulturnega delovanja vpisali v program kulturne dejavnosti že prihodnje leto.

Sicer pa so tudi preverjanja za Suhodolčanovo značko redna, dobivamo se enkrat na mesec, le da pridejo vsakokrat drugi bralci. Srečali se bomo še v maju in juniju, ko bomo imeli letošnjo prvo slovesno podelitev bralnih značk v študijski knjižnici na Ravnah. Za to priložnost bomo pripravili kulturni program, ogledali si bomo zanimivosti knjižnice, značke pa bo podelila pisateljeva vdova Marija Suhodolčan.

Bralci, ki so že tekmovali za bralno značko, so povedali, da so imeli težave, ko so iskali knjige, ki so navedene v seznamu. V naših knjižnicah imajo premalo izvodov nekaterih knjig, ki jih morajo brati tudi šolarji, pa so v »bralni sezoni« navadno vse izposojene. Morda bi v prihodnje navedli samo avtorje, na pa del, ki jih je treba prebrati, in bi bila izbira lažja.

Doslej se so za tekmovalje prijavili le ljudje, ki redno berejo; takim ni težko vzeti v roke tudi knjigo, ki jo je nekdo določil kot obvezno. Nismo se pa še vprašali, kako navdušiti za branje tiste, ki se knjige sicer izogibajo. Če govorimo o tekmovalju kot načinu za širjenje bralne kulture, bi morali pomisliti tudi na to. Poskrbeti bi morali, da bi knjigo resnično približali človeku, delavcu. Morda tudi s tem, da bi povečali in razširili možnosti za izposojanje knjig. Pomislimo samo na tiste člane našega delovnega kolektiva, ki stanujejo daleč od krajev, kjer so splošnoizobraževalne knjižnice, pa si knjig ne morejo sposojati, tudi če bi hoteli.

Če bomo dosegli, da knjiga v prihodnje ne bo obležala na policah knjigarn, knjižnic in omar v stanovanjih, ampak bo našla pot v roke delavcev — fizičnih in umskih — bomo lahko s ponosom govorili o naši bralni kulturi. Ne glede na to, koliko bralcev bo tekmovalo za to ali ono bralno značko.

Mojca Potočnik

TEDEN KLUBA KOROŠKIH STUDENTOV V LJUBLJANI

Klub koroških študentov v Ljubljani praznuje letos 30-letnico obstoja. Pripravil je več kulturnih in družabnih prireditev v Ljubljani in v matičnih občinah. Od 18. do 23. aprila je bil v Ljubljani teden KKS.

V torek, 19. aprila, je gostoval v študentovskem naselju MPZ Vres s samostojnim koncertom ljudskih in umetnih pesmi. S petjem je tako navdušil občinstvo, sicer manj številno

kot na prejšnjih gostovanjih med študenti, da je moral po rednem sporedu dodati še celo vrsto pesmi.

Naslednji večer se je študentom v Ljubljani ponovno predstavil Mitja Šipek kot Svetneč Gašper. Čeprav so Gašperjeve predstave že davno presegle število sto, na gledalce še vedno delujejo osvežujoče in zadenejo v živo.

V petek, 22. aprila, je bila v festivalni dvorani v Ljubljani osrednja prireditev ob 30-letnici KKS. Nastopili so Koroški akademski okret, ženski pevski zbor kluba koroških študentov, tamburaški orkester iz Loča na avstrijskem Koroškem in folklorna skupina iz Sentanela. M. P.

POPER IN SOL

Poznam moškega, čigar čustva do njegove žene se v dvajsetih letih zakona niso spremenila. Še vedno je ne more prenašati.

*

Razlika med pravniki in filozofi je naslednja: pravniki trdijo, da ima bigamist eno ženo preveč, filozofi pa, da dve.

*

Precej moških nosi brado iz same obzirnosti: tako kažejo manj obraza.

*

Moški, ki popusti, kadar nima prav, je moder. Moški, ki popusti, kadar ima prav, je poročen.

*

Ljudje vedno znova sprašujejo, kaj naj storijo, da bi doživeli čim večjo starost.

Odgovor: ne preveč.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V MAJU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Mislinja bodo predvidoma v maju predvajali naslednje filme:

SNEGULJČICA IN SEDEM PALČKOV, am. risanka, 1. do 19. 5.

ZABRANJENA LJUBEZEN, am. drama, 3. do 19. 5.

MISTER MONTENEGRO, šv. ang. drama FEST 82, 4. do 18. 5.

KALIGULA, am. it. zgod., 4. do 22. 5.

LA ČIKALA, it. drama, 5. do 19. 5.

VARNOST ZAGOTOVLJENA, hongkonška komedija, 6. do 22. 5.

SAVA MALA — domača drama, 10. do 25. 5.

POČENO OGLEDALO, ang. kriminalka, 11. do 29. 5.

NENAVADEN PES CUVAJ, ang. komedija, 12. do 25. 5.

ZADNJI MOHIKANEC, fr. šp. pustolovski, 12. do 25. 5.

RAZBOJNIK V TEKSASU, am. pustol., 12. do 25. 5.

PET PRED DVANAJSTO V CARACASU, nem. akcijski, 12. do 29. 5.

SREČA NA VRVICI, domači mlad., 16. do 23. 5.

VROČE POSTELJE, am. komedija, 17. do 31. 5.

13. JULIJ, domača drama, 18. 5. do 5. 6.

PREKRIŽANE PESTI, hongkonški pustol., 19. 5. do 2. 6.

LILI MARLEN, nemška drama, 20. 5. do 5. 6.

STREL NI BIL IZBRISAN, am. polit. kriminalka, 24. 5. do 7. 6.

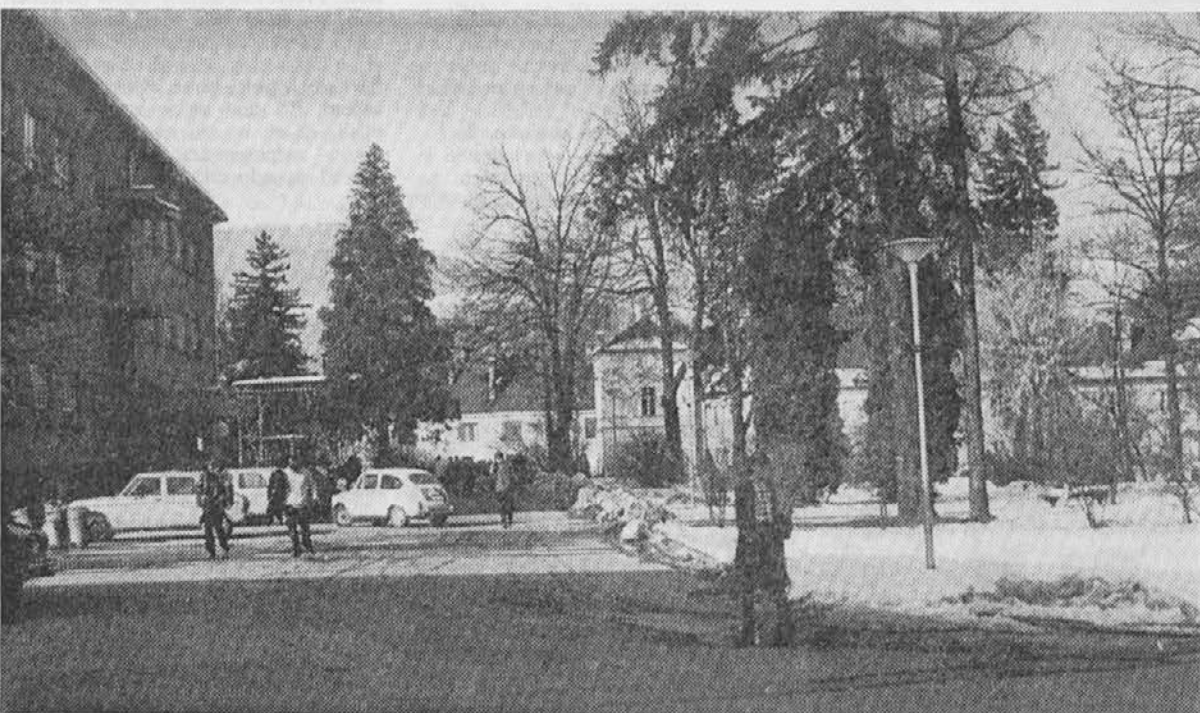
BREZROKI MASČEVALCI, hongkonški pustol., 25. 5. do 6. 6.

BUD JEZDI NA ZAHOD, it. komedija, 25. 5. do 8. 6.

FRANCOSKE RAZGLEDNICE, am. komedija, 26. 5. do 6. 6.

EDINI MOŽ NA SVETU, am. erot. komedija, 26. 5. do 12. 6.

PEST IN KREMLPLJI, hongkonški pustol., 27. 5. do 12. 6.

Hrami znanja

DELO DRUŠTVA UPOKOJENCEV

TEKMOVANJE ZA POKAL KRAJEVNEGA PRAZNIKA MEŽICA V KEGLJANJU IN ŠAHU

Društvo upokojencev Mežica je v počastitev krajevnega praznika in 40-letnice napada na Mežico prirredilo 1. 4. 1983 meddruštveno pokalno tekmovanje v kegljanju (borbene partije) na kegljišču na Prevaljah. Tega tekmovanja so se udeležila vsa štiri društva občine Ravne na Koroškem. Zmagala je ekipa DU Črna s 412, pred ekipami DU Ravne na Koroškem, 405, DU Mežica, 377 in DU Prevalje s 369 podrtimi keglji.

Za ravensko društvo so nastopili: Jože Samec, Ludvik Ferjančič, Adolf Hanuš, Jože Cesnik, Peter Igerc in Alojz Breznik.

Istega dne je v dvorani hotela »Peca« v Mežici potekal pokalni šahovski turnir. Za vsako društvo je lahko nastopila 4-članska ekipa in ena rezervna. Zmagala je ekipa DU Črna pred DU Mežica, DU Prevalje in DU Ravne na Koroškem. DU Ravne so zastopali: Peter Štehar, Franc Mlinar, Alojz Trup, Alojz Nabernik in Franc Janže.

PRIJATELJSKI DVOBOJ V KEGLJANJU

Društvo upokojencev Ravne na Koroškem je 23. marca 1983 povabilo ekipo DU Velenje na prijateljski dvoboj v kegljanju. Tekmovali so na kegljišču pri Lečniku v borbenih partijah. Zmagala je ekipa DU Ravne s 436 pred DU Velenje s 432 podrtimi keglji. Za domačo ekipo so nastopili: Jože Samec, Peter Igerc, Adolf Hanuš, Zdravko Mežnarc, Jože Cesnik in Mirko Vastl.

Po končanem tekmovanju so si gostje ogledali našo tovarno.

POVRATNO SREČANJE V TITOVEM VELENJU

Na povabilo DU Titovo Velenje so naši kegljači 15. 4. 1983 nastopili na povratnem srečanju v kegljanju, ki je bilo na kegljišču v Titovem Velenju. Tekmovali so v borbenih partijah, zmagali pa so tekmovalci z Raven s 437 pred domačini s 384 podrtimi keglji. Za naše društvo so nastopili: Jože Samec, Jože Grabner, Peter Igerc, Adolf Hanuš, Mirko Vastl, Zdravko Mežnarc, Ludvik Ferjančič in Ivan Zunko.

Ervin Wlodyga

Rekreacija in šport

PRIPOMBE DELAVCEV NA PROGRAM REKREATIVNE DEJAVNOSTI IN ODGOVORI TOZDA DRUŽBENI STANDARD

Delavci tozdov in del. skupnosti so obravnavali program rekreativne dejavnosti in oblikovali vrsto pripomb. Objavljamo skraćene pripombe in odgovore tozda Družbeni standard.

JEKLARNA

Pripomba: Rekreacija naj se uredi tudi v drugih občinah. Dejavnosti med malico niso možne zaradi narave dela. Urnik športnih dejavnosti in štirizmenske delo se izključujeta. Smučiče na Poseki naj bo urejeno, enako teptanje snega na Ošvenu. Sedaj je odnos do smučiča »nemaren«.

Odgovor: Anкета je ugotovila, da niti en delavec ni izrazil želje po organizirani rekreaciji zunaj naše občine.

Delavci 4. izmene lahko redno vadijo v telovadnici na Javorniku ob torkih od 17.30 do 19. ure, ob četrkih od 16. do 17.30, ob petkih od 17.30 do 19.30. Zunanje objekte Parka telesne kulture lahko uporabljajo ves dan, za zimski bazen in dvorano za namizni tenis se mora prijaviti skupina 10 ljudi vsaj en teden prej.

JEKLOVLEK

Pripomba: Povečati je treba število ur v telovadnici za rekreacijo delavcev železarne.

Odgovor: V letošnji sezoni ni mogoče povečati števila ur v zaprtih objektih, ker imamo obveznosti tudi do šol in športnih klubov, v katerih vadijo večina otroci naših delavcev.

STROJI IN DELI

Zaradi velike dejavnosti kegljačev želijo dva termina za kegljanje v tednu.

Odgovor: Če drugi tozdi in del. skupnosti odstopijo svoj rok, je to možno, dodatnih ur ni mogoče dobiti.

INDUSTRIJSKI NOZI

Pripomba: Dvomijo, da bo dobro zastavljen program tudi uredničen. Z delom rektorijev niso zadovoljni in zahtevajo preverjanje zadolžitve. — Tozda Družbeni standard jim je poslal konkretne opise del in obširnejši odgovor pisno.

PNEVMATIČNI STROJI

Pripomba: V program dejavnosti vključiti možnost kegljanja v Družbenem domu na Prevaljah. Urnik za rekreacijo naj bo izobčen na oglašnih deskah.

Odgovor: V Družbenem domu vsak petek dve uri kegljajo delavci TRO. Urnik vadbe je ob-

časno objavljen v Novicah in Informativnem fužinarju, lahko pa postane tudi stalna oblika obveščanja.

TRO

Delavci so zelo zadovoljni z izvedbo rekreativnega večera in predlagajo, naj bi bili po enkratno mesečno. Zelijoj, naj se voda v bazenu ogreva do 32° C, na Klemenu pa naj bi naredili pomožno poseko, ker je sedanje smučiče prestrmo.

Odgovor: Delavci naj sami predlagajo roke za organizirane rekreativne večere, Družbeni standard pa bo ugotovil možnosti in pomagal pri izvedbi. Večja temperatura vode v bazenu je povezana s prevelikimi stroški. Širitev smučiča na Klemenu je negospodarska investicija in zato kmalu se ne pride v poštev.

ENERGIJA

Pripomba: Priporočajo mali nogomet od maja do septembra na odprtih terenih. Podpirajo vsa prizadevanja za dograditev kegljišč na DTK.

Odgovor: Nogomet bomo letos igrali v drugem kvartalu zunaj. — Gradnja kegljišča je treba povsod glasno podpreti!

RACUNOVODSTVO

Na splošno niso zadovoljni z delom rektorijev.

Odgovor: Posplošene kritike nič ne pomagajo, treba je biti konkreten.

KOMERCIALA

Pripomba: Zahtevajo urejena smučiča na Poseki in usposobitev vlečnice.

Odgovor: Kritike na račun Ošvena (Jeklarna) ni mogoče sprejeti, saj so letos teptali skoraj vsak dan. Vse, kar bi bilo še več, bi zahtevalo večji stroj in delavca, ki bi se ukvarjal samo s teptanjem. — Kdo bo to plačal? Ker vsako prevažanje teptalca na druga smučiča dopušča možnost okvar, so se zavestno odločili, naj ostane samo na Ošvenu.

Na Poseki je delal stari teptalec, ki se je kmalu pokvaril. Ker Družbeni standard nima lastnih vzdrževalcev, ta dela opravljajo delavci iz tozdov SGV in ETS, seveda, kakor jim redno delo dopušča. To velja za teptalce in za vlečnico.

(Vir: pripombe tozdov in del. skupnosti in odgovor ravnatelja tozda Družbeni standard)

SPORTNO-REKREATIVNE DEJAVNOSTI ZELEZARJEV V APRILU

— 2. 4. 1983 so železarji v šahovski sobi na DTK tekmovali na prvenstvu železarne v šahu.

Proti Gori

Prvo mesto je s 14,5 točkami zasedla ekipa TOZD SGV II v postavi: Totovnik, Uršič, Kašnik, Čede in Kogelnik pred ekipo SGV I in ekipo TOZD valjana.

Tekmovanja se je udeležilo šest ekip, med njimi tudi ekipa TOZD Kovinarstvo iz Ljubnega, ki je zasedla 4. mesto.

— 16. 4. 1983 so se med seboj — v telovadnici OS Koroških jelekarijev na Javorniku — pomerile ženske odbojarske ekipe TOZD Komerciala, TRO in SGV ter delovna skupnost za računovodstvo.

Najboljše so bile igralkice TOZD TRO s Prevalj, ki so po hudem in izenačenem boju 2 : 1 premagale ekipo delovne skupnosti za računovodstvo. Tretje mesto je osvojila ekipa TOZD Komerciala, četrto mesto ekipa TOZD SGV. Vse igralkice moramo pohvaliti za izredno borbena in požrtvovalno igro, ki pa je bila tudi na precej visoki kakovostni ravni.

— V začetku aprila se je pričel začetniški plavalni tečaj, ki ga pod vodstvom plavalnega učitelja tov. Polanca obiskuje 10 delavcev.

— 11. 4. 1983 se je pričelo prvenstvo železarjev v rokometu. Deset ekip je razvrščenih v dve predtekmovalni skupini, po dve najboljši iz vsake skupine pa se bosta uvrstili v finalni del tekmovanja.

— Konec aprila, 30. 4. 1983, je bil na kegljišču v Družbenem domu na Prevaljah prvi predtekmovalni dan tekmovanja železarjev v kegljanju za posameznike.

Franc Golob, org. rekreacije,
TOZD Družbeni standard Ravne

SPORT IN REKREACIJA V TOZD KOVACNICA

Kovači smo popestrili športno rekreativno dejavnost v letu 1983 s prvim množičnim tekmovanjem v veleslalomu. Izvedli smo ga 13. 3. 1983 na Naravskih Ledinah, kjer smo se zbrali v lepem številu. Tekmovalcev nas je bilo 29, sodniški zbor pa sta vodila tov. Martin Pšeničnik in Jože Pandev. Tekmovanje je potekalo v dveh tekih v moški konkurenci do 35 in nad 35 let v ženski konkurenci.

Rezultati: moški do 35 let: 1. Zlatko Goligranc, 2. Jure Skudnik, 3. Vlado Jakovac; moški nad 35 let: 1. Anton Oblak, 2. Mirko Pešl; ženske: 1. Veronika Winkler.

V TOZD Kovačnica smo se razdelili za tekmovanje v pet oddelkov:

— težka kovačnica, lahka kovačnica in krčilni stroji, avtomatska kovačnica, PD in vodstvo, žarilnica in adjustaža.

Letos nameravamo tekmovanje med oddelki razširiti še z naslednjimi disciplinami: streljanje, kegljanje, plavanje, namizni tenis, šah, mali nogomet, odbojka in smučarski teki.

Tekmovanja se lahko udeležijo vsi redno zaposleni delavci v TOZD Kovačnici.

PRAVILA TEKMovanja MED ODDELKI IN TOCKOVANJE

Oddelki, ki zmagajo v posamezni disciplini, dobi 5 točk, 2. 4 točke, 3. 3 točke, 4. 2 točki in 5. dobi 1 točko. Oddelki, ki ne sodelujejo v posamezni disciplini, ne dobi nobene točke.

V letu 1983 se štejejo v konkurenci za točkovanje vse discipline razen smučarskih tekov, ki jih bomo poskušali izvesti poizkusno.

Pri veleslalomu, streljanju, kegljanju, plavanju in smučarskih tekih se za uvrstitev oddelka vzame seštevek treh najboljših posameznikov, v ostalih disciplinah pa tekmujejo po sistemu vsak z vsakim.

Cilj tekmovanja med oddelki je vključiti čim več delavcev v šport in rekreacijo, hkrati pa se vsak oddelki bori za prehodni pokal, ki ga bomo podelili na sindikalni konferenci.

Za tak način tekmovanja med oddelki smo se odločili na pobudo delavcev, da bi postal šport posameznikom bližji. Priporočamo ga tudi drugim TOZD, saj razvija med delavci večje tovarništvo, hkrati pa željo posameznika k večjemu uspehu v rekreativnem športu.

Rezultati tekmovanja v veleslalomu

1. lahka kovačnica in krčilni stroji — skupno trije rezultati: 198,34 sek. — 5 točk
2. PD in vodstvo, skupno trije rezultati: 202,7 sek. — 4 točke
3. težka kovačnica, skupno trije rezultati: 203,72 sek. — 3 točke
4. avtomatska kovačnica, skupno trije rezultati: 207,83 sek. — 2 točki
5. žarilnica in adjustaža, skupno dva rezultata — 1 točka.

Rajko Čegovnik

PLAVANJE USPEŠEN ZAKLJUČEK ZIMSKE PLAVALNE SEZONE

Fužinarjevi plavalci so z nastopom na državnem članskem prvenstvu v Mariboru od 1. do 3. aprila uspešno zaključili zimsko sezono. Čeprav bera zlatih medalj morda ni bila takšna kot nekoč, pa predstavlja napredek večje število uvrstitev v veliki finale (med prvih 6) mlajših plavalcev.

Rezultati moški: 100 m hrbtno: 1. Kos, 2. Ambrož, 200 m hrbtno: 1. Ambrož, 200 m prsno: 3. Sovinc.

Zenske: 100 m prsno: 2. Sovinc, 200 m prsno: 2. Sovinc, 400 m mešano: 2. Kos, 100 m hrbtno: 3. Rodošek, 200 m hrbtno: 3. Rodošek, 800 m kravli: 3. Kos, 200 m delfin: 1. Kos, 4 x 100 m mešano: 1. Fužinar.

DELO MO PD RAVNE V FEBRUARJU IN MARCU

MO PD Ravne vključuje v svoje delo različne dejavnosti, od priprave izletov, do izvedbe različnih predavanj za mlade planince. Naše delo je raznoliko in težavno, saj potekajo te dejavnosti kar na petih krajih: VVO Marjetka, VVO Solzice in na OS Prežihovega Voranca, OS Koroških jelekarijev ter OS Jurčev Dječak, kjer vodnikom in članom MO veliko pomagajo mentorice planinskih krožkov. Probleme, s katerimi se srečujemo, redno obravnavamo na sejah MO, ki so vsak mesec, tako da lahko naše delo nemoteno teče.

V februarju so naši vodniki in mentorice popeljali najmlajše planince k Srotneški žagi, kjer so izvedli sankarska tekmovanja. Ker je najmlajših planincev veliko, prostora na ozki poti pa bolj malo, so bile tekme posebej za

Za spomin na uspelo tekmovanje

VVO Marjetka in posebej za VVO Solzice. Sankanje je potekalo v okviru akcije »Ciciban planinec«, ki ima namen pridobiti čim več cicibanov. V VVO poteka redno sodelovanje med mentoricami in našimi vodniki, ki se včasih postavijo v vlogo tovarišice in se pogovorijo ter poigrava z otroki. V februarju je bil v okviru Vorančevih dnevov '83 organiziran pohod po Vorančevi poti. Priredili so ga taborniki. Mladi planinci pa so se ga v velikem številu udeležili in pokazali, da smo za sodelovanje.

Planinci z OŠ Koroški ječkarji so bili na dvodnevem izletu na Naravskih ledinah. Tam so se seznanili s planinskimi življenjem. Za marsikoga od trindvajsetih pionirjev, ki podobno kakor cicibani sodelujejo v akciji »Pionir planinec«, je bilo to lepo in nepozabno doživetje.

Marca se je turnega smuka Smrekovec—Črna udeležila ena ekipa, ki je v članski konkurenci zasedla tretje mesto. Organiziran je bil pohod Prežihovina—Kotlje—Rimski vrelce—Poštarski dom, ki se ga je udeležilo 26 pionirjev-planincev. Drugi so prehodili pot Leše—Pristava—Ravnjak; oba pohoda sta v okviru koroške transverzale.

Poleg teh izletov smo organizirali tri predavanja, ki so jih predavatelji popestrili z barvnimi diapozitivi. Z njimi želimo pritegniti

mlade, da bi se bolj množično udeleževali izletov, ki jih z velikim trudom organiziramo, da bi to, kar so videli na diapozitivih, spoznali tudi sami v naravi.

Mladinski odsek
Planinskega društva
Ravne na Koroškem

USPEHI IN TEZAVE

(z občnega zbora PD Prevalje 19. 3. 1983)
Največjo pozornost in dejavnost društva je lani zahteval prizidek doma na Uršlji gori, ki ga je narekovala potreba množičnega planinstva. V opravljenem delu je skrito veliko požrtvovalnosti junakov dela. Prizidek bo uradno odprt sicer šele prihodnje leto, a dokončan predvidoma že letos. Vanj je vloženi že 35.000,00 dinarjev, v letu 1982 pa je bilo na njem opravljenih 1269 delovnih ur. V veliko pomoč so PD bila tudi DO Lesna, Komunala in Stavbenik.

Sicer pa je bil dom na Uršlji odprt od 20. 5. do 14. 9. 1982. Vpisna knjiga beleži 7100 obiskovalcev; kot zanimivost omenimo, da so lani na Uršlji prodali 4906 steklenic piva.

Planinci so se lahko udeležili treh izletov (Bolnica Franja, Velika Planina, Lissa) in poslušali predavanje o vzponu ženske alpinistične odprave na Pamir.

Poročilo MO je izvenelo samokritično. Mladinci so izvedli sedem izletov, štiri pohode, delovno akcijo, kresovanje in predavanje. Delo je zastajalo zaradi nedejavnosti mladinskih vodnikov in neizpolnjevanja sprejetih nalog.

Alpinisti so opravili 196 vzponov vseh težavnostnih stopenj in 14 pristopov na vrhove, višje od 3000 m. Priredili so tabor v Omišu, Paklenici, Vežici, Dolgem hrstu in Mont Blancu. AS Prevalje zdaj šteje 10 članov.

V razpravi so se planinci odločili za povišanje članarine na 130 dinarjev, dali razrešnico staremu UO ter izvolili novega, 21-članskega. Predsednik PD ostaja Stanko Lodrant, novi načelnik MO je Jože Kordež. Tov. Bučar s PZS je podelil zaslužnim članom srebrne in bronzaste častne znake PZS, Ivanu Koku pa plaketo PZS.

Planince v letu 1983 čakajo vse stalne naloge, poleg tega pa si bodo poverjeniki prizadevali povečati število članov in naročnikov PV, z RTV bodo skupaj skrbeli za cesto na Uršljo goro ter vodili »bitko« za dokončanje prizidka, saj bo to najlepše darilo skupnosti v okviru proslav 90. obletnice SPD.

Andreja Cibron

25-LETNICA KONVENCIJE OMI (MEDNARODNA ORGANIZACIJA ZA POMORSKO PLOVBO)

Mednarodna organizacija za pomorsko plovbo (OMI), ki se je do 22. maja 1982 imenovala Meddržavna posvetovalna organizacija za pomorsko plovbo (OMCI), je bila ustanovljena na podlagi konvencije, ki jo je sprejela konferenca za pomorsko plovbo Združenih narodov v Zenevi leta 1948.

Ob 25-letnici te organizacije je bila izdana znamka v vrednosti 8,80 din. Motiv je ladja z oznako OMI. Likovna obdelava: A. Milenković. Znamka je bila tiskana v tiskarni Forum Novi Sad v večbarvnem offsetu. Prodajna polja 25 znamk, datum izdaje 17. marec 1983.

FLORA — UZITNE GOBE

Motivi na znamkah za letošnje leto na temo flora so užitne gobe. Vrednost znamke 4,00 din — kukmak, 6,10 din — smrček, 8,80 din — užitni goban, 15,00 din — lisička.

Likovna obdelava znamk: Andreja Milenković, tisk: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v večbarvnem offsetu in prodajnih polah 25 znamk. Datum izdaje: 21. marec 1983.

110-LETNICA RESKE PROGE

Prvi vlak je zapeljal iz Karlovca proti Reki po novi železniški progi 23. oktobra 1873. Pomen proge je povezava Panonske nižine z morjem, prihod železnice v Reko pa je označil začetek intenzivnejšega razvoja reske luke.

Vrednost znamk 4,00 in 8,80 din, motiva pa sta parni lokomotivi. Likovna obdelava: Dušan Lučič, tisk: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v dvobarvnem offsetu in prodajnih polah po 25. Datum izdaje: 5. april 1983.

40-LETNICA SMRTI BORE VUKMIROVIČA IN RAMIZA SADIKUJA

Boro Vukmirovič in Ramiz Sadiku sta bila člana KP Jugoslavije, revolucionarja in narodna heroja. Med opravljanjem partijske naloge ju je presenetila okupatorjeva policija in ju ujela. V zaporu sta bila zverinsko mučena in ustreljena 10. aprila 1943 pri vasi Landovice blizu Prizrena.

Vrednost znamke je 4,00 din, motiv pa spomenik Bori in Ramizu na Landovici. Grafična obdelava znamk: Andreja Milenković, tisk: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v prodajnih polah po 25, v prodajo so prišle 10. aprila 1983.

f. u.

Po nakupu

NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE PROTOTIPNE IZDELKE DOMAČE IN UMETNE OBRTI V KOROŠKI KRAJINI

Medobčinska gospodarska zbornica za Koroško v Dravogradu razpisuje natečaj za najboljše prototipne izdelke domače in umetne obrti v Koroški krajini.

Namen natečaja je vzpodbuditi čim širši krog občanov za oblikovanje in izdelavo prototipnih izdelkov domače in umetne obrti kot podlage za nadaljnjo serijsko proizvodnjo. Udeležijo se ga lahko oblikovalci in izdelovalci izdelkov domače oz. umetne obrti in drugi zainteresenti.

Za natečaj pridejo v poštev vsi tisti prototipni izdelki domače oz. umetne obrti, katere bo strokovna komisija za presojo izdelkov domače in umetne obrti pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije ocenila, da ustrezajo naslednjim osnovnim kriterijem in pogojem:

1. tradicionalno in sodobno oblikovanje
2. izvirnost glede na tradicijo koroške krajine in ideje sodobnega oblikovanja
3. uporaba in oblikovna vrednost
4. kvaliteta izdelka po načinu izdelave — ročno oziroma strojno
5. skladnost izdelkov — barve, materiala in oblike
6. vrednotenje izdelka kot prispevek k splošni kulturi — kulturna vrednost
7. ekonomska vrednost izdelka (ekonomski pomen: za turizem, ipd.)
8. estetsko-vzgojna vrednost izdelka za uporabnike in proizvajalce.

Upoštevaje te kriterije mora biti izdelek tak, da ga bo tehnološko možno izdelati v serijah in ga je glede na njihovo uporabnost in oblikovno-estetsko vrednost mogoče oceniti kot ustrezeni tržni artikel.

Po tem natečaju bodo podeljene naslednje nagrade:

- I. 10.000 din
- II. 7.000 din
- III. 5.000 din

Nagrade se podelijo prototipnim izdelkom po vrstnem redu od najvišje ocenjenega izdelka navzdol. Trem prototipnim izdelkom bodo podeljena priznanja Medobčinske gospodarske zbornice za Koroško.

Udeleženci natečaja morajo dovoliti interesentom odkup prototipnih izdelkov domače in umetne obrti, s katerimi sodelujejo na natečaju in ki jih bo strokovna komisija ocenila, da ustrezajo osnovnim kriterijem in pogojem razpisa, kolikor oblikovalci izdelkov sami ne bi bili zainteresirani za nadaljnjo serijsko proizvodnjo le-teh.

Ocenjevanje prototipnih izdelkov za nagrado in odkup po tem natečaju opravi strokovna komisija za presojo izdelkov domače in umetne obrti pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije v skladu s pravilnikom za delo te komisije.

Natečaj traja do 30. septembra 1983.

Udeleženci natečaja morajo prototipni izdelek oz. izdelke predložiti skupaj s pisno prijavo (izpolnjeni obrazec, ki je sestavni del tega natečaja) najkasneje do 30. 9. 1983 na naslov: Medobčinska gospodarska zbornica za Koroško, Dravograd, Mariborska 65.

Rezultati natečaja in način podelitve nagrad bodo objavljeni v ustreznem sredstvu javnega obveščanja.

Medobčinska gospodarska zbornica za Koroško, Dravograd

MEDOBČINSKA GOSPODARSKA
ZBORNICA ZA KOROŠKO
D R A V O G R A D

P R I J A V A

Po natečaju Medobčinske gospodarske zbornice za Koroško za najboljše prototipne izdelke v Koroški krajini, objavljenem

v dne

Ime in priimek udeleženca natečaja

Poklic oz. dejavnost

Točen naslov in telefon

Naziv, opis in cena posameznega prototipnega izdelka

.....

.....

.....

.....

Skupno število predloženih izdelkov

S podpisom te prijave se udeleženec obvezuje, da sprejema pogoje natečaja.

V, dne 198.....

PODPIS:

KADROVSKA GIBANJA OD 24. 3. DO 22. 4. 1983

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	ŠT. ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA			7	7			7		7	392	371	48	8
JEKLOLIVARNA			4	4	1		5		6	530	525	71	16
VALJARNA					1				1	440	435	53	6
KOVAČNICA					1		2		3	285	282	27	6
JEKLOVLEK							2		2	104	100	14	-
KALILNICA							1		1	52	51	8	-
ORODJARNA			1	1			1		1	88	79	4	-
STROJI IN DELI						2	5		7	500	492	45	4
INDUSTRIJ. NOZI						1	1		2	215	211	27	5
PNEVMAT. STROJI							3		3	202	202	29	2
VZMETARNA										138	111	11	4
REZALNO ORODJE						1			1	327	312	28	2
KOVINARSTVO										154	144	3	-
ARMATURE			1	1	1		1		2	138	132	3	-
ENERGIJA						1	1		2	118	117	6	-
E T S						3	3		6	220	209	10	-
S G V			1	1	5		3		8	444	443	32	5
TRANSPORT						1	1		1	116	114	4	3
P T I			3	3						57	54	2	-
R P T							1		1	244	244	29	1
KOMERCIALA	1			1	1	2	2		5	261	255	32	1
KONTROLA KAKOV.						2			2	204	201	34	2
DRUŽBENI STAN.			1	1						53	49	4	-
RAČUNOVODSTVO			1	1			1		1	116	113	7	-
GOSPODARJENJE		1		1						72	71	-	-
K S Z						2			2	213	209	59	5
P F S										45	45	1	-
BRATSTVO										80	64	-	-
SKUPAJ	1	1	19	21	23	2	39		64	5778	5632	591	70

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v januarju in februarju 1983 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

I. JEKLARNA

1. RADIC BRANKO — šaržirni žerjavovodja, prečasno zapustil delo 1 uro, žalil člana disciplinske komisije, javni opomin, pavšalna odškodnina 157,20 din, plačal.
2. VIDOVIC VLADO — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja.
3. SEGOVEC JANKO — 1. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.258,00 din, plačal.
4. PODBREZNIK MILOŠ — 2. jamski delavec, odklonil delo 3 ure, javni opomin, pavšalna odškodnina 380,10 din, sodna izterjava.
5. STJEPANOVIC SPASOJE — zidar, vklopil brez potrebe hladilno komoro, javni opomin.
6. STELJA MOMCILO — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja (preklic pogodnega prenehanja), pavšalna odškodnina 1.463,60 din, sodna izterjava.
7. GOSTENČNIK GABRIJEL — 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.354,10 din, sodna izterjava.
8. KRALJ ZLATKO — 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 882,00 din, plačal.
9. BOŽINOVSKI ZORAN — 2. jamski delavec, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 3.680,00 din, sodna izterjava.
10. JANET VLADIMIR — nakladalec, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 941,90 din, sodna izterjava.

11. LUKIČ CVIJETIN — II. jamski delavec, odklonil delo in spal na delu, javni opomin, pavšalna odškodnina 253,40 din, sodna izterjava.

12. NAROLOCNIK BRANKO — 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.046,00 din, sodna izterjava.

13. VRHNJAK JOŽE — livni žerjavovodja, odklonil delo 1 uro, javni opomin, pavšalna odškodnina 167,20 din, sodna izterjava.

II. JEKLOLIVARNA

1. ČASAR STANKO — nalagalec mask, neopravičeno izostal z dela 9 dni, prenehanje delovnega razmerja, pavšalna odškodnina 6.138,00 din, sodna izterjava.
2. URŠEJ ALBIN — livar, neopravičeno izostal z dela 4 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.927,20 din, plačal.
3. BOŽIČ MIRAN — sušilec jeder, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 886,90 din, plačal.
4. BLODNIK ALOJZ — strojni oblikovalec za zaht. kalupe, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.669,00 din, sodna izterjava.

III. VALJARNA

1. KOTNIK PAVEL — valjavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan in 2 uri naslednji dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 784,70 din, sodna izterjava.
2. RAMŠAK FRANC — žarilec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 2.354,10 din, plačal.

IV. KOVAČNICA

1. JELEN RUDOLF — pomočnik kovača, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s

pogojno odložitvijo za 3 mesece, pavšalna odškodnina 3.374,00 din, plačal.

2. STAVDEKAR MARJAN — adjuŝter, odklonil delo, javni opomin.

V. SGV

1. VIDOVIC ILIJA — ključavničar, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.364,00 din, sodna izterjava.

VI. KSZ

1. ČAVAR DRAGOSLAV — vratar, odklonil delo, javni opomin. Skupna disciplinska komisija je izrekla še 22 opominov, 2 postopka ustavila in 7 delavcev oprostila.

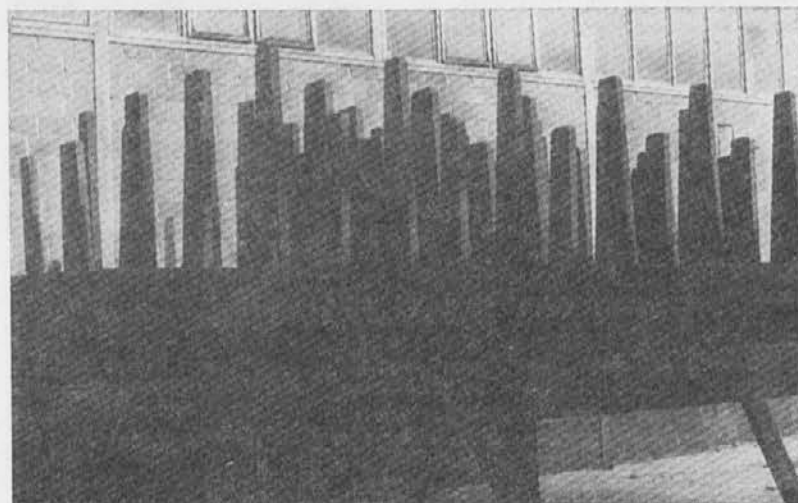
Za pravno službo:
Sonja Slemnik

PRESENEČENJE NA OBČNEM ZBORU

Vojaški vojni invalidi občine Ravne, ki smo se v nedeljo, 27. marca, dopolne zbrali na občnem zboru v restavraciji Pod Uršljo, smo bili prijetno presenečeni, ko so nam otroci iz vrtca Solzice pod vodstvom tovarišice Marije Prašnički pripravili prigrčen kulturni program. Naučili so se vrste pesmic, ki so jih korajžno zapeli in zrecitali.

Invalidi se jim za lepo doživetje iz srca zahvaljujemo.

Rudi Gradišnik

»Forma viva«

NAŠI UPOKOJENCI

Franc Hočevnar, roj. 18. 11. 1927, v železarni od 6. 9. 1949 dalje v tozdu Valjarna, nazadnje kot čistilec obrata. Star. upokojen 19. 1. 1983.

Ivan Lasnik, roj. 19. 5. 1930, v železarni od 1. 7. 1947 dalje v tozdu ETS kot obratni električar. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Viljem Gros, roj. 16. 6. 1929, v železarni od 21. 4. 1953 dalje, nazadnje v del. skupn. KSZ kot vratar. Inval. upokojen 17. 4. 1983.

Anton Pongrac, roj. 24. 5. 1941, v železarni od 3. 8. 1977 dalje v tozdu Jektolivarna kot pripravljalec peska in mask za litje. Inval. upokojen 3. 4. 1983.

Franc Segovec, roj. 14. 2. 1933, v železarni od 1. 7. 1950 dalje, nazadnje v tozdu SGV kot strojni ključavničar. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Jožef Teuš, roj. 25. 8. 1922, v železarni od 6. 8. 1941 dalje, nazadnje v tozdu SGV kot delovodja montaže konstrukcij. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Stanislav Ošlovnik, roj. 9. 11. 1936, v železarni od 1. 9. 1969 dalje, nazadnje v tozdu Industrijski noži kot ostružkar — čistilec obrata. Inval. upokojen 18. 4. 1983.

Angela Praprotnik, roj. 18. 9. 1931, v železarni od 1. 2. 1949 dalje s prekinitvijo, nazadnje zaposlena v del. skupn. KSZ kot vratarica. Inval. upokojena 18. 4. 1983.

Ivan Struc, roj. 25. 7. 1929, v železarni od 16. 10. 1944 dalje v tozdu SGV kot strojni ključavničar. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Jožef Aberšek, roj. 24. 2. 1923, v železarni od 11. 8. 1952 dalje v tozdu Transport kot voznik tovornjaka. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Jože Gnamuš, roj. 6. 3. 1936, v železarni od 1. 6. 1961 dalje v tozdu Valjarna kot razporejevalec gredic. Inval. upokojen 23. 4. 1983.

Franc Frajdl, roj. 22. 3. 1929, v železarni od 17. 9. 1945 dalje, nazadnje v tozdu Kontrola kakovosti kot kontrolor odkovkov. Star. upokojen 31. 3. 1983.

Elizabeta Fužir, roj. 25. 10. 1932, v železarni od 1. 2. 1958 dalje, nazadnje v tozdu Stroji in deli kot čistilka. Inval. upokojena 17. 4. 1983.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega starega očeta in pradedca **Friderika Roženka** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste darovali cvetje in sočustvovali z nami. Posebna hvala govornikom — tov. Samcu, ki se je poslovil v imenu društva upokojencev, in g. župniku, pa godbenikom, ki so mu s tako številno udeležbo izrazili spoštovanje, ter predsedniku krajevne skupnosti Črneče in vsem prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Vnukinja Jerica Jamer
v imenu sorodstva

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem tozda TRO in OO sindikata TRO iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in darilo.

Marija Potočnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem tozda ETS zahvaljujem za spominska darila in izrečene besede. Vsem skupaj želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Marija Forjan

ZAHVALA

Ob nedavni upokojitvi se prav iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Stroji in deli, materialna služba, enako vsem drugim, ki so prispevali za lepo darilo in prijetno popoldne, ki smo ga skupaj preživeli.

Zahvala tudi Olgi in Marjani za darilo. Prav tako se lepo zahvaljujem OO sindikata za izkazano pozornost.

Vsem skupaj pa želim mnogo delovnih uspehov in zdravja.

Marija Pandev

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek. Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar. Telefon 861 131, int. 304. Tiska ČGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Rotar, Z. Strgar, M. Garb, kadrovska služba in oddelek za informiranje.